

MARATHON

1/2021

číslo 167

**Teoretický časopis věnovaný otázkám postavení
člověka ve světě, ve společnosti, v současném dění**

Obsah

1. Úvodní poznámka.....	2
2. Materiály k přípravě workshopu.....	4
Úvodní poznámka.....	4
Výchozí materiál z 1. prosince 2020.....	4
Jen ekonomiku změnit stačit nebude.....	6
Racionální řešení v čase leden-březen 2021.....	6
Proč Maláčová přehlíží pátou cestu reformy penzí?.....	9
Campbell o zlomové době a historické roli vakcíny.....	10
Komplexní pohled na dopady COVID-19 a cestu k perspektivní vizi.....	16
3. Hlavní materiály.....	21
Historie časopisu Obzor národohospodářský 1895-1925.....	21

MARATHON

Internet: <http://www.valencik.cz/marathon>

Vydává:

Radim Valenčík

jménem Otevřené společnosti příznivců

časopisu MARATHON

Vychází od listopadu 1996

Registrační značka: MK ČR 7785

ISSN 1211-8591

Redigují:

Vladimír Prorok

e-mail: prorok@vse.cz

Jiří Řezník

e-mail: reznik.jiri@seznam.cz

Pavel Sirůček

e-mail: sirucek@vse.cz

Radim Valenčík (224933149)

e-mail: valencik@seznam.cz

Redakce a administrace:

Radim Valenčík, Ostrovní 16

110 00 Praha 1

MARATHON is a bi-monthly Internet magazine founded in Prague at the end of 1996. Its aim is to help to clarify, from central and east European perspective, the reasons of present entanglement of the world developments, and participate in the search for prospective solutions.

About 30 authors contribute to the magazine on a regular basis and more write for it occasionally. So far MARATHON has been published in Czech with occasional documentation annexes in English or German. English summaries of articles are envisaged based on specific interests of readers.

Themes most often treated in the magazine include human capital, investments in education and other forms of human capital, nature and consequences of globalization, new approaches in economic theory (an attempt for synthesis of seemingly disparate concepts of K. Marx, J. Schumpeter, M. Friedman, G. Becker and R. Reich with regard to role played by innovations and the search for new space for economic growth), etc. Several specific projects of human capital investments have been developed on the basis of concepts analyzed in MARATHON.

The magazine can be accessed at www.valencik.cz

E-mail contact: valencik@seznam.cz

Do rukou se vám dostává 1. číslo časopisu Marathonu za rok 2021. Jako obvykle, nejdřív některá základní sdělení:

- Časopis je dostupný prostřednictvím sítě INTERNET na www.valencik.cz

- Časopis vychází jednou za dva měsíce, vždy 15. dne prvního z dvojice měsíců, které jsou po sobě. Nejbližší řádné číslo (02/2021) bude vydáno a objeví se na Internetu 15. března 2021.

- Rozsah časopisu je zpravidla 40 stran tohoto formátu, což odpovídá přibližně 120 stranám standardního formátu. Toto číslo vzhledem k tomu, že připomíná významné výročí, je monotematické a mírně přesahuje obvyklých 40 stran.

- Příspěvky, případně připomínky a náměty, vzkazy redakci apod. lze rovněž zasílat na e-mailovou adresu: valencik@seznam.cz.

- V srpnu 1997 byl Marathon registrován ministerstvem kultury ČR

1. Úvodní poznámka

První letošní číslo obsahuje pátou část obsáhlé studie **Jiřího Řezníka** prezentující **logiku** historie časopisu *Obzor národohospodářský*. Jedná se o pečlivě zpracovaný a poutavý vhled do vývoje ekonomického myšlení v praktických dobových kontextech.

Tentokrát jsme ovšem před ní předradili aktuální materiály, které vznikly při přípravě workshopu, který se bude konat koncem ledna na aktuální téma.

[Pozvánka na workshop](#)

Ekonomie a ekonomika doby postkovidové (Pohled za horizont událostí)

Termín konání: pátek 29. ledna od 9.00 hodin

Forma: online zde: <https://meet.jit.si/radimvalencik>

(Stačí se připojit na tuto adresu, není nutné žádné heslo; kdykoli během workshopu.)

Hlavní řečníci:

Jan Campbell (politolog)

Petr Hampl (sociolog)

Bohumír Štědroň (prognostik)

Jaroslav Šulc (ekonom)

(Byli vybráni tak, aby se vzájemně doplnili z hlediska odborného pohledu, každý z nich má širší záběr.)

Program:

9.00-10.30 Zahájení a vystoupení hlavních řečníků

10.30-13.00 Další vystoupení (přibližně 10 dalších vystupujících)

13.00-14.00 Moderovaná diskuse

Zde je přehled otázek pro inspiraci (účastníci se jich nemusejí držet, ale mohou je využít):

Několik otázek k době postkovidové:

1. Jak, resp. čím vymezit dobu postkovidovou?
 - Jako návrat k období současné situace?
 - Jako trvalé soužití s koronavirem za podmínek, kdy jsou jeho dopady známé a stabilizované?
2. Jaký bude mít doba postkovidová globální rozměr?
 - Vstoupí do ní všechny země víceméně současně, nebo bude dlouhodobě probíhat jako koexistence zemí, v nichž nastala a v nichž ještě nastala doba postkovidová?
 - Pokud nastane druhý případ: Jaké budou vztahy mezi zeměmi v různé postkovidové fázi – a) spolupráce, b) uchování současných bloků, c) restrukturační bloků, d) vznik nových konfrontačních ohnisek?
3. Dojde k omezení spotřeby (domácností) v některých směrech?
 - Bude to v důsledku restrikcí, nebo poklesu příjmů velké části obyvatelstva?
 - Bude to znamenat větší zchudnutí či zbídačení, nebo pozitivní alternativu vůči současnému konzumu zaměřenou na skutečné lidské hodnoty?
4. Budou se s ekonomickými důsledky dopadu epidemie vyrovnávat všechny země v podstatě stejně, nebo se budou prosazovat i úspěšné snahy o nalezení alternativy vůči předkovidovému setrvačnému směřování?
5. Budou dále narůstat animozity mezi obyvatelstvem ve vztahu k různým otázkám (včetně postoje k epidemii a roli vlád či nadnárodních struktur), nebo v některých zemích převládne tendence k sounáležitosti ("všichni jsme na stejné lodi")?
6. K jakým změnám dojde z hlediska jednotlivých sektorů a jejich výkonů (zaniknou či omezení se některé či naopak objeví či posílí některé nové, např. spojené s rolí pracovních, poznávacích, vzdělávacích, výchovných, zábavných, rodinných apod. styků zdokonalovanými online formami)?
7. Jaké dopady bude mít role vlád při zvládnání (nezvládnání, využívání či zneužívání) epidemie v jednotlivých zemích a nadnárodních strukturách na důvěru občanů v politické reprezentace a mainstreamová média?
 - Uchovají se stávající formy manipulace s veřejným míněním, posílí se či naopak ztratí svoji účinnost?
 - V jaké míře dojde ke zneužití omezení osobních svobod, bude trvalé, nebo dojde k návratu k situaci, kdy občané mohou projevit svoji vůli?
8. Jak se změní role vědy?
 - Nechá se diskreditovat nekvalifikovanými úřednickými přístupy spojenými s podléháním lobby a příležitostným příživováním se na přerozdělovací moci, nebo dokáže využít možností interdisciplinárního přístupu a s tím spojené nezbytné spolupráce při komplexním řešení problémů a obnovit svoji autoritu?
 - Dojde ke vzniku nových teorií, paradigmat a disciplín?
 - Podaří se lépe odpovědět na otázku, jaká je evolučně stabilní strategie druhu "homo sapiens sapiens" v podmínkách globalizace a současné technologické vybavenosti?
9. Podaří se vytvořit sdílenou perspektivní a realistickou vizi překonání současných problémů a nikoli setrvačného budoucího vývoje, která vytlačí snahu současné globální moci zneužít situace nastolení "nového světového řádku", "konečnému řešení" v podobě zničení všech atributů toho, co dělá člověka člověkem?

Závěrečná poznámka:

Vím, že ještě bude nutné hodně doladit či spíše přepracovat. Některé dimenze problematiky doby postkovidové jsem nezachytil, některé otázky jsou příliš návodné či naopak formulovány nedostatečně jednoznačně a srozumitelně. Ale vždy je potřeba něčím začít. Budu rád za jakékoli doplnění, přeformulování otázek, doporučení některé vynechat, lépe utřídit apod.

Současně doporučuji všem, kteří ztratili schopnost vnímat psaný text, ale našli perverzní zálibu v tom, že se pod vlivem různých fejk-videí "zasvěceně" ke všemu vyjadřují a rozdávají své "rozumy", aby potlačili svou vášeň a nedělali si ostudu okázalým demonstrováním vlastní omezenosti. Škodí tím nejen sobě, ale i druhu homo sapiens sapiens, ke kterému se svého času vyjádřil známý literát slovy "člověk, to zní hrdě" (přes veškerou snahu některých jedinců zasažených dobou to platí dodnes).

Radim Valenčík

2. Materiály k přípravě workshopu Ekonomie a ekonomika doby postkovidové (Pohled za horizont událostí)

Úvodní poznámka

Následující texty byly zpracovány v prosinci 2020 a lednu 2021 v rámci přípravy workshopu *Ekonomie a ekonomika doby postkovidové (Pohled za horizont událostí)*. Jsou různého druhu, spojuje je konkretizace představy o tom, jak workshop pojmout. Postupně v nich krystalizuje představa o nutnosti mít k dispozici srozumitelnou, perspektivní a realistickou vizi, která by splňovala následující:

1. Byla schopna sdílení širší veřejností a postupné konkretizace, která by zvyšovala její přitažlivost a praktickou využitelnost.
2. Byla jasnou alternativou vizi „nového světového pořádku“ zpracovávaných současnou globální mocí (v jejím jádru i různých kontaktních skupinách), které vycházejí ze setrvačného vidění reality a považují člověka za něco, co překáží, co ztrácí na významu, co je potřeba dostat pod kontrolu a zredukovat.
3. Viděla plné využití potenciálu každého člověka (formou vzdělání a dalších atributů rozvoje schopností) nejen jako cíl, ale hlavně jako rozhodující faktor vývoje společnosti včetně ekonomického růstu.
4. Dokázala odpovědět na otázku, jaký původ má „ztráta iluzí“, co způsobuje narůstání problémů a to, že se je nedaří řešit, jaké příčiny má současná gradující krize naší civilizace.
5. Nabídla cestu řešení problémů, jejich příčinou je bohatnutí bohatých a chudnutí chudých.
6. Byl zpracován s využitím výrazných invencí v oblasti teorie a na základě toho poskytoval nezbytnou ideovou převahu oproti alternativním koncepcím a vizím.

Výchozí materiál z 1. prosince 2020

Tímto materiálem začala příprava workshopu. Má pracovní charakter. Klade si otázku, jak příslušnou akci pojmout. V materiálu se projevuje počáteční neujasněnost toho, jak k dané problematice přistoupit.

Patrně je dobré začít osvědčenou SWOT analýzou:

Slabé – silné stránky
Příležitosti – hrozby

Otázka je, jak interpretovat slabé a silné stránky. Konkrétně "stránky" čeho?

Pokud se podíváme na SWOT analýzu, tak vždy vztažena k jednajícímu subjektu, tj. nám samotným.

Kdo jsme my, tedy ten **jednající subjekt**, a jaké tedy budou slabé a silné stránky v době postkovidové?

Patrně se lze shodnout na tomto:

- **Důvěřujeme našemu rozumu, který se opírá o poctivou vědu a dobrou teorii.**
 - **Jsme schopni efektivně komunikovat a na základě toho dosáhnout shody v oblasti strategických cílů i taktických kroků.**
 - **Jsme optimisté, máme představu o perspektivní a realistické vizi, kterou jsme schopni postupně konkretizovat (s využitím dobré teorie a efektivní komunikace).**
- Pro začátek to asi stačí, ostatní lze konkretizovat "za pochodu".

1. Naše silné stránky:

- Začali jsme se otázkou ekonomiky a jejích souvislostí (návazně i ekonomické teorie, jejích modifikací z hlediska potřeb analýzy ekonomiky "za horizontem událostí") zabývat s předstihem.
- Jsme schopni vytvořit funkční tým i s určitou institucionální podporou.
- Máme oporu v již publikovaných odborných materiálech, viz např.:

<https://radimvalencik.pise.cz/8330-forum-socialni-politiky-tudy-vede-cesta.html>

(Zde je důležitý kontext článku a odkaz na pět monografií, v nichž je prezentována vize a ekonomie produktivní spotřeby)

<https://www.vupsv.cz/download/forum-socialni-politiky-4-2020/?wpdmdl=8866&refresh=5fc49e05ad26e1606721029>

(Zde je plný text článku)

- Možnost prezentovat výsledky na ověřeném a poměrně reprezentativním veřejném fóru (workshopu), což může být základem posunu práce do "vyššího levelu".
- Stávající spolupráce s některými již existujícími odbornými aktivitami jdoucími podobným směrem.

2. Naše slabé stránky:

- Nízká míra kredibility vědy u veřejnosti i státních institucí.
- Intenzivní šíření iracionality a s tím spojená manipulace vlivnou částí veřejnosti globální mocí, která se tímto promítá i do našich poměrů.

3. Příležitosti:

- Nutnost vyšší efektivity spotřeby (rozlišení toho, co je podstatné a co nikoli), tj. možnosti aplikovat závěry ekonomie produktivní spotřeby.
- Nárůst kritických postojů veřejnosti, které je ovšem nutné směřovat k řešení problémů a ne destrukci solidárního základu společnosti a její racionality.
- Obecně pocíťovaná potřeba řešení problému bohatství a chudoby.
- Možnost vymánit monetární politiku z role vysávání domácí ekonomiky.
- Obava poctivých vědeckých a odborných pracovníků z toho, že kvalifikovaná doporučení nebudou brána v úvahu a krize se bude prohlubovat, z toho vyplývající hledání spolupráce a platformy pro spolupráci.

4. Hrozby:

- Nedostatečný "startovní zájem", postupný útlum počáteční iniciativy.
- Názorové neshody, které nedokážeme překlenout.
- Tlak na klíčové osoby, jejich "koupení" poskytnutím jiných, lépe odměňovaných aktivit současně s odražením od účasti v této aktivitě.
- Nezáměr širší veřejnosti a postupná izolace projevené aktivity.
- Společenská krize a překotný vývoj, ve kterém bude mít odborná připravenost mizivou roli.

Hrozby a příležitosti doby postkovidové:

Teprve návazně (z hlediska aktivního postoje) lze formulovat hrozby a příležitosti, které očekáváme v době postkovidové, tj.:

1. Odlišení toho, co je pro další vývoj společnosti a postavení země nejdůležitější, od toho, co není nezbytné. Klíčový význam ekonomie produktivní spotřeby, tj. teorie, která spotřebu považuje nikoli (jen) za zdroj užitku (ve smyslu požitku), ale faktor rozvoje lidských schopností, které zpětně působí na ekonomiku jako produkční síla (zvyšují inovační potenciál). Tj. místo konzumu funkčnost, místo okázalosti uplatnitelnost apod.
2. Růst role produktivních služeb, služeb zaměřených na rozvoj, uchování a uplatnění lidských schopností (vzdělání, výchova, zdravotnictví).
3. Vyústění rozvoje lidských schopností do tvůrčích mezigeneračních týmů (od vědy k výzkumu, od výzkumu k inkubátorům, od inkubátorů ke startupům, od startupů k tvůrčím mezigeneračním týmům, růst role univerzit a jejich absolventských sítí).
4. Překonání důsledků další fáze bohatnutí bohatých a chudnutí chudých, místo okázalé spotřeby spotřeba funkční orientovaná rozvoj schopností (podobná role etiky, jakou sehrála při vzniku kapitalismu protestantská etika), místo státu založeného na přerozdělovací moci a této moci se podřizujících managementů velkých firem společenská struktura s rostoucím významem horizontálních vazeb, samosprávných prvků.
5. Využití emisně-inflační daně uvalené na držbu peněz a peněžních příjmů (původně ražebného) k financování veřejných výdajů v dané zemi (zamezení odlivu do zahraniční formou sterilizace eura apod.), k monetizaci domácích státních dluhopisů získávaných centrální bankou na sekundárním trhu.

A ještě na závěr:

Původní materiál vůbec neuvažoval to, že může existovat poměrně (i hodně) dlouhá doba koexistence států, které epidemii zvládnou, a států, které ji nebudou zvládat. Může to být, ale i mnohem více. Přitom nezvládnutí epidemie může mít nejen "ozdravný" dopad (likvidaci "slabších kusů", jak někteří říkají), ale také závažné dopady na ekonomiku (rozšíření syndromu únavy, opakovaných nákaz apod.). Této problematice bude patrně nutné též věnovat pozornost. K tomu směřovaly připomínky po jeho uveřejnění.

Jen ekonomiku změnit stačit nebude

Kamil Juřík

Toto byl první podkladový materiál, který k přípravě workshopu přišel, byl uveřejněn v seriálu COVI-kávačka 7. prosince.

Ruku v ruce se musí:

- * Posílit suverenitu země.
- * Stát musí převzít kontrolu nad strategickými surovinami země (voda, ropovody, produktovody, plynovody, NZ sklady, rozvod tepla, doprava, přírodní bohatství).
- * Přestat vyvádět 500 mld. Kč z našeho státu ročně. Alespoň minimalizovat částku.
- * Zajistit bezpečnost země.
- * Nastavit morální hodnoty. Vrátit lidem důstojnost a národní hrdost.
- * Očistit soudní systém.
- * Zbavit se neoliberálního systému, který nikam nevede, brzdí morální společenský vývoj a navíc je zhoubou pro společnost. Dva světoví státníci jasně řekli ve svých projevech, že neoliberální systém končí. Je u svého konce.
- * Určitě vybudovat Českou banku (opravdovou českou) na financování velkých ekonomických celků.
- * Ekonomiku určitě otevřít z bezpečnostního důvodu i východním směrem.
- * Diverzifikovat ekonomiku.
- * Start-up ano, ale tak, aby se myšlenky a nápady, hotové firmy nevyváděly do zahraničí. Příkladem studentská firma FlowMon.

Poznámka k přírodnímu bohatství: Byl jsem u toho kdy podnik Slezský kámen prodal lom nejčistšího vápence ve střední Evropě firmě Omya (rakouská společnost) za 50.000.000,- Kč druhý den jmenovaná firma investovala 1.500.000.000,- Kč. Bylo to ke konci 90-tých let. Denně odjíždí s vápencem desítky kamionu do zahraničí.

Racionální řešení v čase leden-březen 2021

Michal Rusek

Další z materiálů, který přišel poměrně záhy, když se workshop začal připravovat.

Výhodou této skupiny je, že zde jsou lidé mimo aktivní politiku, kteří mohou nejen vidět a vnímat velmi široké pole souvislostí a vlivů, ale tutéž šířku i na straně existujících řešení.

Můžeme v klidu vzít v potaz vše, co známe (a není toho málo) a pak najít řešení, které není utopické, vychází "z vlastností reality", abych tak řekl (tedy i z reálného chování lidí), a právě proto může situaci SKUTEČNĚ ŘEŠIT.

V printskrínu se píše, že vakcína je zřejmě jediné možné řešení. Toto nebudu rozporovat, ale máme zde ještě dlouhou řadu zimních měsíců s nedostatkem Slunce, a právě TADY JE PROBLÉM. My totiž nemusíme ani trochu řešit co např. s 1/2 nebo s 2/3 společnosti, které se nebudou chtít očkovat, protože V PRVNÍ ETAPĚ nebudeme mít ani dostatek vakcíny, ale zejména ani očkovacích kapacit.

Shrnu velmi stručně, co víme, prosím opravte a doplňte:

1) VIRUS SE STÁLE ŠÍŘÍ ($R > 1$) ani nevíme kde přesně:

- nejvíce asi školy
- pracovní kolektivy
- veřejné dopravní prostředky
- obchody

A možná až teprve na konci bude dnes velmi omezená zábava jako hospody, kina, divadla, bazény apod.

Je tu názor, že jsme na počátku 3. vlny, protože proběhlo rozvolnění a čísla šla nahoru ještě před ním (ve skutečnosti jdou některá čísla nahoru už od cca 23. listopadu 2020, ale tento fakt vláda AB pod tlakem veřejnosti na rozvolňování ignoruje).

2) SPOLEČNOSTI DOCHÁZÍ DECH

Společnost jako celek tvoří velmi citlivý organismus. To, co třeba nám, zde právě čtoucí, přijde jako velmi jednoduché, běžné a racionální, ona nezvládne. Chová se po svém. Na Slovensku i u nás už chtějí lidé rebelovat

(otevírat hospody přes zákaz). Prostě není možné týden za týdnem, měsíc za měsícem dál a dál oddalovat rozvolnění a jen lidem vše zakazovat:

- vycházky nocí po 22. hodině
- návštěvy příbuzných na Vánoce
- nákupy v neděli nebo večer
- další společenský život, který je důležitý a podstatný včetně odpočinku PO PRÁCI, ono totiž hodně lidí opravdu tvrdě pracuje, což někomu nahoře asi ani nedošlo...
- zimní lyžování a další sporty a rekreaci

3) DISKUSE, zda zesilovat represí (milionové pokuty za porušení zákazu shromažďování) nebo zda spíše pozitivně motivovat... Skrze represí cesta nevede! Velmi nebezpečné.

4) Vláda premiéra AB ví, že za 10 měsíců jsou další volby a proto zaměřuje své chování k tomuto bodu, to znamená, že mj. šetří, protože ví, že před volbami to bude jeden z podstatných argumentů.

5) Vůbec celá sféra POLITIKY A EKONOMIKY je ohledně možností POTŘEBNÉHO ŘEŠENÍ (jak překlenout konec roku 2020 do jara 2021, kdy snad UV záření a Slunce ukončí 2. a případnou 3. vlnu) zásadní problém.

Politici a ekonomové mají slepou skvrnu. Určitá řešení nevidí a ignorují. Nebo rovnou nechtějí (zisky na prvním místě).

6) Vláda AB se evidentně chová zcela jinak (ekonomicky!), než na jaře, výsledky podle toho vypadají:

- bylo zcela (!) odpuštěné sociální a zdravotní OSVČ
- byl odklad splátek dluhů u bank
- byla plošná podpora OSVČ 500 korun na den v masivní výši prakticky bez kontroly
- zcela zavřené školy (hned)
- zavřená ekonomika, Škodovka nemontovala (!) atd.

MERITUM VĚCI:

Velmi prosím o vaši ctěnou pozornost zejména v této věci:

- Je zcela nutné to dělat opačně
- V praxi to znamená zastavit ekonomiku, omezit to, co lidé nezbytně nepotřebují a kde se virus šíří (to jsou zejména pracovní kolektivy a školy teď přes Vánoce a Silvestra)
- místo represe (!) motivaci a zřejmou a skutečnou pomoc lidem.

A nyní e k o n o m i c k á pointa:

Pokud je to vše věc peněz a zisků, tak ÚPLNÝ A TVRDÝ LOCKDOWN EKONOMIKY je velmi výhodný právě přes blízké vánoční svátky, kdy se ekonomika stejně zastaví. Ideálně již od 18. prosince 2020 a ideálně protáhnout tuto dobu až do 10. ledna 2021. Což je 3 týdny a dva dny.

Tato doba by měla stačit k většímu poklesu virové nálože a k pozastavení víru. (!!!)

A ta pointa je v tom, že vláda musí dát plošnou masivní podporu (20-30k na osobu) všem občanům. Bez masivní finanční injekce ze společnosti odmítne. Napřed musí být uklidnění (finanční) a pak zastavení ekonomiky (pro řadu lidí jediné příjmy, stále, na to pozor).

Tedy jde o to, ABY:

- Aby se uklidnila nálada v zemi
- Aby ta část drobných podnikatelů a OSVČ, z nichž část nedosáhne na žádnou podporu (!) vůbec fyzicky přežila

(C) Aby lidé udrželi koupěschopnost, všimněme si, že zboží v obchodech nemizí, že výroba stále jede a zde není problém.

(D) Aby lidé viděli, že je vláda p o d p o r u j e a je tu pro ně.

Tedy zastavit vše co jde a naopak ponechat lidem alespoň lyžování a další rekreaci, která posiluje imunitu (byť víme, že po večerech se v barech děje cosi jiného...).

Nebuďme naivní, že lidé se spolu nescházejí, nepijí atd. Není možné zastavit společenský život. Lidé nejsou stroj.

(7) PENÍZE a EKONOMIKA není problém. Nic nebrání vládě a ČNB zcela porušit (!) zaběhané postupy, ČNB může prodat např. 200–300 mld. devizových zásob (v Kč), vyměnit je za české koruny (tímto NÁKUPEM = POPTÁVKOU po koruně na mezinárodním volném trhu masivně posílí kurs koruny) a naopak tím, že se takto masivní částka (již v Kč) INVESTUJE OBRATEM DO EKONOMIKY (tím se udrží tak potřebná koupěschopnost každé rodiny), se zase peníze do ekonomiky ihned vrátí.

(8) Zvýšený obrat v takto masivní velikosti nalije optimismus do žil celé společnosti. Protože jde o to, abychom pokud možno všichni přežili ve zdraví (a to je myšleno doslovně) tuto zimní virovou sezónu.

(9) Vysoký počet nadúmrtí (na konci října a začátku listopadu 2020 o více než 100 % nad čísla MZ ČR, že "umřeli s covidem"), místo 2000 umírá přes 4000 týdně, celkem, ukazuje, že ve společnosti je vysoké napětí, které navyšuje celkovou úmrtnost populace.

Občané ČR nejsou v pohodě, mnozí mají velké problémy.

A to přesto, že se moderátoři ČT a dalších médií usmívají z obrazovek. Pozor na tyto ukryté problémy, nejsou vidět na ulicích ani v médiích a teprve až vysoký počet nadúmrtí, bohužel, dokazuje, že zde máme opravdu velký problém.

SUMMARY:

(i) Vláda AB žije a řídí zemi primárně politicky a primárně ekonomicky podle zažité koncepce. Toto vytváří fatální mix bránící správnému řešení (možná jedině správnému) virové situace na začátku prosince 2020, kdy je vysoce relevantní prognóza, že jsme na počátku nové a velké 3. vlny.

(ii) Vláda AB nejedná z principu špatně, ale je pod obrovským tlakem ekonomů, kteří obvykle jen špatně rozumí virové problematice a zejména nerozumí jemnosti chování společenského organismu. Dále vláda ignoruje, že zvýšení represe (hospody) v tomto případě není cesta.

(iii) ČNB a premiér Rusnok nebudou mít problém realizovat výše uvedenou masivní (jednorázovou) finanční podporu c e l é veřejnosti v náročné době covidu, protože výše devizových rezerv ČNB je aktuálně 3,68 bilionu korun.

Snížení těchto rezerv na 3,38 bilionu je z hlediska bilance ČNB zanedbatelné (před její intervencí v říjnu 2013 byly rezervy jen 0,86 bilionu) a z hlediska nejen virové, ale ZEJMÉNA EKONOMICKÉ PROGNOZY tou nejlepší možnou investicí na úrovni makroekonomiky ČR na přelomu 2020/2021. 300 mld. korun z ekonomiky nezmizí, pokud se nezvýší nákupy v zahraničí.

(iv) Problémy, které je nutné překonat jsou široké a masivní předsudky a nepochopení výše uvedeného kontextu a to ve všech patrech společnosti (viz poznámka Erika Besta, že lidé chtějí chodit do práce, "kokoti", napsal on doslova) až po manažery a ekonomy, kteří se naučili, že s rezervami ČNB není možné takto operovat, protože existuje "velké svaté dogma". Ne, toto dogma neexistuje a vše je politické rozhodnutí. I to, jak se naloží s rezervami ČNB. Ty jsou skutečné, nejde o fiat nové peníze.

(v) Jediná reálná hrozba je (zřejmě?) mezinárodní tlak z bohatého světa (nadanárodní banky), který má zájem, aby fungovaly staré bankovní mechanismy a peníze se používaly "postaru". Je zde obava (?), že odmítnou výše uvedenou operaci ČNB, kterou NEvzniká dluh (!).

(vi) V tomto smyslu je výše nastíněný postup směrlým řešením, které je nutné umět vysvětlit. Dát důraz na celek, na život společnosti, na fakt, že optimismus musí být založen na fundamentu a to je osobní finanční pohoda. ČR je s rezervami ČNB a stále velmi nízkou výší dluhu vlády ve velmi výhodné pozici a pokud výše uvedené bude pochopeno, nemáme reálný ekonomický problém.

(vii) Skutečný nepřítel výše uvedeného řešení je malost ekonomů, kteří zahledění do svých čísel nevidí složitost a komplexnost situace a kteří tvrdě válcují nabízející se řešení.

(viii) Výše uvedené je pouze motivační a hrubý nástřel.

Cílem je otevřít diskusní prostor a ukázat nabízející se řešení.

Jeho cílem je ukázat, že řešení existují a jsou překvapivě snadná. Hlavní problémem tak je nechopnost překonat staré myšlenkové struktury, nenavyklost politiků ksmělým řešením a zejména špatná znalost makroekonomiky a rezerv ČNB, tedy že nejde o dogma a vše je vždy politické r o z h o d n u t í. Toto rozhodnutí je nutné změnit.

(ix) Klíčová myšlenka této analýzy je, že není možné zamezit šíření viru 100,00% odpovědným chováním, ale je nezbytně nutné využít Vánoce 2020 ke snížení virové nálože, kdy je nutné "ponechat lidi žít", což vede k závěru, že je nutné zavřít ekonomiku, ale tomu všemu musí předcházet masivní plošná (opravdu důraz na to, že je nutné pomoci všem finanční podporou, na kterou ČR a ČNB bez problému má, protože je to věc politického rozhodnutí. Není zde objektivní věcná překážka typu "ekonomický argument".

A k tomu politickému rozhodnutí buď dojde, nebo nedojde. Bude mít své příčiny a souvislosti. Odehraje se skrze konkrétní výkonné osoby v ČR. Bude záviset mj. i na naší schopnosti výše uvedené velmi stručně formulovat a nastínit. Aby to bylo vstřícně pochopeno – že pomocné řešení je zde.

Proč Maláčová přehlíží pátou cestu reformy penzí?

Radim Valenčík

Orientace na prodloužení doby dobrovolného produktivního uplatnění je jednou ze zásadních podmínek perspektivní a realistické vize založené na rozvoji a uplatnění schopností člověka. Proto reakce ne ne příliš zdařilou iniciativu ministraně práce a sociálních věcí.

Dne 11. prosince zveřejnila ministryně Maláčová dlouhodobě očekávaný návrh penzijní reformy. **Rozpaky vyvolává nejen návrh, ale zejména diskuse k němu.**

Tomu, kdo uvedené problematice rozumí, by mohly být sympatické dva významné parametry návrhu:

1. Neobsahuje nebezpečné prvky, které jsou naší zemi vnucovány – tj.:

- Otevření cesty k "rozfondování" penzijního systému, které by z naší země (zejména v období dlouhodobého vyrovnávání se s globálními dopady koronavirové epidemie) udělalo skládku toxických finančních aktiv.

- Odmítá paušální prodloužení doby odchodu do důchodu, což by **znemožnilo využití největší potenciálního finančního zdroje trvalé stability penzijního systému a jeho pozitivního vlivu na celý komplex reforem v oblasti systému sociálního investování a sociálního pojištění**, které jsou spojené s reálnou perspektivou každé zemi.

2. Vychází z dlouhodobě prosazovaného a trpělivě zdůvodňovaného návrhu profesora Jaroslava Vostatka z VŠFS zaměřeného na využití v řadě zemí osvědčeného spojení testované **jednotné základní penzijní dávky** (v návrhu Maláčové tzv. "nultý pilíř") a **plně zásluhové složky** (nazývané ve světě NDC systém).

Přesto s pochvalou návrhu Maláčové váhám, resp. budí ve mně spíše skepsi. Obecně je navržený směr reformy správný. Ale cesta, kterou se bude jakákoli reforma tohoto typu ubírat, je mimořádně citlivá na nastavení parametrů systému. Zvláště v době, kdy se reforma dlouhou dobu odkládala a kdy se budeme dlouhodobě potýkat s výrazným nárůstem deficitů veřejných financí a růstem veřejného dluhu. Především mě však zneklidňuje **způsob prezentace návrhu, ze kterého dost zjevně vyplývá nepochopení toho, o co jde.** Uvedu dva příklady:

1. Včera v pořadu UK na ČT24 mlácení prázdné slámy. Naprosté nepochopené toho, o co v reformě penzijního systému jde, zejména toho nejdůležitějšího (k tomu se ještě dostanu). Přitom tématu byl vytvořen obrovský prostor více než 24 minut, viz: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/220411000371211/video/807813>

2. Bohužel ani samotná Maláčová nechápe, o co jde (patrně to platí i pro její okolí). V souvislosti s prezentací reformy totiž na Seznamu-Zprávy uvedla:

"Jsou čtyři cesty, jak zajistit udržitelnost důchodového systému. Bud' zvýšíte věk odchodu do důchodu, to já jako sociální demokratka odmítám. Nebo zvýšíte sociální pojištění, myslím si, že u nás je zdanění práce už velmi vysoké. Třetí možnost je, že snížíte důchody, pevně doufám, že se k tomu nikdo nechystá, protože důchody jsou nyní nízké. No a ta čtvrtá možnost, protože si myslím, že ty tři první jsou nepřijatelné pro většinu politické reprezentace, jak jsem s těmi jednotlivými zástupci mluvila, je ta, že to stabilizujete přes dodatečné daňové příjmy."

Viz: https://www.seznamzpravy.cz/clanek/malacova-babis-reformu-duchodu-nechce-30-let-jsme-promarnili-133431#seq_no=1&source=hp&dop_ab_variant=0&dop_req_id=M5r09JDpNI-202012112237&dop_source_zone_name=zpravy.sznhp.box&utm_campaign=&utm_medium=z-boxiku&utm_source=www.seznam.cz

Hlavní problém Maláčové a jejího okolí je, že **nevidí pátou cestu**. Tou je **posílení motivační role penzijního systému k prodloužení doby dobrovolného produktivního (výdělečného) uplatnění**. Toho lze dosáhnout právě na základě dobře nastaveného NDC systému s jednotnou základní dávkou. A také dobře rozloženého procesu nastartování realizace reformy. Spoléhat jen na "čtvrtou cestu", tj. dodatečné daňové příjmy, znamená buď potlačit motivační složku systému k prodloužení doby produktivního uplatnění, nebo (což je pravděpodobnější) pohřbit ještě nenarozené dítě.

Zdůrazňuji, že v případě posílení motivační role penzijního systému se jedná o zcela jinou než tu výše uvedenou "třetí cestu", která je prezentována jako "zvýšení věku odchodu do důchodu". To navrhuje například *Národní rozpočtová rada*. **Důvody, proč je tato cesta chybná nejsou jen sociální (jak uvádí Maláčová), ale i ekonomické. Paušální prodloužení doby odchodu do důchodu by výrazně oslabilo stimulační roli systému právě k tomu, aby byl využit největší ekonomický zdroj vycházející z diferencovaných předpokladů dlouhodobého a zainteresovaného uplatnění na profesních trzích.** Mj. naplnil by se tím i samotný smysl penzijního pojištění, protože pojistnou událostí je ztráta schopnosti plného či částečného výdělečného uplatnění v důsledku stárnutí. Smyslem penzijního pojištění je vytvářet solidaritu mezi těmi, u nichž příslušná pojistná událost nastala, a těmi, u nichž nenastala, tj. mezi těmi, kteří mohou a chtějí být ve vyšším věku produktivně činní, a těmi, kteří z řady důvodů již nemohou či nechtějí být výdělečně činní.

Přitom existuje cesta, jak celou reformu udělat naprosto bezbolestně a bez rizik. Jednoduše tím, že se věk odchodu zastropuje na 65 letech a ti, kteří budou pokračovat ve výdělečné činnosti, dostanou zpět (po velmi nízkém odvodu do solidárního prvku systému) to, co do nadstavbového plně zásahového systému vloží. Po nastartování a vyladění tohoto nadstavbového systému lze pak postupovat směrem k nižším věkovým skupinám podle pravidel obdobných předčasněmu odchodu do důchodu, tj. rozšiřovat NDC systém směrem k nižším věkovým skupinám. Výhodou tohoto postupu je, že vnáší do ekonomiky okamžitě velmi silné motivace všech zúčastněných subjektů (nejen pojištěnců, ale také subjektů poskytujících vzdělávací, zdravotní, lázeňské a jiné služby).

Podrobně jsme to popsali s kolegou J. Šulcem v článku *Jakou reformu penzí pro ČR a proč?* uveřejněném ve druhém letošním čísle časopisu *Fórum sociální politiky*. Širší kontext jsme pak s kolegou P. Sedláčkem objasnili ve čtvrtém letošním čísle téhož časopisu v článku *Čtvrtá průmyslová revoluce, nebo změna srovnatelná s průmyslovou revolucí?* (v článku je popsána i oblast uplatnění kvalifikovaných osob vyššího věku, v tvůrčích mezigeneračních týmech, které jsou nositeli hlavního inovačního potenciálu země). Uvedený časopis je poměrně prestižní, vydává jej *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* při ministerstvu, kterému Maláčová šéfuje. A je určen právě těm, kteří se problematikou reformem v dané oblasti zabývají. Oba články lze stáhnout v plném znění ze stránek uvedeného výzkumného ústavu zde:

<https://www.vupsv.cz/casopis/>

Navrhovaný přístup je výsledkem několikaleté práce týmu působícího při VŠFS. Výsledky jsou prezentovány v pěti monografiích dostupných ke stažení zde:

<https://www.vsfs.cz/lidskykapital/?id=2479-monografie>

(šestá, týkající se bohatství a chudoby, je v tisku).

V monografiích je mj. zdůvodněno, proč **výrazné zvýšení role odvětví produktivních služeb (vzdělání, péče o zdraví, výchovy v rodině apod.) může být odstartováno vhodnou reformou penzijního systému**. Zdroje v oblasti dobrovolného produktivního uplatnění člověka, pokud bude k tomu dobře připraven systémem vzdělání, výchovou a zdravotní i lázeňskou péčí, jsou totiž snadno dostupné a perspektivně obrovské.

I tato malá epizoda s návrhem reformy, který je v současné době spíše plácnutím do vody, ukazuje, že bez pozitivní vědy a dobré teorie to nepůjde. Jde jen o to, aby se našel ten, kdo to pochopí.

Campbell o zlomové době a historické roli vakcín

Radim Valenčík

Shrnutí obsahu důležitého seriálu článků J. Campbella + reakce na vybrané pasáže.

Do seriálu o epidemii zařazuji "četbu na pokračování" od svého dlouholetého přítele **Jana Campbella** z cyklu *Přezpěváci*, který se vyznačuje znalostí širokého kulturního kontextu, ze kterého umí vytěžit neotřelé pohledy na realitu. A také hodně ví o pozadí toho, co se děje, přitom vždy **kriticky zvažuje, co odpovídá realitě, a čím se někdo, kdo poskytuje informace, snaží člověka přimět k tomu, aby si určitou představu o realitě vytvořil (a tím s ním manipulovat)**. Tento odstup má velmi málo lidí. Nejnovější výstup z jeho pera patří k tomu nejlepšímu, co kdy napsal.

Z hlediska mého seriálu je aktuální dvojím:

1/ Příběhem **vakcín**, který v jeho podání zasahuje **do vzdálenější budoucnosti**.

2/ Náčrtem představy o alternativách doby poskovidové, čímž vytváří významné pojítko mezi epidemií a tím, jak budeme žít "za horizontem událostí" (kovidových).

Pokusím se ho zapojit do přípravy workshopu *Ekonomie a ekonomika doby postkovidové*, viz:

<https://radimvalencik.pise.cz/8703-worskhop-ekonomie-a-ekonomika-doby-postkovidove.html>

Jan Campbell velmi dobře popisuje praktiky, kterými se snaží současná globální moc zneužít epidemie k realizaci svých cílů. Současně ukazuje, jak je epidemie nebezpečná a jak dlouho se s ní budeme vyrovnávat. Vnímavý čtenář z toho pochopí, že ti, kteří nebezpečí COVID-19 zlehčují (těch, kteří existenci popírají, už rychle ubývá, ale patří mezi nejagresivnější) slouží současné globální moci trojím způsobem:

1. Vytvářejí **živnou pro zneužívání epidemie, protože přispívají k jejímu dlouhodobému udržování a k nebezpečnému pocitu zoufalství části veřejnosti, která čeká na vakcínu jako na Godota a ztrácí ostražitost vůči rizikům s tím spojeným**. (Přihlouplý postoj typu: "Ať už je tu konečně vakcína, ať je konečně klid od viru.")

2. **Diskreditují významnou část odporu proti zlu spojenému se současnou globální mocí**, protože jejich sebe prezentace typu "je to jen chřipička", "vše je jen velký podvod", "kde jsou ti mrtví?" apod. se tváří v tvář realitě stávají směšnými a ztrácejí oporu ve veřejnosti. (Např. po rozkladu ČSSD, úpadku KSČM nyní Okamura svým zlehčováním COVID-19 riskuje budoucnost SPD, přinejmenším ho odsuzuje k mnohem menší podpoře, než by odpovídalo prostoru, který mohlo toto hnutí obsadit.)

3. Štěpí veřejnost, která si začíná uvědomovat nutnost obrany proti zlu současné globální moci, svou agresivitou vyvolávají animozity, které se pak přenášejí i na druhou stranu (tedy tu část odporu proti současné globální moci, kteří si vážnost COVID-19 a jeho zneužívání současnou globální mocí uvědomují).

Mj. proto jsou popírači a zlehčovači mohutně současnou globální mocí podporováni profesionálně vyráběnými (jak na běžícím pásu) fejk-videi, proto jsou využívány a rozšiřovány sítě (přesněji několik vrstev sítí podle míry zasvěcenosti a manipulovatelnosti osob) na bázi poskytování inside informací.

V této situaci je mimořádně důležité, abychom nezutráceli schopnost racionálně komunikovat a snažili se překlenout i zásadní odlišnosti v názorech přinejmenším trpělivostí a diplomacií, nebo - pokud možno - snahou o vzájemné pochopení.

Původně jsem chtěl vybrat a okomentovat jen některé pasáže z avizovaných článků cyklu *Předzpěváci*. Při zpracování materiálu do této podoby jsem zjistil, že by to bylo škoda. A to, i pokud jde o pasáže, které se zdánlivě k problematice epidemie nevztahují. Posuďte sami. Toto je alegorické předslví k sérii článků, Campbellův text odlišují od svého fialovou barvou:

Ve starozákonní modlitbě zvané žalm se vyskytuje střídavý zpěv lidu a předzpěváka. Pojem pochází z řeckého psalms. Žalm jako literární útvar je známý především z Bible a Knihy žalmů. Ty jsou rozptýleny ve Starém i Novém zákoně. Ve Starém zákoně je například Debořina píseň, Jonášův žalm, v Novém zákoně, Kantikum Panny Marie, Zachariášovo kantikum a další. Jejich počet se v různých edicích liší: 150 nebo 151. Je zajímavé, že dokonce Kniha Mormonova obsahuje Nefiho žalm.

V dějinách hudby a v západní liturgii se mj. setkáváme s pojmem responsorium, tj. střídavým zpěvem mezi předzpěvákem a obcí. Temné jitřní dny smutku na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu byly zpracovány mnoha význačnými skladateli. K nim patří například Giovanni Pierluigi da Palestrina, Orlando di Lasso, Alessandro Scarlatti, ale i Čech Jan Dismas Zelenka (1679 – 1745). Jako jeden z nejvýznamnějších komponistů vrcholného baroka nabízí svými skladbami originální, specifický a nápaditý pohled do světa hudby a osobnosti. Proto jeho sklady udivují člověka s citem pro hudbu i v 21. století. Proto se mu někdy říká český Bach. Neznám v současné ČR žádného hudebního skladatele nebo osobnosti, včetně novinářů veřejně právních médií, které by podobně obohacovali život jako Jan Dismas Zelenka.

Nebyla by škoda jej vynechat? Touto otázkou končím první část.

Druhá část "četby na pokračování" z pera Jana Campbella je zde:

<https://www.ceskenovinky1.eu/domains/ceskenovinky1.eu/2020/12/17/jan-campbell-predzpevaci-2/>

Jan Campbell: Předzpěváci (2)/1

Současný maraton vědeckých a finančních institucí s vakcínou nazývám konkurenčním intermezem v dlouhém příběhu, který začal ouverturou Covid-19. Zakrývá boj o peníze, které většina obyvatel planety nemá, a vede pomalu a jistě k době bez peněz, tak jak je doposud známe. Nejenom proto, jak psal Georg Bernard Shaw: *Kořenem všeho zla je nedostatek peněz*. Nebo proto, jak se k nám plíží finanční platformy v ČLR, RF a na Západě. Nechci budít zlého psa v době, kdy narůstají dluhy bez studu, nebudou se muset splácet, a nikdo se neptá, *co je důležitější u velocipedu? Přední, nebo zadní kolo?* Připomínám pouze čtyři věci spojené se zatím námi nekontrolovaným onemocněním Covid-19 a jeho následky.

1) **Naději na vědeckou spolupráci v neblízké době post koronavirové bez ohledu na současné politické rozdíly mezi státy, protože ty splynou v nové síťové struktury. Tvoří ji nadnárodní korporace, které vlastní know-how v UI, vědě a psychologii, a které jsou schopny zabezpečit všechny potřebné prostředky na marketing a manipulaci davu.**

2) Z naděje formulované v bodu 1) vyplývá **možnost vakcinace obyvatel planety během 8-10 let se všemi následky, včetně negativních na růst populace, svobodné myšlení a konání jednotlivce.**

3) Z možnosti popsané v bodě 2) vyplývá **naděje, že Východ bude rychlejší a úspěšnější v obsazení části planety (s potenciálem pro budoucnost), než bude Západ. To i proto, že Východ zvládne lépe logistiku, bude nabízet vakcínu bezplatně, bez výhrůžek a bez podmínek, což se promítne mj. v politické přízni států – příjemců a ve spolupráci s nimi.**

4) V kontextu popsaných tří nadějí se nachází **poslední naděje pro lidstvo: nedojde k vybudování jedné síťové společnosti na planetě, kterou by ovládala pouze západní moc s neviditelným vše řídicím výkonným duetem: digitální elita a finanční moc, nikdy nepůjčující a zastavující své peníze a majetek.**

Na cestě k poslední naději onemocní a zemře ještě mnoho milionů lidí s Covid-19 nebo na Covid-19 s mutacemi nejenom proto, že se jedná o zákeřné onemocnění a za úmrtí ve spojení s ním se více platí, ale protože všemožné zákazy a rozumu protirečící si doporučení nemohou zabránit působení zákonů přírody a konání omezeného, o to ale více arogantního lidského tvora.

To nehledě na skutečnost, že společnost *AstraZeneca* a finanční sponzor a současně historický nepřítel Ruska (Velká Británie) se rozhodly použít jednu ze dvou složek vakcíny Sputnik V. *AstraZeneca* zahájí klinické studie své vakcíny v kombinaci s adenovirovým vektorem Sputnik V 26. sérotypu. Nebudu se rozepisovat o dalších zájemcích o spolupráci s Ruskem již proto, že stále platí: *Kdo nemá národ, ten nemá ani Boha! Bud'te si jisti, že všichni ti, kteří přestali chápat svůj národ a ztráci s ním spojení, zároveň ztráci svou otcovskou víru a stávají se*

bud' lhostejnými nebo ateisty (Fjodor M. Dostojevskij, 1821 – 1881). *Rozdíl mezi mnou a většinou takzvaných ateistů je pocit naprosté pokory před neuchopitelným tajemstvím a harmonií kosmu* (Albert Einstein, německo-americký fyzik, 1879 – 1955). *První doušek ze sklenice přírodních věd vás změní na ateistu, ale na dně sklenice na vás čeká Bůh.* (Karl Werner Heisenberg, německý teoretický fyzik 1901 – 1976).

Pravdivost citátu K. W. Heisenberga, bezmocnost peněz v současné formě a region, kde se tvoří budoucnost, dokazuje Vyšší mocí vynucený přesun Světového ekonomického fóra (SEF – WEF) z bohatého švýcarského Davosu do ještě bohatšího mini státu, zcela určitě ne demokratického ve smyslu EU, Singapuru. **Velký restart bude hlavním tématem SEF a setkání mocných, ale ne všemocných v roce 2021. Přípravy, včetně důvěrných mega on-line konferencí probíhají na plné obrátky, protože ve hře jde o mnoho. O malé části toho mnoha se dnes dělí kvůli lepšímu porozumění toho, co se děje s námi a kolem nás.**

K tomu ode mne:

Dobře si přečtete a promyslete, v čem spočívá naděje pro lidstvo, o které Jan Campbell píše. Před hrozbou společností totálně a totalitně ovládané manipulací nás může zachránit jedině používání (a stálá kultivace) rozumu. Rozumu opírajícího se o poctivou vědu a dobrou teorii. A také o schopnost vzájemně komunikovat, rozeznat a sdílet poznání.

Máme jeden trumf. Podle mě stále nedoceňovaný: Svobodný rozvoj schopností každého člověka je tou nejpřirozenější náplní jeho života, současně s tím i nejvýznamnějším faktorem ekonomického růstu, včetně osvobodování růstu od závislosti na množství a rozložení zásob přírodních zdrojů, které nejsou neomezené, právě tak jako není neomezená možnost "ukládat" exkrementy jejich použití. V ekonomické konkurenci mohou vyhrát země, které vytvoří podmínky pro to, aby svobodný rozvoj každého byl podmínkou rozvoje všech, resp. které se k tomuto cíli začnou postupně přibližovat. Mohou získat obrovskou ekonomickou převahu nad zahrnívajícím světem přerozdělovacího diktátu, který si pro svou zdánlivě neomezenou moc zprivatizoval instituce, které byly původně určeny k zabezpečení fungování států.

Třetí část "četby na pokračování" z pera Jana Campbella je zde:

<https://www.ceskenovinky1.eu/domains/ceskenovinky1.eu/2020/12/18/jan-campbell-predzpevaci-3/>

Jan Campbell: Předzpeváci (3)

Část poslední věty druhého pokračování Předzpeváci (2) označující základní nepodmíněný příjem jako cestu do otroctví, ne však budoucnosti obsahuje předzpev ekonomů a autorů již zmíněné knihy *COVID-19: The Great Reset*, Klause Schwaba a Thierry Mallereta. Předzpev má nás dovést ke konečnému pochopení, že onemocnění na Covid-19 je prostředkem k realizaci dávno plánovaných, ale zpožděných změn ve světové ekonomice a společnosti. Ke zpoždění došlo na základě objektivního vývoje společností, včetně oživení polomrtvé Ruské federace a vstupu ČLR na světovou hospodářskou, finanční a technologickou scénu s pomocí kapitalistického systému, pokrytectví a deficitu morálky a etiky v životě společností.

Na takový vývoj nemá dnes ani jedno z pozemských center světové vlády (zástupně SEF, Světová banka, Vatikán) rozhodující vliv.

Poznámka: SEF, Světové ekonomické fórum, viz:

<https://www.swisseeconomic.ch/en/about/>

Nelze zapomenout, že zpoždění neznamená konec nebo zřeknutí se tzv. *progresivní vize*, jejíž nedílnou částí je odcizená, bezcitná, bez srdce a duše *translidská společnost*, nebo že vstupujeme do mírové doby a spolupráce. Naopak.

Ve skutečnosti proto dnes nejde o veřejné zdraví ani o virus, ale o realizaci podstaty 4.0. O ní se mluvilo hlasitě, napsalo mnoho dokumentů a mezitím utratilo hodně peněz i v české kotlině. 4.0 předpokládá většinou pracovat, nakupovat, radit, vychovávat a vzdělávat se z domova s gigabitovým širokopásmovým připojením. Proto v budoucnosti ČR, kterou s velkou pravděpodobností budou spolutvořit Piráti, dnes na cestě k vítězství s cizí pomocí, nebude potřeba velké množství a kvalita škol, univerzit, hotelů, kin, divadel a podobných zařízení. Předzpevák Klaus Swab v červnu t.r. veřejně prohlásil: *Pandemie představuje vzácné, ale úzké okno příležitosti předělat a upravit celý svět.* Od července propaguje aplikaci *Covid-19Health Passport* a dává svým ovečkám zabrat v on-line komunikaci během příprav SEF 2021. **Předzpevák Gates pravdivě tvrdí, že svět se nevrátí do normálu, dokud spousta lidí nepřijme druhou superúčinnou vakcínu proti koronaviru. Goldman Sachs varuje, že největší překážkou eradikace bude přesvědčit každého, aby si nechal dát vakcínu! Proto ta frenetická vakcinační aktivita na frontách výzkumu, podnikání, obchodu, politiky a médií.**

Připomínám, že zakládajícími partnery Centra 4.0 v rámci SEF jsou Microsoft, Facebook, Netflix, GAVI (globální vakcinologická aliance založená nadací B. Gatese). Tito viditelní high-tech giganti a mega-miliardáři představují výkonné ředitele (ne ředitele) nově tvořící se síťové společnosti, ve které ředitelé (odpovědnosti, ne však ředitelé) *translidské společnosti* budou závislé vlády, politici a sluhové plnící příkazy pod heslem *udělejte vše na internetu*. I tady se potvrzuje kvalitní řízení loutkovodičů Pirátů a kvalitní výběr strategie pro jejich slávu na přechodnou dobu.

Kdo ví, nebo je schopen pochopit, že na začátku bylo slovo, uvědomí si také, že číslice je symbol konce. Konce ale známého a začátku neznámého. Začátek evangelia svatého Jana je jeden z nejslavnějších biblických

textů, ale také jeden z nejtěžších. Ne nadarmo se dříve četl na konci každé mše svaté. Je to neuvěřitelně nabitý, zahuštěný text, hymnus, který se snaží vyjádřit ta nehlubší tajemství naší víry v lidských slovech — jak jinak?

Tím, že jsme zradili myšlenku poslání, zaměnili dokonce místo v rituálu a snažíme se nahradit myšlenku a místo číslicemi, došli jsme na křižovatku a k monologu Hamleta. Cítuji (v překladu Martina Hilského, Williame Shakespeare: Hamlet, Praha, Knižní klub 2002, III. 1. Str. 66): *Být, či nebyt – to je otázka: je důstojnější zapřít se a snášet surovost osudu a jeho rány, anebo se vzepřít moři trápení a skoncovat to navždy? Zemřít, spát – a je to. Spát – a navždy ukončit úzkost a věčné útrapy a strážně, co údělem jsou těla – co si můžeme přát víc, po čem toužit? – Zemřít, spát – spát, možná snít – a právě v tom je zrada. Až ztichne vřava pozemského bytí, ve spánku smrti můžeme mít sny – to proto váháme a snášíme tu dlouhou bídu, již se říká život. Neboť kdo vydržel by kopance a výsměch doby, aroganci mocných, průtahy soudů, znesvěcenou lásku, nadutost úřadů a ústrky, co slušnost věčně sklízí od lumpů, když pouhá dýka srovnala by úcty, a byl by klid? Kdo chtěl by nést to břímě, úpět a plahočit se životem, nemít strach z toho, co je za smrtí, z neznámé krajiny, z níž poutníci se nevracejí. To nám láme vůli – snášíme radši hrůzy, které známe, než abychom šli vstříc těm neznámým. Tak svědomí z nás dělá zbabělce a zdravá barva rozhodného činu se rozemůže zbledlou meditací, záměry velké významem a vahou se odvracejí z vytčeného směru a neuzrají v čin. Souhlasu netřeba.*

K tomu:

Jan Campbell má pravdu, když varuje před nebezpečím "progresivní vize, jejíž nedílnou částí je odcizená, bezcitná, bez srdce a duše *translidská společnost*".

Pokud se máme ubránit prosazení protilidské vizi, která se "dolaďuje" na SEF a podobných fórech a za kterou stojí současná globální moc, musíme využít následující:

1. Existuje více modifikací či mutací vize, kterou chce současná moc prosadit, ale zatím se její složky na žádné z nich nedokážou shodnout. Důvody jsou přitom dva:

- Každá z modifikací či mutací vize nabízí budoucnost až příliš chmurnou, takže je "neprůchodná" i uvnitř skupiny "zasvěcených".

- Protože podoby těchto modifikací či mutací vize občas prosakují navenek v rámci tvorby a řízení vlivových sítí prostřednictvím poskytování imide informací, naráží jejich prosazení na odpor veřejnosti (proto se nyní globální moc s takovou vehemencí chopila covid-karty a snaží se zneužít současnou epidemii).

2. Všechny modifikace a mutace vize, na které se globální moc snaží dosáhnout shody, mají jednu velkou vadu. Jsou ideově prázdné, **jsou projevem úpadku lidského myšlení**, které zapomnělo na to nejlepší, co se v lidských dějinách zrodilo. Především však **jsou projevem SETRVAČNÉHO CHÁPÁNÍ REALITY SPOLEČENSKÉHO VÝVOJE**. To dává obrovskou **příležitosti přijít s optimistickou, perspektivní a realistickou vizí, která získá převahu**. Tato vize musí být založena na lidské přirozenosti, na tom, co dělá člověka člověkem, co naplňuje jeho život skutečným bohatstvím prožitků. A co také odpovídá evolučně stabilní strategii člověka jako součástí přírody.

3. Kdo hledá průchodnou vizi odtrženou od přírodně historické podstaty člověka, neuspěje. A ten, **kdo podřídí hledání vize uchování moci vyplývající z propojení společenské pozice a majetku, se nutně musí jako čert kříži vyhýbat tomu, aby za řešení hádanky dějin považoval společnost, v níž svobodný rozvoj každého člověka je podmínkou rozvoje všech a jako takový i nejvýznamnějším faktorem ekonomického růstu a determinantou jeho charakteru**.

Pokud chceme zabránit zničení naší civilizace, musíme se na nikoli setrvačné, ale od pochopení dějin odvozené vize, které ideově "převálcuje" tu protilidsky perverzní, se kterou přichází současná globální moc, shodnout. "Prokomunikovat" ji tak, aby se v ní každý našel. Myslím, že to dokážeme. Jak konkrétně? Tomu se budu věnovat příště.

Čtvrtá část "četyb na pokračování" z pera Jana Campbella je zde:

<https://www.ceskenovinky1.eu/domains/ceskenovinky1.eu/2020/12/19/jan-campbell-predzpevaci-4/>

Jan Campbell: Předzpěváci (4)

Není tajemstvím, že každá ztráta nutí člověka k hledání náhrady. Platí to o člověku, autoritách, vůdcích i hodnotách společnosti. V kontextu ztrát a hledání náhrady se dnes nabízí pro méně vědoucí jako na zavolání *Rada inkluzivního kapitalismu s Vatikánem* (The Council for Inclusive Capitalism with The Vatican). Motto Rady, která představuje historicky zcela nové partnerství Zla a Dobra zní jednoduše, přesvědčivě a nadějně pro zbídačelé: *Uděláme svět spravedlivým, inkluzivním a udržitelným*. Nebudu se zamýšlet nad pokrytectvím a množstvím hesel, mýtů a proklamací, se kterými jsem se musel během téměř 75 let života setkat, vypořádat a vysvětlovat. Cílem zmínky o Radě inkluzivního kapitalismu s Vatikánem je nabídnout čtenáři možnost provést vlastní rešerši a hodnocení faktů a na jejich základě se pokusit tvořit vlastní představu o životě, o nově tvořící se společnosti a doporučení mladší generaci jak žít nebo přežít, bude li jí to mocí dopřáno a z Vrchu dáno v době povolební.

Radu inkluzivního kapitalismu s Vatikánem vede skupina skutečných globalistů s obrovskou mocí. Ročně se setkává s papežem Františkem. Zda jsou setkání dobrovolná, méně dobrovolná či dokonce vynucená, nevím. Víím však z důvěryhodných pramenů, že na programu setkání jsou vždy opravdu vážná témata týkající se života

a chodu světa. 28 organizací plní 231 na sebe vzatých povinností ve 163 státech světa. Organizace spravují aktiva ve výši cca 10,5 trilionů USD při kapitalizaci ve výši 2,2 trilionů USD a zaměstnávají cca 200 milionů slouhů ve 163 státech světa. Připomínám, že jeden trilion je 1 s 18 nulami! A nabízím srovnání s daty ve druhé části příspěvku, ve kterém se jedná o druhém partnerství.

Znající matematiku, symboliku nebo numerologii potvrdí, že číslo 28 je šestiúhelníkové druhé dokonalé číslo (po 6 a před následujícím 496), velmi náročné, mj. i na trpělivost. Význam čísla 231 napoví český zákon č. 231/2001, nařízení EK (EU) č. 231/2012 nebo rozhodnutí EK ze dne 1. února – 2008/231/ES. Podporovatelé a voliči Pirátů by si měli objednat lekci v symbolice u předsedy Pirátů a zeptat se ho, jak zapadá jím obdivovaná symbolika do politiky a záměrů jím vedené strany a kdo je jejím loutkovodíčem. Co mám na mysli? Odpověď nabízí fotografie z návštěvy páru pirátů v Barceloně v září 2018. Tam se v té době konala výstava nazvaná v češtině: ČERNÉ SVĚTLO: Tajné tradice v umění od padesátých let. Pan Ivan a paní Lydie se společně nechali vyfotografovat u systému třech kruhů, které symbolizují ztrocení v póze zcela neodpovídající projevům v PS ČR a lidské ambici na funkci premiéra státu s občany, bytostmi ještě z velké části vzdělanými.

Ochranu Rady inkluzivního kapitalismu s Vatikánem tvoří 28 osobností, z nichž ani jedna není politikem nebo prezidentem státu. Členové ochrany, *strážci*, pocházejí z respektovaných domů. K nim patří Bank of America, Inclusive Capital Partners, Rockefeller Foundation, Mastercard, Johnson & Johnson apod. Kdo chce, nebo potřebuje vědět více, může se seznámit se seznamem *strážců* na webové stránce *Bank of America*. Té banky, která umožnila převádět mj. kradené peníze z Ruska do USA a zřejmě s nimi i obchodovala. Taková činnost se v SRN trestá a nazývá se *Hehlerei*, v češtině podílnictví. Kariériste se mohou dokonce pokusit podat žádost na práci *stewarda* nebo jeho *slouhy*. Kdo má rozum, pochopí rychle, jakou roli hrají naše politické elity a prezidenti, když nemají ani jedno místo, ani pozorovatele v *Radě inkluzivního kapitalismu s Vatikánem*. Kdo má rozum a něco málo ví o funkci systémů ve světě, pochopí rychle, jaké strategické rozhodnutí realizovala ČLR nedávným založením *Regionálního všeobecného hospodářského partnerství 15 států Asijsko – Tichooceánského regionu*. Více než 2 miliardy obyvatel regionu tvoří kombinovaný HDP ve výši cca 26 trilionů USD. O následcích rozhodnutí 15 států pro euroatlantickou civilizaci nebudu psát. Opakuji i dnes, že EU v novém partnerství nemá ani roli pozorovatele. Pro úplnost a pro hodnocení šancí na úspěch jednoho ze dvou v příspěvku uvedených nových partnerství se krátce zmiňuji o hospodářském trpaslíkovi a současně obru, co se týče strategického myšlení, přírodních a vodních zdrojů a náročnosti spojené s pochopením a porozuměním jeho existence a duše: Ruské federace.

RF svojí abstinencí v uvedených partnerstvích se opět dostala do středu dění nových bloků. Současně indikuje unikátní strategii s reálnou šancí získat čas pro rozhodnutí s kým, kdy a jak spolupracovat. Být ve středu znamená, být středem zájmu, Západu a Východu. Znamená to i být potenciálním bojištěm mezi bloky o obrovské přírodní zdroje, pitnou vodu a mozky jinak myslící než ty naše evropské. Ty cení civilizační a další hodnoty jinak než my v Evropě. Unikátní strategie je založena na pozorování procesů v západním a východním seskupení, možnosti získat čas pro existenčně důležitá rozhodnutí s pomocí odstrašující vojenské síly, odvahy a lásky k vlasti obyčejných občanů a chladné hlavy v Kremlu. Ta myslí strategicky v zájmu Ruska, civilizace (eurasijské a mnoho národnostní), kterou tvoří a jejích hodnot.

Rada inkluzivního kapitalismu s Vatikánem vybízí západní společnosti krásnými slovy a formulacemi k vytvoření aliance transatlantických potenciálů: rovnost možností, spravedlivé dělení výsledků společné práce a podobně. Rada ví, jak hrst mincí udělá bídu nesitelnou. Na tomto místě připomínám, že kapitalismu je zřejmě vlastní charakter chameleona (obecného). Toto samotářské zvíře s diurnální (denní) aktivitou loví hmyz pomocí vystřelovacího jazyka, který mu umožňuje bleskově chytit kořist i ve značné vzdálenosti. Natažený jazyk chameleona je obvykle delší než zbytek jeho těla a na konci je mírně rozšířený a lepkavý.

Nelze také nevsimnout si, že Rada a chameleon zaměnily mantru o lidských právech (formulovanou elitami) a o demokracii *mantrou o spravedlnosti*. Její obrovský deficit na celém světě vede k pocitu marnosti a konání ze zoufalství a rozkolu. Kdo přesvědčivě slibuje nezvýšení deficitu nebo dokonce jeho vyrovnání obyčejně vědomě klame dav a vydělává na zneužití víry a naděje v lepší časy zbídačelého člověka. Již nebožtík dramatik, esejista a držitel Nobelovy ceny irského původu *Bernard Shaw* (1856 – 1950) popsal to, co potvrzuje současný vývoj IT, UI a podobných technologií: *Lhářův trest nespočívá v tom, že mu nikdo nevěří, ale v tom, že sám není schopen někomu věřit*. Shaw nazýval demokracii *vzdušným balónkem, který nám visí nad hlavou a poutá naši pozornost, abychom se nedívali, co se děje dole na zemi a jak se leze do cizích kapes*. A tvrdil, že *voják je anachronismus, kterého se musíme co nejdříve zbavit*. Uvedená fakta o nových partnerstvích a obsah citátů představují varování pro Východ, Západ a mezi nimi nacházejícím se Ruskem a eurasijskou civilizací.

Slovo *Spravedlnost* bylo vybráno jako symbol a část motta nového počátku. Podobá se totiž tvrzení Bible a obsahu tvrzení – *Na počátku bylo Slovo*. Slovo představuje srozumitelný, všem přístupný obraz vystihující smysl vztahu mezi Bohem a jeho stvořením. Slovo sice mluví, sděluje význam a smysl, může vyjadřovat lásku i starost, ale působí na dálku. I když se napiše, vytiskne nebo pošle na druhý konec světa, je to pořád totéž slovo. Ale láska potřebuje blízkost, dotek, soucit, empatii. Proto se *Slovo stalo tělem a přebývalo mezi námi*. V přibližujících se Vánocích budeme moci slavit. Měli bychom slavit o to více, čím více bude narůstat počet omezení v době povánoční na delší dobu.

Nedává smysl ptát se, v jakém jazyce Hospodin mluvil, ke komu mluvil nebo kdo ho mohl slyšet. V příspěvku zmínění předzpěváci zneužívají symbol a význam Dobra, Spravedlnosti a Pokory v životě člověka tvořícího hodnoty. Zmínění předzpěváci zpívají falešně, proto nelze věřit jejich slovům. Lépe ani jednomu. Poslední slovo v životě planety nebudou mít předzpěváci *translidské společnosti* především tehdy, když my sami bez pomoci si uvědomíme, že Číslice, symbol kapitálu a kapitalismu, rozděluje a Slovo se stává tělem přebývajícím mezi námi. V náboženství to bylo evangelium sv. Jana a žádná číslice. K Vánocům Vám čtenáři přeji, ať se Vaše oči pořád smějí. **Souhlasu netřeba.**

K tomu ode mne:

O tom, že vize "*translidské společnosti*" vychází ze **setrvačného vidění reality** a je tudíž **úpadková a nebezpečná**, jsem psal včera.

Proti úpadkové vizi je nutné postavit tu, která nabízí jiný pohled na změny související s Průmyslem 4.0, která člověka nevyřazuje ani z ekonomiky, ani společenského dění, která člověka neodsuzuje do role konzumního manipulovatelného hovada, o jehož bytí či nebytí rozhoduje odcizená, i pro ni samotnou nevypočitatelná a degenerující globální moc, ale která člověka, plný a svobodný rozvoj jeho osobnosti staví do centra dění. A která mu také přisuzuje roli demiurga nápravy stavu a realizace pozitivní vize.

Jedním ze střípků této vize je článek, který jsme spolu s kolegou Pavlem Sedláčkem publikovali v prestižním časopisu *Fórum sociální politiky* pod názvem "*Čtvrtá průmyslová revoluce, nebo změna srovnatelná s průmyslovou revolucí?*", celé ke stažení zde:

<https://www.vupsv.cz/download/forum-socialni-politiky-4-2020/?wpdmdl=8866&refresh=5fe18f00af9f41608617728>

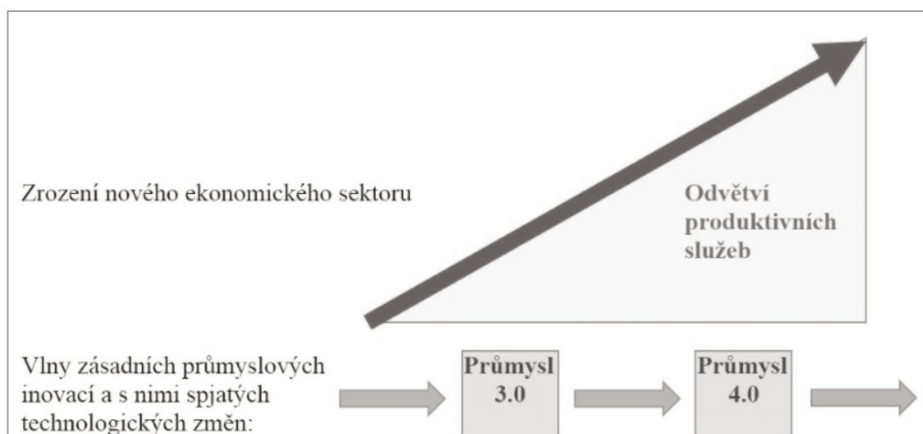
Vybírám odsud část, která se týká tématu tohoto dílu nejbezprostředněji, odlišuji ji od svého aktuálního textu fialovou barvou:

Odlišnost vidění společenské reality prizmatem Čtvrté průmyslové revoluce a prizmatem změny srovnatelné s průmyslovou revolucí: Problém pasti setrvačného uvažování

Co je největším současným problémem z hlediska vztahu teorie (společenských věd) a praxe (realizace nezbytných reforem)? Odpověď: Setrvačné uvažování.

Setrvačné uvažování je slepé, pokud jde o vidění příčiny současných problémů. Právě zde lze změnit přístup k chápání současných problémů. Žijeme ve zlomové době a tomu musí odpovídat základní metodologická pozice přístupu k identifikování toho, o co jde. Znamená to programově odmítnout setrvačné vidění reality, které neumožňuje odhalit příčinu současných problémů a potlačuje potřebu využít interdisciplinární přístup. K tomu přidáváme obrázek, který umožňuje vytvoření vhodné představy o podstatě změny, kterou procházíme.

Obrázek 2: Zrození nového sektoru

Zdroj: Vlastní interpretace

Jednou ze současných vizí, které mají vysvětlit, o co jde v současné době, je koncepce tzv. Čtvrté průmyslové revoluce. Ve stručnosti lze myšlenku Čtvrté průmyslové revoluce charakterizovat takto: "*První průmyslová revoluce propukla koncem 18. století a odehrávala se ve znamení manufaktur, které využívaly energii vodních toků a páry. Druhá proběhla na počátku 20. století. Charakterizovaly ji pásová výroba, využívání elektřiny a spalovací motory. Třetí revoluce odstartovala v 70. letech minulého století s příchodem mikroprocesorů, využitím počítačů a automatizací jednotlivých výrobních linek. Čtvrtou průmyslovou revolucí představují kyberneticko-fyzikální systémy, díky kterým vzniknou "chytré továrny". Inteligentní zařízení převzou některé činnosti, které dosud vykonávali lidé. Počítá se s metodami strojového vnímání, autokonfigurace a autodiagnostiky, a s počítačovým spojením strojů a dílů.*" (Korbel 2015)

Náš přístup vidí v návaznosti na koncepci Průmyslu 4.0 změnu, která je před námi a částečně již začíná, jako zrození nového ekonomického sektoru, což je podmíněno výraznými změnami v dalších oblastech společenského života.

Klíčový význam zde má pochopení toho, že celý komplex odvětví produktivních služeb přispívajících k nabývání, uchování a uplatnění lidského kapitálu, využití nevyčerpatelných zdrojů spočívajících ve svobodném rozvoji schopností člověka měnících se (v podmínkách rovnosti příležitostí a týmové práce) ve stále intenzivnější působící generátor a realizátor inovací, se může více než dostatečně "ufinancovat" ze svých ekonomických efektů v oblasti zdokonalování technologií.

Problematiku přechodu ke společnosti založené (technologicky) na Průmyslu 4.0 nepochopíme, pokud nevyjdeme z toho, že jde jen o dílčí technologickou změnu, která je podmíněna a určována mnohem hlubší společenskou proměnou srovnatelnou s průmyslovou revolucí, s tou revolucí, která zrodila průmysl jako takový a která má nyní podobu zrodu (a probojování se) odvětví produktivních služeb jako dominantního sektoru ekonomiky.

K tomu je nezbytný komplex reforem, které umožní "samonosnost" odvětví produktivních služeb, tj. to, aby se ekonomické efekty, které budou vznikat v důsledku působení těchto služeb, vracely konkrétním poskytovatelům těchto služeb jako jejich zdroje.

(Konec vybrané části)

V nejbližší době by podstatně vylepšený výklad vize změny srovnatelné s průmyslovou revolucí, která člověka vrátí do centra dění, měl vyjít v angličtině v prestižním zahraničním nakladatelství. Budu informovat. Na tom, aby se taková nikoli-setrvačná a současně realistická i pozitivní vize stala obecně sdílenou, je nutné ještě popracovat. Ale urychleně, než nás předběhnou ti, kteří lidem přes zmanipulované osoby a jejich pozice v institucionální struktuře společnosti vnutí vizi, která může ukončit vývoj lidského rodu.

Komplexní pohled na dopady COVID-19 a cestu k perspektivní vizi

Radim Valenčík

Čas od času se i ve společenských vědách objeví výstup, který přichází s něčím novým, aktuálním, zajímavým a využitelným, přitom v míře, která si zaslouží popularizaci, aby se o něm dozvěděla širší veřejnost. O jednom z nich informuje tento příspěvek.

Již delší dobu jsem si kladl otázku: Kdy se konečně objeví nějaký dostatečně komplexní materiál, který by probral problematiku epidemie COVID-19 ze všech důležitých aspektů (včetně sociálních, ekonomických, politických apod.) tak, aby byla organicky začleněna do pochopení současné doby a změn, které probíhají. Materiál, který by se mohl stát dostatečně přijatelným a solidním základem pro kvalifikované diskuse a sjednocování názorů interdisciplinárního pohledu na dění, které jsme v souvislosti s epidemií přímými účastníky.

Ještě před tím, než se budu věnovat stručné prezentaci hlavních přínosů uvedeného materiálu, zformuluji některé požadavky, kterým by měl jakýkoli materiál tohoto typu vyhovovat:

1. Postihnout všechny důležité dimenze společenského dění v jejich vzájemných souvislostech.
2. Zahrnou současnou situaci do širšího historického kontextu.
3. Reagovat na specifika naší země.
4. Překonat stereotyp a setrvačnost v pohledu na současné dění, přijít s původními myšlenkami.
5. Zdůvodnění přesahů stávajícího přístupu jak z hlediska reálných faktů, tak i jejich vzájemným provázáním do uceleného nového pohledu na realitu.
6. Zahrnout realizační aspekt, tj. naznačit řešení otázky, kdo, jak a za jakých podmínek je schopen závěry, které z materiálu vyplývají, využít k provedení nezbytných změn.
7. Musí projít kvalifikovaným posouzením a být publikován v dostatečně důvěryhodném a prestižním médiu.

Výčet lze patrně doplnit ještě o další požadavky. Ale i naplnění těch není snadným úkolem a nelze očekávat stoprocentní dosažení příslušných kritérií.

Podle mého názoru za prostudování a promyšlení stojí z výše uvedených hledisek pojednání *Úvahy o sociálně ekonomických dopadech Covid-19 v kontextu s českým národním zájmem* Jaroslava Šulce uveřejněné v časopisu *Fórum sociální politiky*:

<https://www.vupsv.cz/casopis/forum-socialni-politiky-6-2020/>

Časopis je sice veden jen databází ERICH+ a několika dalších méně významných, ale to lze u medií orientovaných na konkrétní podmínky naší země očekávat. Mezi jeho čtenáře patří odborníci působící ve sféře státní správy, politické reprezentace i akademické půdy, vyprofiloval se ve směru identifikování souvislostí mezi sociálním a ekonomickým rozvojem, vychází v tištěné i elektronické podobě.

Autora znám dlouhá léta, V pojednání využil své zkušenosti z dlouhodobého působení ve státní sféře, kde pracoval ve vrcholových funkcích, v akademické sféře jako pedagog i badatel, ve sféře společenských organizací i jako poradce významných ústavních činitelů. Přestože jsem z jeho pera četl již hodně koncepčního a podnětného, byl jsem výkonem, který předvedl, pozitivně překvapen. Dle mých znalostí není nic srovnatelného v našich podmínkách "na stole". Čtenář patrně nebude se všim bezvýhradně souhlasit. Ale hlavní je, že se jedná o dobrý základ pro společné hledání toho, jak se postavit k řešení problémů, která před nás doba okořeněná epidemie postavila.

Zde je obsah celého čísla:

Editorial	1	Diskuse	
Recenzované články		Úvahy o sociálně ekonomických dopadech covidu-19 v kontextu českých národních zájmů	35
Modely financování dlouhodobé péče	2	Jaroslav Šulc	
Péče sociálních pracovníků o sebe v podmínkách výkonu sociální práce na obecních úřadech	15	Informační servis čtenářům	
Olga Hubíková		Města a jejich senioři	39
Téma sociálně vyloučených lokalit z perspektivy lokálních politických aktérů	22	Oldřich Čepelka	
Jan Vašat – Nikola Blahoutová		Recenze	
Poznatky z výzkumu		Recenze knihy „Le retour des domestiques“ (Návrat služebnictva)	43
Konvergence české ceny práce	29	Jan Keller	
Jan Vlach			

(Časopis už je vytištěn a prodává se, z komerčních důvodů plná internetová verze se dává až cca po půl měsíci.)

Pojednání je významným příspěvkem k tomu, jaká bude *Ekonomie a ekonomika v době postkovidové*, tj. bezprostředně se týká tématu připravovaného workshopu.

Nebudu opakovat obsah pojednání. Pokusím se vypíchnout jen to nejdůležitější, případně vyjádřit v rámci diskuse určité výhrady. Hlavním cílem, který si kladu, je na příslušné pojednání upozornit a podpořit výměnu názorů k němu. Obojí považuji za důležité, zejména v době, kdy čelíme nástupu iracionality a emocí vyvolaných, decentně řečeno, ne vždy ověřenými informacemi. Je to součást úsilí o obhájení důvěry ve vědu a ve společenskou vědu zvláště. Pojednání J. Šulce navíc umožňuje přesáhnout hranice interdisciplinarit mezi společenskými a přírodními vědami z obou stran.

Pojednání začíná velmi dobrým, vyváženým a komplexním popisem dopadů epidemie s důrazem na jejich ekonomickou dimenzi. Za cíl si klade popsat podobu žádoucího budoucího uspořádání společnosti i jejího sociálně ekonomického mechanismu, přitom od počátku hledá odpověď na otázku: Kdo bude "osobou designéra" změn? (Tato otázka je naprosto klíčová a v současných společenských vědách jako nezbytně nutná součást každého prakticky orientovaného výstupu atrofovala.)

S významnými invenčními prvky přichází v odpovědi na otázku, jaký trvale udržitelný rozvoj potřebujeme. Z toho hlediska si všímá samotné podstaty pojetí spotřeby praktikované ekonomickou teorií a poukazuje na to, že v této oblasti epidemie nabízí i řadu příležitostí, které mohou být využity. Přesahuje tak standardní ekologicky zúžený pohled, který zpravidla vyúsťuje v hledání různých forem restrikcí. Návazně na to přechází k problematice bohatství a chudoby, která se v souvislosti s epidemií vyostřuje a nutně vstupuje do komplexních úvah o podobě budoucího uspořádání společnosti a jejího sociálně ekonomického mechanismu. Z toho pak vyplývá jeho přínosný pohled na budoucnost globalizace obsahující zvýraznění řady nových, většinou přehlížených aspektů ve smyslu od vymístování k lokalizaci výroby.

V šesti úderných bodech pak formuluje důvody změny současného sociálně ekonomického modelu a hledání "osoby designéra" (tj. realizátora nezbytných změn). Tuto část, která čtenáře překvapí řadou nových prvků výrazně se odlišujících od "mlácení prázdné slámy" jak v odborných publikacích tak i ostatních médiích, lze číst a chápat i jako přehledné vyjádření uctívaných dogmat, která tváří v tvář současné realitě padla.

Poněkud deklarativně v článku vyznívají pasáže o státu jako hlavním "designérovi změn" a rostoucí roli vědy. Chybí reflexe problémů spojených s fungováním institucionálního i politického systému. Rovněž tak nejsou zmíněny problémy v rozvoji vědy samotné a nebezpečí ze strany rostoucí vlny iracionality, která obsazuje prostor uvolněný dřívější nízkou angažovaností vědy, nedostatečnou syntetičností a praktickým zaměřením teorie na reálné problémy.

To je částečně nahrazeno poměrně precizními úvahami o tom, jak by mělo vypadat krizové řízení v současné době, a to nejen z hlediska překonání akutních problémů, ale i postupného přechodu k realizaci perspektivních

změn souvisejících se zvládnutím a využitím možností Průmyslu 4.0, příslušnými sociálními kontexty a dlouhodobou perspektivou udržení přední pozice naší země ve světě. Tímto nepřímým formulováním kritérií koncepčního výzkumu a koncepčního řízení i správy společnosti podporuje pojednání J. Šulce ty, kteří se v klíčových sférách společenského života budou podílet na zvládnutí současné situace a co nejplynulejším (nejméně kataklyzmatickým) přechodu k realizaci perspektivní vize, jejímž obsahem je nejen zvládnutí Průmyslu 4.0 v jeho společenských souvislostech, ale zejména změna srovnatelná s průmyslovou revolucí, přechod společnosti plně využívající potenciál každého člověka.

K tomu moje poznámky

1.

Součástí perspektivní a realistické vize komplexního řešení problémů vznikajících v důsledku setrvačného vývoje, vize, kterou potřebujeme jako alternativu toho, co nám chce vnutit současná globální moc, musí být **nový pohled na spotřebu a tím i na charakter ekonomického růstu**. Tady je klíč k pochopení toho, o jakou změnu jde. J. Šulc to (i s využitím svých dlouholetých zkušeností) správně vycítil, a proto hned po úvodní pasáži obrací naši pozornost tímto směrem. Nastoluje otázku: Jakou podobu bude mít trvale udržitelný rozvoj? A to i s přihlédnutím k tomu, že následkem epidemie bude další nárůst chudoby (ale i zbohatnutí části bohatých, kteří na neštěstí jedněch bezohledně vydělávají).

V této souvislosti si dovoluji upozornit na jeden podstatný detail. Již přijetím pojmu "trvale udržitelný růst" přebíráme terminologii poplatnou setrvačnému pohledu. Nejde o "trvale udržitelný růst", ale o **neomezený růst se zrychlující se dynamikou**. Růst, který má zcela novou kvalitu odpovídající historické změně srovnatelné s průmyslovou revolucí (přesněji změně mnohem výraznější). Jde o růst, v němž dominuje role člověka, přesněji rozvoje a uplatnění jeho schopností jako **cíl i prostředek**:

- **Plný a všestranný rozvoj schopností člověka místo samoučelného konzumu, jako způsob naplnění reálného bohatství života člověka.**

- **Plný a všestranný rozvoj schopností člověka jako rozhodující faktor umožňující osvobození ekonomického růstu od závislosti na kvantech surovin a energií, a to formou stále intenzivnějšího roku inovací, které dokáže iniciovat jen člověk úměrně úrovni svých schopností včetně schopnosti kooperovat s druhými lidmi.**

- **Plný a všestranný rozvoj schopností člověka jako nezbytná podmínka eliminace problémů vznikajících v důsledku bohatnutí bohatých a chudnutí chudých, jako základ nové lidské pospolitosti, v níž svobodný rozvoj každého je podmínkou rozvoje všech.**

Máme na dosah tuto možnost. Patálie s koronavirem nám tuto perspektivu může dokonce přiblížit. Podrobněji náš článek (s P. Sedláčkem) o změně srovnatelné s průmyslovou revolucí, kde je nejaktuálnější verze perspektivní a realistické vize, zde:

<https://www.vupsv.cz/download/forum-socialni-politiky-4-2020/?wpdmdl=8866&refresh=5fe6e4c5722281608967365>

2.

Velmi důležitá část článku J. Šulce se týká změn v charakteru ekonomického růstu. Ukazuje na významný trend, se kterým můžeme a měli bychom počítat. Nepochybně dojde k procesu **lokalizace výroby** (produkce nejen základních spotřebních statků, ale i energií přímo na místě, ve stále menších regionech či lokalitách). Klíčovou roli sehraje nanotechnologie, 3D a 4D technologie, zabudování fotovoltaických zdrojů přímo do stavebních materiálů, využití geotermálních zdrojů apod. To bude doprovázeno **multiplikovaným poklesem dopravních nákladů** (zejména nákladů na produkci a provozování dopravních technologií).

Jednou z klíčových otázek bude:

Jak dosáhnout toho, aby se člověk dostal do středu dění, aby se nejen "cítil být užitečným", ale aby byl reálně sebevědomou produktivní silou díky své výjimečné schopnosti být součástí inovačního potenciálu země, resp. celé civilizace?

Je to úplně opačná otázka, než jak si ji v rámci zaslepeného setrvačného vidění klade současná globální moc. Ta ji vidí takto:

Jak co nejdříve a s nejmenším odporem udělat člověka zbytečným – buď ho uvěznit do "levného konzumu" s využitím možnosti vytváření fiktivní reality, nebo prostě "redukovat stavy" lidské populace, a to humánně sterilizující sexuální revolucí uctívající "zvláštnosti", nebo drastičtěji vzájemným vybíjením na základě náboženských či etnických konfliktů, případě vyvoláním globální válečné katastrofy. ("Detaily" se dojednávají v rámci NWO.)

O "předzřevácích" vize "*translidské společnosti*" napsal podrobně čtyřdílný seriál Jan Campbell, viz:

<https://radimvalencik.pise.cz/8755-campbell-o-zlomove-dobe-a-historicke-rol-i-vakciny.html>

P. S.: Měli bychom s funkčním modelem (tj. schopným sdílení) naší vize přijít dříve, než se NWO dohodne na té své, ze které může vzejít jen globální katastrofa.

3.

Nastolení otázky *"kdo bude tím jeho určujícím designátorem, a kdo obzvláště v českých specifických podmínkách?* má zcela zásadní význam. Zejména, pokud je dáno do přímé souvislosti s poukazem na růst role vědy. Pokud totiž věda (interdisciplinární přístup orientující se na komplexní řešení problémů) **nenajde svého realizátora** ("designátora změn", tj. rozhodovatele změn), **zůstane viset v prázdnotě nepoužitelnosti**. Pak ovšem nejenže nevzroste její role, ale podstatným způsobem utrpí její společenská prestiž a vědu začnou z veřejného mínění vytlačovat různé formy iracionality. Toho jsme mj. svědky právě nyní.

K odpovědi na otázku realizátora výsledků vědy nestačí jen apel na rostoucí roli státu. Pokud selhává politický a institucionální systém, je nutné "kousnout do kyselého jablka" a začít řešit problém, jak a proč k tomu došlo, jak na vývoj situace reagovat. Pokud prezident ve vánočním projevu uvedl, že *"jen hlupák opakuje stejnou chybu dvakrát, zatímco inteligent se dopouští zcela nových chyb"*, neměl to vztáhnout jen na část veřejnosti, ale i na vládu, která nyní opakuje stejnou chybu, jakou udělala už v říjnu, když nevyužila fázi částečného zklidnění viru a připsala to účinnosti svých opatření. Nyní otálením a změkčováním riskuje totéž. Pravdu má prezident ovšem v tom, když *"s lítostí konstatuje, že opozice selhala"*. To je v demokratickém systému vždy projevem hluboké krize politického systému, protože řešením není ani prostá výměna vlády.

Příčin současného stavu je celá řada. Je to i výrazná intervence současné globální moci do dění u nás, pro kterou se otevřel prostor jednostrannou orientací našich zpravodajských služeb a využívání vlivových sítí vytvářených na bázi poskytování inside informací vybraným (snadno ovlivnitelným) osobám, O roli mediálního mainstreamu není nutné ani hovořit.

V této situaci bude velmi důležité to, jak lidé, kteří umí řemeslo poctivé vědy, dokážou překročit hranice oborové specializace a spolupracovat v oblasti komplexního řešení současných problémů. Nebude to jednoduché, protože i sféra vědy je kontaminována značným počtem konjunkturalistů, kteří jsou ochotni podílet se na zpracování a šíření různých fejků. Ale v naší zemi existují předpoklady k tomu, aby se poctivá věda a dobrá teorie nenechaly odstavit ani úřednickým přístupem, ani manipulátory.

4.

Pokud jde o pojmenování problémů a apely, lze považovat za přínosné. Nekritické spoléháním zvýšení role státu (státních institucí, státní administrativy) v době, kdy dochází k opakovaným projevům "přizívání se" osob ve státním aparátu na řešení krize, kdy dochází k podléháním tlakům různých lobby, je nebezpečné a může diskreditovat komplexní vědou podložený přístup.

Měli bychom si uvědomovat, že žijeme v době, pro kterou přestává platit, že její označení za **SPOLEČNOST DIKTÁTU PŘEROZDĚLOVACÍ MOCI** je nadsázkou. A co hůř. Tento diktát pochází od nadnárodní moci, konkrétně od současné globální moci, viz:

<https://radimvalencik.pise.cz/4432-pred-jihlavou-o-degeneraci-soucasne-moci.html>

Stačí se jen podívat na mediální mainstream v USA a v zemích EU, abychom z vnějších projevů vyčetli, jak tato moc funguje. Vyvolává ve všech zemích stejné konflikty, stejným způsobem šíří superfejky a manipuluje s lidmi, stejným způsobem hledá cesty prosazení různých mutací vize NWO. Když k tomu připočteme, jak "zasetím" chytrých fejků prostřednictvím vlivových sítí založených na poskytování inside informací "zdola" eliminuje a diskredituje část odporu veřejnosti, není divu, že situace v té části světa, kde neomezeně působí, se již dlouhou dobu, ale stále rychleji zhoršuje.

5.

V pojednání J. Šulce jsou velmi rozumné návrhy. Chybí mně však v nich jeden moment, který podstatně souvisí s konkretizací představy o "designátorovi", tj. nositeli rozhodnutí. Krizové řízení ze své podstaty nemůže být úřednickou záležitostí. Navíc v našich podmínkách, jak ukazují i nedávné zkušenosti, úřednická sféra je dost významně kontaminována různými lobby, což může nejen snížit efektivnost krizového rozhodování a vést k jeho zneužívání, ale zejména ke ztrátě jeho důvěryhodnosti ze strany veřejnosti. A bez její podpory to nepůjde. Právě v souvislosti s úvahami o krizovém řízení je nutné apelovat na vědce z různých oborů, aby se s pochopením nutnosti mezioborové a interdisciplinární spolupráce přihlásili o svou zodpovědnost. Nikoli konjunkturalismus rádo by "odborníků", ale odvaha skutečných fachmanů schopných překročit rámce úzké specializace. Máme je. Jde jen o to, aby projevíli dostatečnou vůli po efektivní komunikaci a byli schopni své úsilí spojit se (za pochodu) vypracovávaným komplexním řešením současných problémů a dlouhodobou perspektivní a realistickou vizí.

Vím, že někdo namítne: Jako vždy, když nevíš, kdo a jak může něco změnit k lepšímu, dáš tam vědu.

Částečně je to pravda, ale role pravdivého, uceleného poznání reality je nezastupitelná. Myslím, že situaci ve vědě znám a nedělám si o ní iluze. Přesto však je to jedna z nejméně kontaminovaných sfér společnosti, která disponuje nástroji ověřování pravdivosti. Nechápu ji jako oblast, která se uzavírá do sebe, ale která je sto komunikovat s širokou veřejností formou vzdělání, popularizace, osvěty. Myslím, že zde je možné udělat velmi mnoho.

6.

Před časem ve skupině *Filozofický klub 2008* na FB někdo nadnesl otázku, **co je hlavním úkolem filozofie**. Stručně jsem zareagoval odpovědí "**tázání se po předpokladech platnosti tvrzení**".

Vzhledem k tomu, že filozofie by měla v současné době sehrát významnou roli, pokusím se odpověď trochu rozšířit.

Veškeré naše racionální vztahování se k okolní realitě je založeno na tvrzeních (soudech, poznacích, výrocích) typu "je to tak a ne jinak".

Některá z těchto tvrzení platí jen za velmi omezených předpokladů. Například výrok "voda vře při sto stupních" platí jen při tlaku jedné atmosféry (a mnoha dalších omezujících podmínkách).

Filozofie začínám tam, kde formou tázání se po předpokladech tvrzení hledáme ta **tvrzení, která mají velmi obecnou platnost, nejlépe, pokud platí naprosto univerzálně** (jsou "nepodmíněná", tj. platí za všech možných okolností).

Cestu ke hledání takovýchto tvrzení započal Descartes svou výzvou pochybovat o všem a nalézat jistotu ve svém pochybování, tj. racionálním myšlení. Kant přebírá výzvy k hledání nepodmíněného a klade otázku, **jak jsou možné syntetické apodiktické soudy apriori**, tj. přeloženo do srozumitelné mluvy – jak je možné tvrdit něco, co může mít alternativu (je syntetickým soudem) s naprostou jistotou a všeobecnou platností (apodikticky), aniž by to bylo založeno na zkušenostech (tedy, aby to bylo apriorní). Dává své řešení, které přimělo Hegela k jednomu z největších intelektuálních výkonů v dějinách lidského myšlení. Jednak ukazuje zásadní nedostatky Kantova řešení a jednak dává své vlastní: **Tázání po předpokladech platnosti obecných tvrzení vyúsťuje v pochopení toho, že pravda (souhrn vědeckých poznatků) je rozvíjející se systém, ve kterém se jednotlivé poznatky vzájemně zdůvodňují**. Čím je poznatek obecnější, čím větší roli jako základ zdůvodnění ostatních hraje, tím více musí být sám podroben skepsi, tím více musí být zdůvodněny předpoklady platnosti jeho samotného. Nic jako obecně platné nestojí mimo tento systém poznání. Současně s tím dává i cenná metodologická doporučení, jak takový systém poznání budovat (se všemi dobovými nedostatky i s nedostatečnou reflexí přírodních věd a matematiky, za což ho někteří pozdější hledači pravdy, např. Popper, ne zcela oprávněně zesměšňují). Problém "podmíněnosti nepodmíněného" Hegel na počátku svých zralých děl ilustruje obtížemi při hledání odpovědi na otázku "kde má filozofie počátek", tj. z praktického hlediska problémem, čím začít systematický výklad filozofie.

Tázání se po předpokladech a nacházení předpokladů ve vzájemném zdůvodnění poznatků tak, aby vytvářely systém, by mělo patřit do **základní kulturní vybavenosti člověka**. Právě to je skutečně kritické myšlení, které nic, s čím se setkává, nebere jako dogma. Vyžaduje to dost osobní statečnosti, protože na cestě hledání toho, "jak to ve skutečnosti je", se musí člověk mnohdy a často vzdávat řady předsudků, názorů, které nekriticky převzal. Ale stojí to za to, Opakem je skupinové zapouzdřování se v nekriticky přejímaných "pravdách", prostřednictvím kterých se s člověkem manipuluje, aniž by si to on sám uvědomoval.

Tázání se po předpokladech a nacházení předpokladů ve vzájemném zdůvodnění poznatků tak, aby vytvářely systém má zásadní význam při **vypracování perspektivní a realistické vize řešení současných problémů, která je schopna překonat stereotypy setrvačného vidění současného vývoje**. Setrvačné vidění reality se stalo základem pro různé mutace "Nového světového pořádku", tj. NWO.

3. Hlavní materiály

Historie časopisu *Obzor národohospodářský* 1895-1925

Pátá část

Jiří Řezník

Panu redaktorovi se podařilo získat pro časopis nové přispívatele, z nichž se mnozí zapsali výrazně později do dějin odborné společenskovední publicistiky: Jana Auerhana¹, Annu Bayerovou², Vladislava Beneše, Vojislava Besaroviče³, Arnošta Bláhu⁴, Antonína Boháče⁵, F.A. Borovského⁶, Antonína Bráfu⁷, Vladislava

1 Jan Auerhan (2. 9.1880 Leština u Humpolce – 9. 6. 1942 Praha-Kobylisy), právník působící ve [Státním statistickém ústavu](#), docent na [Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze](#). Podrobněji viz heslo ve Wikipedii. Bibliografie: *Čechové v království Polském*. [Praha: s.n. 1909. 18 s.]; *Lidové knihovny v království Českém r. 1905: dle 1. seš. XIV. sv. "Zpráv zemského statistického úřadu"*. [Praha: s.n. 1911. 12 s.]; Spolu s Hejret, Jan, ed. *Anketa o českém vystěholectví: uspoř. zahrani. odb. Nár. rady čes.* [Praha: Nár. rada čes., 1912. 33 s.]; *Česká politika. Díl 5, Kulturní, zvláště školské úkoly české politiky*. [Praha: Jan Laichter, 1913. XIV-1054 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; Kn. 39.]; *Československé menšiny za hranicemi*. [Praha: Dr. A. Hajn, 1918. 31 s. Vojna a mír. Sběrka časových věcí; č. 2.]; *České osady ve Volyni, na Krymu a na Kavkaze*. [Praha: Dr. A. Hajn, 1920. 65 s.]; *Čechoslováci v Jugoslavii, v Rumunsku, v Maďarsku a v Bulharsku*. Praha: Melantrich 1921. 207 s.]; *Jazykové menšiny v Evropě = (Les minorités de langue en Europe)*. [Praha: Revue Nové Čechy, 1924. 4 l., 187 s. Knihy Nových Čech; 2.]; *Dnešní stav českoslov. menšiny v Maďarsku*. [Praha: Národní rada československá, 1924. 11 s.]; spolu s Štencl, Karel. *Humpolecko ve světle statistických dat*. [Německý Brod: Ústřední Svaz pěstitelů zemáků, 1925. 55 s. Knihovna Ústředního Svazu pěstitelů zemáků]; *Kalamita mnišková v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1917-1925 ve světle statistických dat*. [Praha: s.n., 1926. 32 s.]; *Československá větev v Jugoslavii*. [Praha: Nákladem Českosl. ústavu zahraničního, 1930. 403 s., [14] s. obr. příl. Knihovna Českosl. ústavu zahraničního; sv. 1.]; spolu s Verunáč, Václav, ed. *Na cestě k plánovitému hospodářství: rozšířený cyklus přednášek Sociálního ústavu Čs. republiky pořádaný v lednu a únoru 1935*. [Praha: Sociální ústav republiky Československé, 1935. 192 s., [4] l. slož. příl. Publikace Sociálního ústavu republiky Českosl.; č. 64.]; *De la relation entre le milieu géographique et la taille des conscrits*. [Prague: Comité d'organisation, 1938. 8 s. XXIVe session de l'Institut international de statistique; No. 20].;

2 Anna Bayerová (4. 11.1852 Vojtěchov u Mělníka – 24. 1.1924 Praha), po [Bohuslavě Keckové historicky druhá česká lékařka](#), promována roku 1881 v [Bernu](#).

3 Vojislav Besarović, Dr. (1883-1941) Viz podrobněji http://www.arhivsa.ba/wordpress/?page_id=105915.10. 1936 byl vyznamenán československým prezidentem Řádem Bílého lva 5. Stupně. Bibliografie: *Die Handwerkerfrage in Bosnien – Herzegowina*. [Wien : In Kommission bei W. Braumüller, 1913. 18 str. (Mitteilungen des Österreichisch-bosnisch-herzegowinischen Interessenverbandes ; Nr. 7)].

4 Inocent Arnošt Bláha (28.7. 1879, Krasoňov - 25. 5. 1960 Brno), [česky](#) sociolog, filozof a pedagog. Bibliografie: *Raiffeisenovy záložny*. [Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1899. 44 s. Časové úvahy: periodický měsíčník věnovaný časovým otázkám; roč. 3., č. 10.]; Spolu se SOUŠEK, Jakub a SKALÁK, Václav. *Sociální činitel ve vědeckém řízení práce: Přednes. na praž. mezinár. kongr. pro věd. řízení práce ve dnech 21.-24. července 1921*. [Praha: Masarykova akademie práce, [1924]. 19 s. První mezinárodní kongres pro vědecké řízení práce; III a, III b, III c.] *Program strany pokrokové: návrh prof. Dr. In. Arnošta Bláhy, přijatý přípravnou schůzí strany dne 6. září 1925*. [Brno: Realistický Obzor, 1925. 32 s.]; *Československá sociologie: od svého vzniku do roku 1948*. [Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1997. 126 s. Studijní texty; sv. 6. ISBN 80-85765-86-1].

5 Antonín Boháč, Doc. PhDr. (5. března 1882 Lišice u Kutné Hory – 27. prosince 1950 Praha) byl český statistik, demograf a [pedagog](#). Podrobněji viz heslo ve Wikipedii. Bibliografie: *Boj o české menšiny v zemích českých v posledních dvou letech*. [Praha: Pokrok, 1909. 67 s. Knihovnička Času; č. 53]; *O české otázce menšinové: [přednáška na jubil. valné hromadě nár. Jednoty v Olomouci 5. června 1910]*. [Olomouc: Národní Jednota, 1910. 39 s.]; Spolu se Antonín Souček, Josef Hromádka a Josef Lukl. *Snahy a tužby českých evangeliků*. [Praha: Nákladem Ústředního výboru pro českou evangelickou církev, [1917]. 32 s.]; *Hlavní město Praha: studie o obyvatelstvu = La capitale de Prague: etude démographique*. [Praha: Státní úřad statistický, 1923. 156 s., 99 s. Knihovna Statistického věstníku; sv. 3.]; *Národnostní mapa republiky Československé: podrobný popis národnostních hranic, ostrovů a menšin*. Praha: Nákladem Národopisné společnosti československé, 1926. 168 s. Národopisný Věstník Československý. Ročník XIX; zvláštních svazků č. 2.]; *Populační a národní vývoj jižních Čech: předneseno dne 25. února 1937 v cyklu přednášek "Jihočeský seminář", pořádaných Staroměstským odborem Národní Jed. Pošumavské v r. 1937*. [Praha: Staroměstský odbor Nár. jednoty pošumavské, 1937. 15 s.]; *Týdenní rytmus a roční cyklus porodů = (Rythme hebdomadaire et cycle annuel des naissances)*. [Praha: Státní úřad statistický, 1938. 66 s.]; *Statistika*. [Praha: Spolek posluchačů Vys. školy politické a sociální, 1947-49. 89 s.]; *Statistika: text k přednáškám*. [Praha: Spolek posluchačů Vysoké školy politické a sociální 1951. 89 s.]

6 František Adolf Borovský (19. 8. 1852 Netolice – 2. 5. 1933 Praha), český historik umění. Viz podrobněji heslo ve Wikipedii a http://www.ntm.cz/data/archiv/fondy-sbirky/348_GI.pdf Od počátku 80. Let 19. Století vyučoval angličtinu na Československé obchodní akademii v Praze. Od 22. února 1909 byl dopisujícím členem, od 5. dubna 1911 řádným členem II. odboru – pro všeobecný průmysl a hornictví Akademie – Národohospodářského ústavu. Svým jednáním v

Brdlíka⁸, Jana Ctibora⁹, Vladimíra Dědka¹⁰, Josefa Drachovského¹¹, Ladislava Dvořáka¹², Oldřicha Flégla¹³, Františka Hodače, Jindřicha Chylíka¹⁴, Aloise Knotka¹⁵, Vladimíra Lista¹⁶, Josefa Macka¹⁷, Bohuslava Müllera, J.B. Nováka, Bedřicha Odstrčila¹⁸, Adolfa Oltise, Jana Paludána¹⁹, Františka Peroutku²⁰, Karla Piseckého²¹, Josefa Prunara²², Edvarda Reicha²³, Otakara Ševčíka²⁴, J.V. Šimáka²⁵, Otakara Šmída²⁶, Stanislava Špačka²⁷, Evžena Šterna²⁸, Leopolda Weignera²⁹ a Vladimíra Záhorského³⁰.

V psaní pro časopis stále pokračovali Albín Bašus, Jiří V. Daneš, Karel Engliš, Vladimír Fáček, Josef Gruber, Rudolf Havlíček, Cyril Horáček, Emanuel Chalupný, Jan Koloušek, Jan Koudela, Josefa Lukáš, Jan Matys, Alfred Mayer, Emil Meisner, Vilibald Mildschuh, Bohuslav Müller, Karel Polák, František Rössler, Jan Sedlák, Zdeněk Tobolka, Jaroslav Veselý, Karel Viškovský, František Weyr, Lev Winter, Theodor Živanský (25 autorů).³¹ Celkem šlo o 112 článků od 61 autorů.

Publicistika, ekonomika a válka

Národohospodářském ústavu se snažil podporovat mladé talentované umělce, a to převážně „výjezdnicí“ stipendii. Umožnil tak například sochaři a keramikovi Aloisi Maxu Kroupovi studium v Kodani, Marii Honzové a Karle Hrdinové studium v Paříži. V jeho pozůstalosti se nachází osm dopisů s Josefem Gruberem z let 1909-1923, třicet dopisů s Rudolfem Hotowitzem, dva s Václavem Schusterem. V r. 1908 mu k jmenování císařským radou blahopřál Salaba, Jaroslav Preiss a F. Peroutka. Publikoval také asi pod pseudonymem Karel Pisecký.

7 Antonín Bráf (10. 3. 1860 v Bosna-Valečov - 28. 4. 1924 Praha), ředitel vyšší státní průmyslové školy stavební, mladší bratr Albína Bráfa. Viz podrobněji VLČEK, Pavel. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2004, s. 79. Bibliografie: *O slohu nábytkovém*. [Praha: A. Bráf, 1891. 20 s.]

8 Vladislav Brdlík, Prof. Ing. ([26. 7. 1879 Žirovnice](#) – [28. ledna 1964 Akron, USA](#)), významný zemědělský odborník, politik, ministr československé vlády. Podrobněji viz heslo ve Wikipedii. Bibliografie: *Zákon hospodářského minima, zákon o ubývajících výtěžcích půdy a nové směry v taxaci zemědělské v praktickém významu při volbě systému*. [Praha: Zeměd. archiv 1912. 30 s.]; *Návrh k novým směrům činnosti Národohospodářského ústavu při České Akademii císaře Františka Josefa I. pro vědy, slovesnost a umění v Praze*. [Praha: nákl. vl., 1916. 16 s.]; *Zemědělský majetek a peníze, dávka ze jmění či státní bankrot?* [3. vyd. Praha: A. Neubert, 1918. 44 s.]; *O agrární krizi a clech zemědělských*. [Praha: Republikánská strana zemědělského a maloroľnického lidu, [1926?]. 31 s.]; *Hospodářské a sociologické základy reformy pozemkové v republice Československé* [Praha: Zemědělský ústav účetnicko-správořevný Československé republiky, 1938. 150 s.]

9 Jan Ctibor, (13.8.1853 Tábor-27.5.1925 Tábor), profesor a ředitel na obchodní akademii v Chrudimi, v letech 1919-1924 ředitel dvouřádné obchodní školy v Táboře. Bibliografie: Spolu s HUBÁČEK, Ludvík. *Obchodní korespondence česko-německá*. [Chrudim: Tiskem a nákladem knihtiskárny Stanislava Pospíšila, 1887. 266 s. Nauky obchodní; díl 2.]; *Arithmetika obchodní*. [Chrudim: S. Pospíšil, 1890. 240 s. Nauky obchodní; díl 5.]; *Obchodní akademie v Chrudimi 1882-3 až 1892-3: K památce svěcení nové školní budovy*. Chrudim: [nákl. vl., 1893. 19 s.]; *Arithmetika kupecká pro vyšší školy obchodní. Díl 2*. [Chrudim: Knihtisk. St. Pospíšila zetě, 1900. 194 s.]; *Ctiborova Arithmetika kupecká pro vyšší školy obchodní*. [Vyd. 2. uprav. Jaroslav Pokorný. Chrudim: St. Pospíšila zetě, 1902. 197 s.]; *Účetnictví spolkové dle systému kamerálního*. [Chrudim: J. Ctibor, 1906. 1 sv. (nestr.).] *Arithmetika kupecká pro vyšší školy obchodní. I*. [Chrudim: St. Pospíšil, 1906. 236, 1 s.]; *Soustavný výklad obchodního účetnictví podvojného*. [Chrudim: J. Ctibor, 1910. 92 s.]; *Nová početní teorie kont účetnictví obchodního jednoduchého i podvojného*. [Praha: Merkur, 1911. 89 s. Obchodní knihovna Merkur; č. 19.]

10 Vladimír Dědek, JUDr. (21.4.1889 Praha-6.8.1941 Praha), editor historického spisu a překladatel z angličtiny. Přeložil *Vlastní životopis* Benjamina Franklina.

11 Josef Drachovský, prof. JUDr. (31.3.1876 Švabín-14.2.1961 Praha), český právník Viz podrobněji <http://abicko.avcr.cz/2011/03/08/>; NOVOTNÝ, Jan Maria, ed. *JUDr. Josef Drachovský: 31.III.1876-31.III.1936: [hrst vzpomínek přátel, spolupracovníků a žáků byla vydána jako soukromý neprodejný tisk ...* [Praha: JUDr. Jan M. Novotný, 1936. 80 s.]. Bibliografie: *Rakouské praemie cukerní se zřetelem k nauce a k poměrům mezinárodním*. [Praha: Bursík a Kohout, 1902. 124 s. Kniha. Sborníku věd právních a státních. B, Řada státověd.; I.]; *Principy kontroly státního hospodářství v Rakousku*. [Praha: Bursík a Kohout, 1904. 90 s. Kniha. Sborníku věd právních a státních. B, Řada státovědecká; č. 4.]; *Rakouské účetnictví státní*. [Praha: Sborník věd právních a státních, 1908. 283 s. Kniha. Sborníku věd právních a státních. B; XII.]; *Všeobecné účetnictví*. [Praha: Bursík a Kohout, 1909. 146 s.]; *Finanční rovnováha státní: (o deficitu)*. [Praha: Nákladem Josefa Pelcla, 1911. 336 s.]; *Přehled finančního hospodářství v rakouském státu*. [Praha: Rašín, 1911. 268 s. Průvodce vědou a uměním 8.]; *Všeobecné účetnictví*. [Praha: Bursík a Kohout, 1909. 146 s.]; *Daně: výklad učelu [sic] a systému zřízení daňového, zejména rakouského*. [Praha: Jos. R. Vilímek, [1914?]. 39 s. Za vzděláním: knížky pro každého; sv. 4.]; *Třetí válečná půjčka*. [Praha: Pražská lidová revue, 1915. 16 s.]; *Finanční opatření ve prospěch správy zemské, pak okresní a obecní v král. Českém*. [Praha: Porad. sbor čes. okresů, 1916. 38 s. Kniha. Poradního sboru českých okresů; Sv. 10.]; *IV. válečná půjčka rakouská*. [Praha: Praž. lid. revue, 1916. 16 s.]; *Poplatková novela o bezúplatných převodech majetkových: [Otisk výkladu cis. nař. ze dne 15. září 1915 ř. z. č. 278, podaného v roč. 1915 Věstniku Poradního sboru českých okresů v král. Českém, doplněný cis. nař. ze dne 30. prosince 1915 ř. z. č. 1 ex 1916 a prováděcím nařízením ze dne 29. prosince 1915 ř. z. č. 397]*. [Praha: Poradní sbor českých okresů, 1916. 32 s.]; *Rakouská daň ze zisků válečných*. [Praha: Bursík a Kohout, 1916. 80 s.]; *Sedmá rakouská válečná půjčka*. [Praha: nákl. vl., 1917. 16 s.]; *Šestá rakouská válečná půjčka*. Praha: Pražská Lidová Revue, 1917. 16 s.; *Co nového přinesla válka ve finančním hospodářství státním: Doplněk k Přehledu finančního hospodářství v Rakouském státě do května 1918*. [Praha: Jos. Rašín, 1918. 97 s., 1 l. Průvodce vědou a uměním 12.]; *Osmá rakouská válečná půjčka*. [Praha: nákl. vl., 1918. 16 s.]; *Přehled finančního hospodářství v rakouském státu: Doplnky dle stavu v květnu 1918*. [Praha: Josef Rašín, 1918. 97 s. Průvodce vědou a uměním; Sv. 12. Publ. 235.]; *Zákony valutové*. Praha: Bursík & Kohout, 1919-1920. 3 sv. Hartmann-Joachimovo vydání zákonů republiky

Pan Mayer ve svém hodnocení stavu české ekonomiky nevěnoval pozornost tak významné skutečnosti, v jakém byl stupeň vývoje elektrizace: *V r. 1912 bylo v českých obcích českých zemí celkem 128 veřejných elektráren o celkovém výkonu strojů 40 050 KW (tj. průměr 313 KW), z nichž byly 3 (Chrudim, Kroměříž a Třebíč) provozovány německými společnostmi. V německých obcích českých zemí bylo 168 elektráren o 91 200 KW (tj. průměr 540 KW). Vidíme, jak jsme pozadu za svými krajany Němci nejen počtem, ale zejména velikostí elektráren, Jsme však daleko pod rakouským průměrem, i když čítáme jen Čechy a Moravu, nepřihlížeje na Slezsko, kde máme ve správě jen malé obce. V Rakousku bylo roku 1912 elektráren 854 o celkovém výkonu 457 000 KW, tj. o průměrné velikosti 535 KW, takže bychom museli mít na 6,8 milionů Čechů v Čechách a na Moravě 202 elektráren o celkovém výkonu 108 000 KW, tedy asi dvaapůlkrát tolik co dnes. Tolik jsou „bohaté Čechy“ pozadu za rakouským průměrem, daným chudou Haličí, Dalmácií a Istrií. Myslím, že ono „bohaté“*

Československé.]; *Československé účetnictví státní*. [4. opr. a dopl. vyd. Praha: Bursík a Kohout, 1920. 396 s.]; *Politika přítomná a budoucí*. [Praha: s.n., 1921. 10 listů]; *. Přehled finančního hospodářství v československé republice: Druhé doplňky podle stavu v dubnu 1920*. [Praha: Ústřed. knih. učit. čes., 1921. 133 s. Průvodce vědou a uměním; 13]; *Všeobecné účetnictví*. [4. pozm. vyd. Praha: Bursík a Kohout, 1921. 146 s.]; *Mezinárodní finančníctví*. [Praha: Bursík a Kohout, 1923. 190 s.]; *Poplatník a stát*. [Praha: Vydáno péčí Ministerstva školství a národní osvěty ve Státním nakladatelství, 1923. 32 s. Občanská knihovna; sv. 44.]; *Československé účetnictví státní: Druhé doplňky pátého vydání dle stavu v květnu 1927*. [Praha: Bursík & Kohout, 1927. 25 s.]; *Přehled finančního hospodářství v Československé republice: doplňky dle stavu do konce r. 1927*. [Praha: Ústřední nakl. a knihk. učitelstva čsl., 1928. 190 s., 1 list.]; *Šest přednášek o hospodářské krizi*. [Praha: Jednota československých matematiků a fysiků, 1932. 49 - [II] s. Sběrka přednášek a rozprav. Ř. I, Extense vysokých škol pražských; Sv. 10.]; *Finanční věda*. [Praha: nákl. vl., 1934. 141 s.]; *O otázkách měnových: Rozprava v VI. odboru MAP. dne 16. března 1934*. [Praha: Masarykova akademie práce, 1934. 55-69 s.]; *Všeobecné a československé účetnictví státní*. [Praha: Melantrich, 1936. [IV] - 417 - [II] s. Vysokoškolské rukověti. I, Řada spisů právnických a hospodářských; Sv. 3.]; *Dnešní člověk a náboženství*. [Praha: Václav Petr, 1942. 31- [I] s. Svazky úvah a studií; Čís. 69]

12 Ladislav František Dvořák (31.5.1888 Hostěradice, okres Praha-západ 1. 5. 1953 Praha), organizátor a **teoretikem** českého **zemědělského družstevnictví** a národohospodářský expert **agrární strany**. Viz heslo ve Wikipedii a viz též http://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_institute/narodni_banky_pro_cechy_a_moravu/narodni_banky_v_odboji.html. Bibliografie: *Zemědělská družstva ve styku s úřady*. [Praha: Ústř. jednota čes. hosp. společenstev v král. Českém, 1917. 96 s. Drobné spisy Ústř. jednoty čes. hosp. společenstev, XXXV]; *Zásady a poslání vyšší české zemědělské školy družstevní*. [Praha: Ústř. jednota hosp. druž., 1918. 14 s. Drobné spisy Ústř. jednoty hosp. druž., 37]; *Vlastnictví k půdě či družstva pachtovní?* [Praha: Ústř. jednota čes. hosp. společenstev, 1919. 39 s. Drobné spisy Ústřední jednoty čes. hospod. společenstev v král. Českém; 38.]; *Družstevnictví československé*. [Praha: Ústř. jednota hosp. družstev, 1920. 87 s. Drobné spisy Ústřední jednoty hospodářských družstev; 40.]; *Zemědělská družstva a zlidovění půdy*. [Praha: Ústř. jedn. hosp. druž., 1920. 46, 1 s. Drobné spisy Ústřední jednoty hospodářských družstev, XXXIX.]; *Kooperacija v Československu*. [Praga: Central'nyj sojuz sel'skochozjajstvennych tovaryšestv, 1921. 160 s.]; *Nová válka světová: příspěvek ku mezinárodnímu zápasu o suroviny, potraviny a trhy*. [Praha: [s.n.], 1921. 120 s.]; *Družstevní svazky u nás a v cizině*. [Praha: Ústřední jednota hospodářských družstev, 1922. 213 - [II] s. Drobné spisy Ústřední jednoty hospodářských družstev; Sv. XLIII.]; *Družstevní svazy u nás a v cizině. [I]*. [Praha: Ústř. jedn. hospod. družstev, 1922. 213 s., 1 l. Drobné spisy Ústř. jedn. hospod. družstev; XLIII.]; *Družstevnictví a státní politika družstevní*. [Praha: Kampelíkův fond, 1923. 44 s. Kampelíkova knihovna. Sběrka drobných družstevních spisů 1.]; *Otázka ústřední družstevní pokladny*. [Praha: Kampelík. fond, 1923. 30 s. Kampelíkova knih.V.]; spolu s BOČEK, K. *Slovanská zemědělská družstevní komora v Praze: Její vznik a cíle*. [Praha (Hybernská 20): Slovan. zeměděl. družst. komora, 1923. 69 s.]; *Zemědělský úvěr provozovací*. [Praha: Controcooperativ, 1925. 52 s.]; *Hospodářský a finanční vývoj dneška a naše zemědělství*. [Praha: Kampelíkův fond, 1927. 89 s., 1 l. Kampelíkova knihovna; sv. 7.]; *La coopération agricole tchécoslovaque*. [Praha: Union centrale des coopératives agricoles, 1931. 74 - [I] s.]; *Zemědělské družstevnictví v republice čsl.* [Praha: Masarykova akademie práce s podporou ministerstva školství a národní osvěty, 1934. 55 s. Masarykova akademie práce. [Řada 2], Spisy odborné. Č. 43, Odbor zemědělský a lesnický. Zemědělská encyklopedie; Seš. XII.]; *Československé peněžnictví v dobách krise a jeho úkoly do budoucna: předneseno na valném shromáždění členů Poradního sboru ve věcech peněžnictví a Ústředního smírčího orgánu dne 20. listopadu 1937 ...* [Praha: L. Dvořák, 1937. 31 s.]; *Die innere Wirtschaftspolitik der Tschechoslovakischen Republik*. [Prag: L. Mazáč, 1937. 39 s.]; *Das landwirtschaftliche Genossenschaftswesen im Rahmen der Čs. Volkswirtschaft*. [Prag: Ústřední jednota hospodářských družstev, 1938. 85 - [V] s.]; *Proslov guvernéra Národní banky Československé Dra Ladislava Františka Dvořáka na valné hromadě banky, konané dne 25. února 1939*. [Praha: Národní banka Čs., 1939. 12 s.]; *Zemědělská organizace, Úvěrní a cedulová banka*. [Praha: L.F. Dvořák, 1939. 23 s.]; *Proslov guvernéra Národní banky pro Čechy a Moravu v Praze Ladislava Františka Dvořáka na valné hromadě Národní banky pro Čechy a Moravu v Praze dne 22. února 1941*. [Praha: Národní banka, 1941. 21 s.]; *Ansprache des Gouverneurs der Nationalbank für Böhmen und Mähren im Prag, Dr. Ladislav Fr. Dvořák, auf der am 27. Februar 1943 abgehaltenen Vollversammlung = Proslov guvernéra Národní banky pro Čechy a Moravu v Praze Dra Ladislava Fr. Dvořáka na valné hromadě dne 27. února 1943*. [Prag: Nationalbank, 1943. 9 s.]; *Ansprache des Gouverneurs der Nationalbank für Böhmen und Mähren in Prag Ladislav František Dvořáks auf der am 26. Februar 1944 abgehaltenen Vollversammlung = Proslov guvernéra Národní banky pro Čechy a Moravu v Praze Ladislava Františka Dvořáka na valné hromadě dne 26. února 1944*. [Prag: Nationalbank für Böhmen und Mähren, 1944. 8 s.]; *Niektoré otázky pol'nohospodářsko-družstevného práva*. [Bratislava: Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954. 148 s.]

13 Oldřich Flégl, PhDr. (17.2.1886 Hořice- 12.6.1944 Praha), historik.

stává se pro nás osudnou frází, neboť se stále podporují „chudé“ alpské země více než „bohaté“ Čechy a Morava“.³²

Toto porovnání vrhá velmi nelichotivé světlo na výkonnost české ekonomiky v národnostním smyslu (tedy bez Sudet) v porovnání s ekonomikou rakouskou (rovněž národnostním smyslu). V soutěži národů jsme tedy rozhodně nevedli. V r. 1913 značka R.P. referovala v rubrice Rozhledy o zářijovém kongresu Mezinárodního ústavu statistického ve Vídni³³, kde byly podrobeny srovnávacímu zkoumání různé aspekty výpočtu výše a struktury jmění, důchodů a dluhů jednotlivých národů a metod jejich porovnávání. Podle autora byl tamtéž stanoven národohospodářský zákon: *V dobách hospodářských krisí ukládací hodnoty drží se mnohem pevněji a jsou spíše požadovány, obecenstvo žádá především zabezpečený důchod; v dobách klidné vnitřní a vnější politiky jsou renty zanedbávány a spíše hledány jsou akcie, ježto vynášejí větší úroky a svými kursovými fluktuacemi umožňují kapitálové zisky.*

Na témže kongresu podával prof. Dr. Bedřich Felner, ředitel Uherské agrární a rentové banky, referát o národním jmění Rakouska a Uher. Národní jmění pak Felner definuje jako úhrn jmění všech oněch

14 Jindřich Chylik, JUDr. (25.1.1882 Křižanov u Velkého Meziříčí-16.12.1961 Hlohovec), ekonom, veřejný pracovník, sekretář obchodní a živnostenské komory v Brně, generální jednatel výstavního výboru Výstavy soudobé kultury v Brně v r.1928. Viz podrobněji http://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/jak-se-zrodilo-vystaviste-evropskeho-formatu-brno-pred-80-lety_15273.html Po studiích vstoupil do služeb moravsko – slezského zemského finančního ředitelství. V prosinci 1909 byl jmenován konceptním úředníkem plzeňské OŽK. Dne 1. prosince 1918 přišel jako vedoucí sekretář do brněnské obchodní a živnostenské komory. Mj. se zasloužil o vznik brněnské Plodinové burzy a podporoval rozvoj odborného školství v tomto moravském komorním obvodu (zejména inicioval založení Školy uměleckých řemesel v Brně). Byl předním spolupracovníkem Ústředny komor – především svojí činností v jejím obchodně – politickém výboru. Vykonával řadu veřejných funkcí: kromě jiného byl členem Poradního sboru pro otázky hospodářské a Státní rady statistické. Podrobněji viz JANÁK, Jan. Jindřich Chylik - hospodářský historik Moravy a Slezska. In K poctě Jaroslava Marka. 1. vyd. Brno: Historický ústav AV ČR, 1996. ISBN 80-852-6849-3. Bibliografie: *Tři přednášky o historii Křižanova*. [1905]; *Plzeňský průmysl*. [Plzeň: [nákl.vl.], 1914. 37 s.]; *Vývoj průmyslu na Šumavě*. Praha: [nákl.vl.], 1919. 23 s.; *Brněnská jubilejní výstava*, [Příloha Národních listů, 28.5. 1928]; Spolu s ČÁDA, František a DŘÍMA. *Morava v českém státě: [Cyklus přednášek, který uspořádala filosofická fakulta Masarykovy university a Matice moravská v Brně v říjnu 1947*. [Brno: Matice moravská, 1948. 113-[III] s. Knižnice Matice moravské; Sv. II] *Vývoj zahraničního obchodu v našich zemích*. [Praha: Jednota k povzbuzení průmyslu v Čechách, 1947. 66 s.]; *Přehled vývoje světového obchodu*. 1. vyd. [Praha: Jednota k povzbuzení průmyslu a řemesla, 1948. 128 s.]; *Přehled dějin moravského průmyslu. 1.díl. Do poloviny XVIII. století*. [Brno: Knižnice matice moravské, sv.3. 1948]; *Vývoj moravského koželužství do poloviny XIX. století = Early development of the Moravian Tanning Industry*. [1949. 19 s. Separát z Technická hlídka koželužská, r.24, 1949,č.8-9]; *Moravský průmysl chemický do poloviny 19. století* [ČMM, r.70,1951,s.166-185]; *Rohrerovy národopisné poznámky z roku 1804*. [Český lid Vol. 42, No. 1 (1955), pp. 19-21].

15 Alois Knotek, překladatel z bulharštiny. Činný na přelomu 19. a 20. století. Od r. 1890 žil v Bulharsku, poslanec, navštívil Švýcarsko a Francii, zaobíral se lyrikou, novelistikou a dramatem. Bibliografie: *Ze života Albanců*, [Zlatá Praha, číslo 48, 1914.] VAZOV, Ivan. *Pod jařmem: román z bulharského života v předvečer osvobození*. Překlad Alois Knotek a Josef Kotěřza. [Praha: Tiskem a nákladem J. Otty, [1898]. 709 s. Ottova laciná knihovna národní; č. 160. Ukázka v Národních listech 23. 4. 1895]; *Balkán. Poměry v Makedonii* [Most 1909]; *Bulharský voják*. [Osvěta. Listy pro rozhled ve vědě, umění a politice, r. XLVI., 1916, s. 67-68].

16 Vladimír List, prof. Dr. Ing. (4. 6.1877 Praha – 27. 5. 1971 Brno). český elektrotechnický inženýr a vysokoškolský pedagog. Zasloužil se o elektrifikaci Československa a o zavedení československých technických norem., spolupracovník Františka Křížáka, za což mu byl 29. května 1967 propůjčen prezidentem republiky Řád práce. Viz podrobněji heslo ve Wikipedii. Bibliografie: *Hospodářský význam velkoelektráren*. [Praha: Ústav ku podpoře průmyslu, 1912. 24 s. Zprávy Ústavu ku podpoře průmyslu; 10.]; *Časové hospodářské správní otázky v elektrotechnice*. [Praha: nákl. vlast., 1914. 62 s.]; *Elektrisace po válce*. [Praha: Topič, 1917. 140 s. Duch a svět; 30/31.]; *Hospodaření elektrických podniků*. [Praha: Česká Matice technická, 1929. 424 s. Česká matice technická; Č. 148. Roč. XXXIII]; *Hospodářské kapitoly pro techniky*. [Praha: Elektrotechnický svaz československý, 1935. 79, [I] s.]

17 Josef Macek (13. 9.1887 Krumpach – 19. 2. 1972 Vancouver), československý ekonom, politický teoretik i aktivní politik, meziválečný poslanec [Národního shromáždění za Československou sociálně demokratickou stranu dělnickou](#). Podrobněji viz heslo ve Wikipedii. Bibliografie: Spolu s MODRÁČEK, František. *K srdcím miliónů*. [Praha: Ústřední tiskové družstvo socialistické strany čsl. lidu pracujícího [19--]. 32 s.]; *Mravní názory Adama Smitha, zakladatele vědy národohospodářské*. [Praha: J. Macek, 1915. 111 s.]; *Návrat k půdě: [úvaha]*. [Praha: [nákl.vl.], 1917. 31 s.] *Pomoc: Sbirka úvah pro každého*. [Praha: nákl. vlast., 1917. 32 s.]; *Znárodnění a zlidovění české půdy*. [Praha: Ant. Svěcený, 1918. 83 s., 2 l.]; *The land question*. [Prague: Czecho-Slovak foreigners' office, 1920. 13 s. The Czecho-Slovak Republic; Vol. VI. Agriculture; Part 3.]; *Problém ceny v socialismu*. [Praha: Ústřední tiskové družstvo socialistické strany čsl. lidu pracujícího, 1921. 202 s. Knihovna "Socialistických Listů"; sv. 12.]; *Jak se dělá nezaměstnanost, dražota a bytová tíseň a proč se prohrávají stávky*. [Praha: A. Svěcený, 1923. 123 s.]; *Svépomoc na poli hospodářském*. [Praha: Státní nakladatelství, 1923. 32 s. Občanská knihovna; sv. 32.]; *Demokracie v hospodářství: řeč pronesená v cyklu předn. O demokracii, pořádaném sdruženými kultur. org. v Praze*. [Praha: Svaz nár. osvoboz., 1924. 24 s. Knihovna Svazu nár. osvoboz.; 4.]; *Socialismus*. [Praha: Státní nakladatelství, 1925. 192 s. Knihy pro každého: sbírka spisů poučných; roč. 3, sv. 5.]; *Základy sociální politiky. Díl 1, Úkoly a zásady*. [Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství (Ant. Svěcený), 1925. 366 s.]; *První uvedení do národního hospodářství*. [Praha: Státní nakladatelství, 1929. 127 s. Občanská knihovna; sv. 85.]; *Zlatá měna a "státovkový dluh": výklad o názorech a zájmech, které ovládají naši měnovou politiku*. [Praha: Čin, 1930. 146, [III] s. Leták

hospodářských statků a hodnot, jež v určitém okamžiku jsou k dispozici státně organizovanému národu. Podle jeho výpočtu velikost (čistého) jmění na jednoho obyvatele v Uhrách činila 2944 (1987) korun a v Rakousku 4102 (2965) korun. Lze z výše uvedených srovnání odvodit, že velikost jmění jednoho českého obyvatele se spíše blížila, respektive ani nepřevyšovala jmění obyvatele Uher, zvláště lze-li vzít do úvahy morální zastarávání výrobních prostředků, veřejných statků i spotřebních předmětů dané nízkým stupněm elektrifikace.

V r. 1914 pana redaktora Grubera (a zřejmě také jeho kolegy) velmi zaujaly informace o rostoucích výdajích na zbrojení v jednotlivých státech, především v Německu, v nichž řešil ale především to, co bylo vidět³⁴. Nicméně konstatoval, že tehdejší ozbrojený mír stojí více než války v minulosti, že Luis Brentano navrhl postátnění průmyslu k výrobě válečného materiálu, aby se zabránilo předražování státních zakázek, a že Rakousko-Uhersko zbrojí relativně více než jiné státy. Nicméně největší význam pro pochopení toho, proč Rakousko-Uhersko zvolilo jako odpověď na sarajevský atentát vstup do války, měla drobná noticka, publikovaná ve Věstníku Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách o tom, že *obchodní smlouvy nyní platné vyprší koncem r. 1917. Ale dle zákona o rakousko-uherském vyrovnání bude již počátkem r. 1915 zahájeno mezi*

Činu; Čís. 12.]; Spolu s BASCH, Antonín. *Otázky z národního hospodářství k obecné státní zkoušce*. [Praha: Spolek posluchačů komerčního inženýrství, 1931. 15 s.]; *Vyučování národnímu hospodářství na národních školách*. [Praha: Státní nakladatelství, 1931. 23, [I] s. Osnovy a praxe; Sv. 3.]; *Práce, peníze a politika*. [Praha: Jan Laichter, 1932. 190 s. Úkoly dneška. Řada 2; sv. 2.]; Spolu s SEDMÍK, Jiří a WINTER, Lev. *Současná světová krise hospodářská, politická a sociální: její příčiny, účinky a řešení*. [Praha: Pražská odbočka Dělnické akademie, 1932. 30 s. Dělnická výchova; [sv.] 8-10.]; *Kam se poděly peníze?: co máme dělat?: a jiné časové úvahy o cestě z krise*. [Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství (Ant. Svěcený), 1933. 59, [i] s.]; *Parlament zevnitř*. [Praha: Jan Laichter, [1933]. 28, [I] s. Úkoly dneška; Řada 2. Číslo 5.]; *Cesta z krise*. III. vydání. [Praha: Jan Laichter, 1936. 191, [I] s. Úkoly dneška; Řada II. Sv. 7.]; *Control of credit in the social interest: general report for the 11nd International congress of social policy (Paris, July 25-28, 1937)*. [Prague: [Sociální ústav], 1937. 23, [I] s.]; *Geld und Arbeit: kritik der Geldpolitik in der Č.S.R: Absage an die Goldwährung: [Zwei Reden aus dem Abgeordnetenhaus]*. [Schönlinde bei Rumburg: Der Neue Tag, [1937]. 48 s. Bücher der Freiheit; Nr. 3/4.]; *Školské kapitoly*. [Praha: Jan Laichter, 1940. 68, [I] s. Úkoly dneška. Řada III; Sv. 2.]; *O hmotných a nehmotných podmínkách kultury: [úvahy národohospodářské]*. [Praha: Pokrok, 1942. 55 s. Knihovna Pokroku; sv. 174.]; *Cesty sebevzdělání: něco ze zkušeností žáka a učitele*. [Praha: Jan Laichter, 1943. 91 s. Úkoly dneška; ř. 3, sv. 3.]; Spolu s BENEŠ, Edvard, KOZÁK, Jan Blahoslav. *Na paměť Dr. h. c. Jana Laichtera: [Dopis presidenta republiky dr. Edvarda Beneše a projevy, jež na pohřbu Dr. h. c. Jana Laichtera nad jeho hrobem v Dobrušce dne 7. listopadu 1946 učinili Dr. J.B. Kozák, Dr. Josef Macek, Dr. Josef Träger, Václav Mikota a Václav Malý]*. [Praha: Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 1947. [18] s.]

18 **Bedřich Odstrčil**, doc. JUDr. (1.5.1878 Moravská Krumlov-29.4.1925 Praha), ředitel Dělnické úrazové pojišťovny. Podílel se na tvorbě zákonů o sociálním pojištění na počátku 20. let 20. století v Československu. Bibliografie MASARYK, Tomáš Garrigue a ODSTRČIL, B. *Přechod ze střední školy na školu vysokou: [dvě přednášky pro abiturienty a mladé akademiky]*. [Praha: Studentská revue, 1913. 48 s. Knih. Studentské revue; 9.]

19 **Jan Paludán, Dr**

20 **František Peroutka**, JUDr. ([10. 10. 1879 Kutná Hora](#) – [3. 2. 1962 Praha](#)), **rakousko-uherský** a **československý** státní úředník a politik, 1926-1928 **ministr průmyslu, obchodu a živností**, 1930-1933 Ekonomický komitét **Společnosti národů**; 1934-1945 vrchní ředitel **Národní banky**. Viz podrobněji heslo ve Wikipedii a viz též http://www.historie.cnb.cz/dejiny/instituce/narodni_banka_pro_cechy_a_moravu/narodni_banka_v_odboji.html
Bibliografie: *La Situation économique de la Tschécoslovaquie: [September 1926]*. [Prague: Orbis, 1926. 1 list, s. 5-17, 1 list. Sources et documents tchécoslovaques; 1926. No. 2.]

21 **Karel Písecký**, překladatel některých povídek Émila Zoly z francouzštiny. Asi pseudonym F. A. Borovského.

22 **Josef Prunar** (19. 1. 1887 Klatovy), učitel, okresní školní a zemský inspektor, publicista, odb. rada na ministerstvu školství, nakladatel a překladatel z francouzštiny.

23 **Eduard Reich**, též **Edvard Reich**, dr. Ing, docent ([17.3.1885 Velká Bystřice](#) – [24. 5. 1943 Zdounky](#)), zemědělský ekonom, státní úředník a politik **agrární strany**, koncem **první republiky** krátce **ministr zemědělství**. Viz podrobněji heslo ve Wikipedii. Bibliografie: *Dobytčí prášky, extrakty a nápoje*. [Holešov Moravský: Holešovský okres Nár. jednoty, [mezi 1901 a 1925]. 32 s. Nedělní čtení; 13-14.]; *K padesátiletému jubileu trvání českého zemědělského školství na Moravě*. [Olomouc: Nákladem hosp. časopisu Kodym, 1916. 26 stran.]; *Příští vybudování zemědělského školství, zvláště vysokého na Moravě*. [Olomouc: nákl. téhož časopisu, 1916. 77 s. Přednášková knih. hosp. časop. Kodym; 19.]; *Národohospodářské poměry na Slovensku: [Přednes. v cyklu přednášek o Slovensku v Olomouci 18. února 1918]*. [Olomouc: nákl. vlast., 1918. 28 s.]; *Zemědělské školství v republice Československé: Předneseno na státních konferencích zemědělského učitelstva v prosinci 1919 v Praze*. [Praha: Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské, [1919]. 38 s.]; *Samostatná státní vys. škola zemědělská v Brně: [příspěvek k historii jejího založení]*. [Praha: Minist. zeměděl., 1920. 52 s. Časové spisy ministerstva zemědělství; roč. 1; č. 1.]; ŠKODA, Václav Vojtěch, ed. a REICH, Edvard, ed. *Zemědělské poradnictví v plánovitě zvelebování zemědělství*. [Praha: Ministerstvo zemědělství, 1934. 142 s. Časové spisy ministerstva zemědělství; roč. 1934. sv. 77.]; Spolu s LAUR, Ernst a LOM, František, ed. *Úvod do zemědělské ekonomiky se zvláštním zřetelem k nauce o zemědělské práci = [Einführung in die Wirtschaftslehre des Landbaus]*. [Překlad František Lom a Edvard Reich. Praha: Ministerstvo zemědělství republiky Československé, 1937. 297 s. Publikace ministerstva zemědělství; Čís. 100.]; *Cestou k selské politice a spravovědě*. [Praha: Česká Akademie Zemědělská, 1939. 222 s. Přednášky; Sv. 8.]; *Česká zemědělská ekonomika, její vývoj a naléhavé úkoly: soubor přednášek a jednání z I. sjezdu zemědělských ekonomistů v Praze dne 6. a 7. března 1939*. [Praha: Česká akademie zemědělská, 1940. 345, [vi] s. Časové otázky zemědělské; č. 55.]; *František Skopalík jako národohospodář a zemědělský politik*. [Praha: České zemědělské museum, 1941. 13, [I] s.]; *Zásluhy Basila Macalíka o rozvoj mlékařství - zvláště družstevního - na Moravě*. [Praha: nákladem vlastním, 1941. s. 182-190 - [II] s. Práce z Ústavu pro zemědělskou

*Předlitavskem a Zalitavskem jednání o celních a obchodních stycích vzájemných i s cizinou. Je tedy nejvýše na čase, aby již nyní měla c.k. vláda po ruce potřebný materiál k revisi celního tarifu a obchodních smluv. O zvláštním významu těchto příprav netřeba šířiti slov.*³⁵

Obzor národohospodářský dokázal ve svém posledním čísle v roce 1914 z 15. července³⁶ reagovat na sarajevský atentát (28. června 1914) informací o zasedání ředitelstva Jednoty ku povzbuzení průmyslu, na niž smuteční řeč pronesl předseda pan císařský rada ing. František Schiller³⁷.

Po půlletní přestávce válkou vynucené další číslo tohoto ročníku vyšlo až 29. ledna 1915 s notickou, že *zbývající čísla budou nyní vycházeti pravidelně ve lhůtách čtrnáctidenních a v týchž lhůtách pak i první čísla nového ročníku, dokud nebude dosaženo pravidelných termínů vycházení.* Další noticka oznamovala, že *od posledního předválečného čísla nahromadilo se nám množství materiálu, jež budeme moci jen postupně vyčerpati, jehož však nemůžeme odložit, má-li i tento ročník býti soustavným a co možná úplným sledovatelem našeho i mimočeského života hospodářského i vědy a literatury národohospodářské. Vlastní hospodářské*

politiku při ČAZ; Č. 75.]

24 Otakar Ševčík, Dr. Bibliografie: *Kartely*. [Praha: F. Topič, [1913]. 83 s. Duch a svět; 4.] Práce je citována v Nykodým, Lukáš: *Theoretical Aspects of Cartelization in Central Europe – An Introduction to Cartel Theory*. [Central European Papers 2014/II/1, s. 25-38. Dostupné online <http://www.slucy.cz/fvp/cz/web-cep/archiv-casopisu/2014-vol-2-no-1/20140201-nikodym-lukas> Tento text se zabývá tehdejší diskuzí okolo kartelů v tehdejší literatuře, i když ne komplexně. Chybí například citace monografie Lva Wintera *Kartely: studie národohospodářská*. [Praha: Bursík a Kohout, 1902. 88 s. Knihovna Sborníku věd právních a státních. B, Řada státovědecká; 2]

25 Josef Vítězslav Šimák (15. 8. 1870 Turnov – 30. 1. 1941, Praha), český historik, profesor [Karlovy Univerzity](#) v Praze od 1921, jeden z představitelů [Gollovovy školy](#). Viz podrobněji heslo ve Wikipedii. Bibliografie: *Zprávy o zednicích a kamenicích pražských doby jagellonské*. [Praha: [s.n.], 1906. s. 41-76]; *Zikmund Winter: materiály k vypsání života a díla*. [Praha: Nákladem Společnosti přátel starožitností českých v Praze, 1912. 35 s.] *Pronikání Němců do Čech kolonisační ve 13. a 14. století*. [Praha: Jan Laichter, 1938. 7, 810 s. Laichterův výbor nejlepších spisů poučných; Kn. 64.]

26 Otakar Šmíd, vrchní tarifní inspektor obchodní komory, honorární docent c.k. české vysoké školy technické v Praze.

27 Stanislav Špaček, Ing., Dr.techn., docent technické ekonomiky na ČVUT (15. 8. 1876 Slepovice na Pardubicku – 7. 11. 1954 Poděbrady), jako zakládající člen činný v Masarykově akademii práce (MAP), badatelském ústavu pro vědu, průmysl a technické hospodářství. Špaček stál, od roku 1926 předsedou VI. třídy národohospodářského a sociálního oboru MAP Viz podrobněji <http://abicko.avcr.cz/archiv/2001/11/obsah/stanislav-spacak-15.-8.-1876-7.-11.-1954.html> ; <http://www.mua.cas.cz/en/stanislav-spacak-694> Bibliografie: *Práce a hospodářství: úvahy o lidské a pracovní ekonomii* [Praha: Fr. Borový, 1918. 56 s.]; *Masarykova Akademie práce*. [Praha: Josef Mrkvička, 1919. 60 s. Knihovna Práce; sv. 1.]; *Zápisky z návštěvy amerických farem: Referát z výpravy technicko-hospod. do Ameriky*. [Pardubice: nákl. vlast., 1919]; *Organisace práce a podmínky hospodářského rozkvětu doma a v cizině*. [Praha: Fr. Borový, 1920. 31 s.]; *Práce a technika: úvahy o organizaci práce a výchovy*. [Praha: Borový, 1920. 68 s.]; *Herbert Hoover: inženýr humanity*. [Praha Prometheus, 1922. 35 s. Sbírka přednášek a rozprav technických a hospodářských; sv. 7.]; *Ekonomie práce a života: úvahy politicko-hospodářské*. [Praha: Jednota přátel Masarykovy akademie práce, 1924. 30 s. Knihovna Nové práce; sv. 10.]; *Reorganisace a ekonomisace veřejné správy ve Spojených státech*. [Praha: Jednota přátel Masaryk. akad. práce, 1925. 35, 5 s. Knih. Jednoty přátel Masaryk. akademie práce; 12.]; *Ekonomie domácnosti*. [2. vyd. Praha: Jednota přátel Masarykovy akademie práce, 1925. 47 s. Knihovna Nové práce; sv. 11.]; *Encyklopedie výkonnosti. [sv.] II, Výroba*. [Praha: Sfinx, Bohumil Janda, 1932. 657-[III] s.]; *Technicko-hospodářské zápisky ze Spojených Států Amerických*. Praha: Jednota přátel Mas. akad. práce, 1925. 126 s. Knih. Nové práce]; *Vývoj technického hospodářství Spojených států amerických*. [Praha: Nakladatelství Elzevir B. Moser, 1926. xliii, 155 stran, 1 nečíslovaný list obrazových příloh. Knihovna Obzoru průmyslového; svazek I.14]; Spolu s FOUSTKA, Břetislav. *Vývoj technického hospodářství Spojených států amerických*. [2. nezm. vyd. Praha: Jednota přátel Masarykovy akademie práce, 1927. 43, 155 s.]; *Život a práce u Forda: zápisky československých inženýrů z Ameriky*. [Praha: Jednota přátel Masarykovy akademie práce, 1927. 398 s. Americké obrázky; čís. 2.]; *Technicko-hospodářská zahraniční služba*. [Praha: Ministerstvo veřejných prací, 1928. 26 s.]; *Racionalisace a vědecké řízení práce*. V Praze: Jednota přátel Masarykovy akademie práce, 1929. 55 s. Knihovna Nové práce; sv. 26.]; *Světová federace inženýrská: Předneseno na prvním světovém kongresu inženýrském v Tokiu*. V Praze: Spolek československých inženýrů, 1930. 23 - [I] s.]; *Úvod do studia technické ekonomiky*. [Praha: Ministerstvo veřejných prací, 1930. 170, [I] s.]; *Výzkum sociálních tendencí ve Spojených Státech*. [Praha II (Lazarská ul. 7): Československý národní komitét pro vědeckou organizaci, 1933. 18 l.]; *Několik poznámek k snahám o reformu veřejné správy*. [S.l.: s.n., 1934]. 2 s.]; *Rozvoj naukové organizaci w Czechoslowacii w ostatnich czasach*. [Warszawa: [s.n.], 1934. 10 s.]; *Organisace všedního dne: jak číst, učit se a myslit*. [Praha: Organisač. společnost česká, 1940. 30, [I] s.]; *Zdatnost k úspěchu: zpracováno podle zásad vědeckého řízení*. [Praha: Všeťeka a spol., [1942]. 157, [i] s.]; *Názory a úvahy o vědeckém řízení*. [Praha: Samcovo knihkupectví, 1946. 155-[iii] s. Úspěch; sv.]; *F.W. Taylor*. [I. vydání. Praha: Orbis, 1947. 30-[II] s. Kdo je; [Sv.] 53.]

28 Štern Evžen (7. 5. 1889 Čelákovice – 12. 11. 1942 Mauthausen (Rakousko)), právník, sociolog, publicista a sociální politik. Vystudoval práva na české univerzitě v Praze; v době studií byl výrazně ovlivněn T. G. Masarykem, 1908-11 se politicky exponoval v realistické straně. Od 1911 člen a funkcionář české sociálně demokratické strany; za 1. světové války spolupracovník Fr. Modráčka, s nímž redigoval *Socialistické listy*. 1918-20 pracoval v zákonodárném oddělení ministerstva sociální péče, kde připravil návrh zákonů o osmihodinové pracovní době, o závodních výborech a o placené dělnické dovolené. 1919 podnítil založení Sociálního ústavu ČSR v Praze a stal se jeho jednatelem. 1921-26 čs. zástupce ve správní radě Mezinárodního úřadu práce v Ženevě; 1926-39 generální tajemník Ústřední sociální pojišťovny v Praze. Významně se

*doprovody a účinky války zde nezaznamenáváme, hodlající jim věnovati v mezích tiskovými poměry vytknutých řadou samostatných statí v tomto i příštím ročníku tohoto léta.*³⁸

Pan redaktor tento svůj záměr splnil svou sérií článků nazvanou *Hospodářské poznámky k válce roku 1914*. V jejich úvodu deklaroval, že *chce v řadě samostatných kapitol vylíčiti pořadem hospodářské pozadí války, i finanční výzbroj válčících mocností, peněžní poměry, dopravní prostředky za války, otázku zásobování a drahoty potravin, vliv války na průmysl a obchod i zaměstnanost dělnictva, konečně opatření států proti cizincům z nepřátelských zemí a otázku válečných zajatců.*³⁹ Na tyto články evidentně záměrně navázali pak Drachovský (1915), Weyr (1915), Živanský (1916), Horáček (1918), Gruber (1918), Dědek (1920), Drachovský (1920), Basch (1920). Ekonomie obrany se dostala na pořad dne až po více než 15 letech prostřednictvím článků (Chmela, 1935), (Mayer, 1936), (Chmela, 1939), Hicksová (1947/48).

Ale nejvýznamnější příspěvek k budoucímu směřování ekonomie, zvláště veřejné představoval nepodepsaný článek v rubrice *Zprávy Majetek a důchod národů*⁴⁰ publikovaný 15. prosince 1916, který vyústil v porovnání poměru válečných nákladů k národnímu důchodu a národního jmění podle údajů tehdy nově vzniklé Společnosti

podílel na vybudování soustavy sociálního pojištění v meziválečné ČSR a posléze na hledání východisek z hospodářských a sociálních následků světové hospodářské krize 30. let. Od začátku německé okupace z rasových důvodů perzekvován, přesto aktivně spolupracoval s odbojovou organizací Petiční výbor „Věrní zůstaneme“. 3 7. 1942 na základě vlajkařské denunce zatčen, odvezen do terezínské Malé pevnosti a poté do koncentračního tábora v Mauthausenu, kde zahynul. Převzato z webu <http://www.historiecssd.cz/s-2/stern-evzen/> Příspěvy do řady odborných i politických periodik, mj. do *Sociální revue, Akademie, Času a Práva lidu*. Bibliografie: *Názory T.G. Masaryka*. Praha: Grosman a Svoboda, 1910. 69 s. Knihovna Studentské revue; sv. 4.; *Kolektivism, čili, Hospodářské tendence socialismu*. V Praze: Ústřední dělnické knihkupectví, nakl. a antikvariát (Ant. Svěcený), [1913?]. 71 s.; *O současném českožidovství*. [Praha]: Rozvoj, 1915. 13 s. Knihovnička Rozvoje; [sv. 1.]; *Pařížský vzor a naše politické učení ...* V Praze: [s.n., 1915]. [XIII] s.; *Socialism a imperialism: (hospodářské příčiny světové války)*. V Praze: Nákladem Ústředního dělnického knihkupectví, nakladatelství a antikvariátu (Ant. Svěcený), 1918. 110 stran; PICEK, Josef a ŠTERN, Evžen. *Naše dělnické zákonodárství: sociální pojišťování: nová úprava pracovního poměru*. Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství, 1920. 74 s.; *Socialisace dolů: (přednáška konaná dne 4. března 1920 v Státovědecké společnosti)*. Praha: Státovědecká společnost, 1920. 12 s.; *La législation ouvrière tchécoslovaque*. Prague: Orbis, 1921. 70 s.; *IV. mezinárodní konference práce*. Praha: nákl. vlast., 1923. 11, 1 s.; *Úprava pracovních poměrů domácích dělníků: [s připojením příslušného zákona a prováděcího nařízení]*. Praha: Sociální ústav ČSR, 1923. 22 s., 1 l. Publikace sociálního ústavu.; *Základy československého dělnického práva*. Praha: nákl. autor., 1923. 52 s.; ŠTERN, Evžen a KOUDELKA, Jaroslav. *Na cestě k hospodářské demokracii*. V Praze: [Masarykova sociologická společnost], 1926. 31 s. Publikace Sociálního ústavu; č. 20.; *Skutečná mzda dělníků u nás a v cizině: debatní cyklus uspořádaný v Sociálním ústavě v roce 1926*. V Praze: [Masarykova sociologická společnost], 1926. 98 s. Publikace Sociálního ústavu; č. 23.; *Novelisace sociálního pojištění (kritický rozbor vládní návrhu)*. V Praze: Svaz národního osvobození, 1927. 65 s. Knihovna Svazu národního osvobození; sv. 44.; *Sociální vymoženosti a břemena u nás a v cizině*. Praha: Výkonný výbor českoslov. sociálně demokratické strany dělnické, 1927. 21 s.; WINTER, Lev a ŠTERN, Evžen. *Útoky na sociální pojištění*. Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství (A. Svěcený), 1927. 29, [1] s., 1 ins. list.; *Deset let naší sociální politiky: předneseno v Sociálním ústavě ČSR dne 25. října 1928*. V Praze: Sociální ústav ČSR, 1929. 21 s. *Naše sociálně-politické zákonodárství*. Praha: [s.n., 1930]. s. 67 - 88. *Krise a nezaměstnanost*. Praha: Čin, 1932. 91 s. Leták; č. 15.; *Sociální politika a socialismus*. V Praze: [s.n.], 1932. 14 s. *Technický pokrok, pracovní doba a mzdy: (sociální řešení hospodářské krize)*. Praha: Ústřední dělnické knihkupectví a nakladatelství Antonín Svěcený, 1934. 100, [iv] s.; *Kam spěje SSSR?: poznatky a úsudky z cesty Sovětským svazem*. Praha: Svaz národního osvobození, 1935. 98 s. Knihovna Svazu národního osvobození; sv. 101.; *Sociální pojištění v SSSR*. Praha: P. Prokop, 1935. 31 s. Monografie SSSR; [Čís.] 18. Organizace práce; ŠTERN, Evžen a LENZ, Václav. *Hospodářská krize a dělnické pojištění invalidní a starobní: (předneseno dne 28. ledna 1937 v Sociálním ústavě ČSR)*. Praha: Ústřední svaz nemocenských pojišťoven, 1937. 35, [I] s. Studijní knihovna sociálního pojištění; sv. 3.; *Masaryk myslitel: (cyklus přednášek Masarykovy sociologické společnosti)*. Praha: Knihovna Svazu národního osvobození, 1938. 111, [I] s. Knihovna Svazu národního osvobození; Sv. 143.

29 Leopold Weigner (9.11.1866 Třebíč-12.10.1920 Praha), ředitel Ústavu pro zvelebení živností a Technologického muzea. Bibliografie: *Črty z cesty po jižním Německu a Švýcarsku*. [Praha: Zem. jednota řemesl. a živnosten. společenstev, 1901. 59 s.]; *Vývoj a stav průmyslu rukavičkářského se zvláštním zřetelem na rukavičkářství pražské*. [Praha: Průmyslové a technologické museum obchodní a živnostenské komory, 1901. 92 s. Sběrka odborných pojednání; č. 3.]; *O výchově dorostu řemeslnického: Řeč, promluv. na sjezdu živnostn. v Litomyšli 19. května 1902 ...* [Brno: Ústř. spolek mor. živnostníků 1902. 15 s. Časové otázky živnost.; 1.]; *Výstavy prací učednických a zkoušky učednické v Rakousku a v cizině, jich vznik a vývoj*. [Praha: Technologické průmyslové museum, 1902. 58 s. Sběrka odborných pojednání; č. 7.]; *O hospodářské organizaci stavu řemeslnického: Přednáška v klubu voličů novoměst. 18. břez. 1903*. [Praha: nákl. vlast., 1903. 28 s. Odborná knih. Knihaře; II.]; *Úprava úvěru a podmínek platebních v malých živnostech*. [Brno: nákladem Ústřed. spolku živnostníků mor., 1904. 27 s. Časové otázky živnostenské; č. 3.]; *Zkoušky učednické ve Švýcarsku, Německu a u nás*. [Brno: Ústř. spolek živnostníků mor., 1904. 30, 1 s. Časové otázky živnostenské; 7.]; *K reformě pokračovacího školství: časová úvaha*. [Praha: Výchova rodičů, 1905. 72 s.]; *Dívčí školství pokračovací a odborné jinde a u nás: Rozšíř. přednáška, kon. na veřej. schůzi Ústř. spolku čes. žen v Praze 20. února 1906 ve velké zasedací síni obchod. a živnost. komory v Praze*. [Praha: Ústř. spolek čes. žen, [1906]. 53 s.]; *Duch moderní pokračovací školy průmyslové: Rozšíř. přednáška: O pokrač. školství živnost. v Mnichově vzhled. k jeho nutné úpravě u nás: Přednes. na veřej. schůzi zem. jednoty řemesl. a živnost. společenstev v král. Českém 8. listop. 1906 ve velkém sále ostrova žofínského v Praze*. [Praha: Weigner, 1906]. 61 s.; *K reformě pokračovacího školství: časová úvaha*. [Královské Vinohrady: J. Šorm, 1906. 78 s. Výchova rodičů; 1, 3.]; *Zkouška mistrovská jindy a nyní*. [Brno: Ústř. spolek živnost., 1907. 32, 1 s. Časové otázky živnostenské; 22.]; *O úkolech a cílech dívčí a chlapecké pokračovací školy živnostenské: přednáška*. [Praha: Jednota Komenského, 1908. 16 s.]; *Vývoj moderní vazby knižní: úvodní přednáška při*

pro studium sociálních následků války v Kodani, podle něhož vedení války zatěžovalo rakousko-uherskou ekonomiku (180% národního důchodu, 21% národního majetku) téměř jednou tolik jako další státy (Německo 116%, 16%; Anglie 119, 17; Francie 110, 14; Itálie 111, 14). Podle autora současně platilo, že národní majetek na jednoho obyvatele před válkou v Rakousku činil 3080 franků, v Uhersku 2020 franků, Německu 7700 franků, Francii 7280 franků, Anglii 8100 franků a v USA 6070 franků.

Josef Gruber o Obzoru národohospodářském v letech 1914-1918

Zvláštní zmínky snad zasluhují válečná léta „Obzoru“.⁴¹ Svě hospodářské poznámky k válce zahájili jsme konstatováním, že „v českém písemnictví, snad k nevelkému prospěchu a ovšem z tlaku situace naší národní, i z censurních ohledů i censurní praxe, nehledě ani k Uhrám a Německu, i v Rakousku v Praze je přísnější nežli ve Vídni a na venku — málo je úvah o příčinách, doprovodech i možných následcích války“ (str. 401) a že „snad bude lze také u nás volně povědět, co otevřeně píší nejproslulejší němečtí učenci národohospodářští a jiní v Ně-

založení odborné školy pro knihařství a příbuzná řemesla v Praze, konaná v listopadu 1907 v Technologickém průmyslovém museu. [Praha: L. Weigner, 1908. 19 s.]; Vzdělávání řemeslníků na kursech umělecko-průmyslových. [Praha: L. Weigner, [1908]. 11 s.]; Zkoušky tovaryšské dle nového řádu živnostenského: návod pro živnostenská společenstva a pokračovací školy živnostenské k jich zavedení a řízení. [Praha: Nákladem "Zemské Jednota řem. a živ. společenstev v král. Českém", 1908. 82 stran. Knihovna populárních spisů živnostenských; číslo 1.]; Hospodářské cíle a význam umělecko-průmyslového hnutí: (modernisace řemesla): přednáška konaná v cyklu přednášek technologického musea v Praze 18. ledna a v městském průmyslovém museu v Hradci Králové dne 21. ledna 1909. [Hradec Králové: Nákladem kuratoria městského prům. musea, 1909. 23 stran. Sbirka přednášek a časových pojednání Městského průmyslového musea v Hradci Králové; ročník I., číslo 1.]; Mimoškolní výchova mládeže odrůstající. Praha: Svaz osvětový, 1909. 35, 1 s.; Papír jako dílo kulturní a hospodářské. [Praha: V. Hlavatý, 1909. 45, 1 s.]; Mravní a sociální péče o mládež živnostenskou: Přednáška kon. ... 12. ledna 1910. [Hradec Králové: Měst. prům. mus., 1911. 19, 1 s. Knih. přednášek a čas. pojednání; I, 5/6.]; Nové dráhy výdělečné práce ženy: (žena v průmyslu, řemesle a obchodě): rádce při volbě povolání ženy pro rodiče, poručníky, školy a dorůstající mládež dívcí. [Praha: Emanuel Stivín, 1911. 101 s. Sbirka odborných spisů, rozprav a pojednání pro průmyslové školy a praxi; č. IV]; Kulturní a sociální úkoly živnostenské mládeže. [Praha: Ústředí svobodomyšlné mládeže, [1912]. 23 s. Letáky Snahy; č. 1.]; Nedostatky a potřeby odborného a průmyslového školství českého v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: se zvláštním zřením k státnímu a zemskému rozpočtu. [Praha: Tiskový odbor Národní strany svobodomyšlné, 1912. 63 s. Knihovna Národní strany svobodomyšlné; č. 13]; Zkoušky mistrovské dle řádu živnostenského: návod k jich konání pro živnostenská společenstva, ústavy ku zvelebování živností, živnostenská učiliště a jednotlivce. [Praha: Tiskem a nákladem Emanuela Stivína, 1913. 94 stran. Sbirka odborných spisů, rozprav a pojednání pro průmyslové školy a praxi; čís. V.]; Nové dráhy výdělečné práce ženy: [Žena v průmyslu, řemesle a obchodu]: Rádce při volbě povolání pro rodiče, poručníky, školy, ženy a dorůstající mládež dívcí. [Praha: Stivín, 1914. 101 s. Sbirka odborných spisů, rozprav a pojednání; 4.]; Umění a řemeslo: vývoj a podmínky hnutí umělecko-průmyslového. [Praha: Český čtenář, 1914. 151 s., [16] s. obr. příl. Český čtenář; roč. VII, sv. 4, 5.]; Zákonná a soukromá ochrana i péče o mládež živnostenskou: [Příručka pro rodiče, poručníky, školy odborné a živnostenské, společenstva a gremia]. [Praha: Čes. zem. komise, 1916. 96 s. Knih. čes. zem. komise pro ochranu dítek a péči o mládež v král. Českém; I.]; Lidové a národní umění. Praha: Topič, [1917]. 60 s. Duch a svět; 22.; Lidové umění československé. [Praha: Jos. R. Vilimek, [1917]. 71 s., [8] s. obr. příl. Za vzděláním: knížky pro každého; sv. 92.]; Počátkové odborného a živnostenského školství. [Praha: Unie, 1919. 48 s.]; Volba povolání. [Praha: Státní nakladatelství, 1920. 32 s. Občanská knihovna; sv. 12.]; Weignerův Kalendář českých řemeslníků a živnostníků v Čechách, na Moravě a ve Slezsku na rok ... [Weigner, Leopold, ed. Praha: Stivín, 1906-1916].

30 **Vladimír Záhorský**, Dr., asi jednorázově použitý pseudonym.

31) Naopak v tomto pětiletí už se nesetkáváme s články Albína Bráfa, Františka Fiedlera, Antonína Stillera a dalších

32) List, Vladimír: *Časové hospodářské a právní otázky v elektrotechnice*. Obzor národohospodářský, 1914, r. XIX, s. 15-21, 76-84, 121-130, 168-174, 228-234, 278-285, 323-328, 463-474, zde citována s. 230. [Předneseno 8. února 1913 v České národohospodářské společnosti v Praze]. Nejenom k podpoře inovací v Česku měl Obzor národohospodářský kritické připomínky již dříve. Podobně jako k podpoře vzdělání. Řečeno slovy autora níže uvedených zpráv v Obzoru národohospodářském: *Mnohonásobně poučný obraz hospodářské topografie našich vlastí podává úřední statistika telefonování. Laskavý čtenář račiž uvedené stručně cifry uvážiti a porovnatí. Vypravují více, než obšírná stat'. V zemích předlitavských činil*

Přes tento rozvoj jsme v užívání telefonu naproti jiným státům evropským značně pozadu. Ve Švédsku připadala 1 telefonní hovorna r. 1895 na každých 115 obyvatel, ve Švýcarsku na 129, v Německu na 397, v Předlitavsku teprv na 1318 obyvatel. Hovoren měl v témž roce Berlín přes 32.000, Hamburk přes 12.000, Drážďany a Lipsko kol 5000, Vídeň 8884, Praha 1896. V celém Předlitavsku jest k 31. 12. 1896 zapnuto v telefonovou síť 146 míst s 20.556 abonenty. Z toho připadá na České země 82 míst se 7136 abonenty (Čechy 65 míst a 5384 abonenty., Morava 11 míst a 1236 abonenty., Slezsko 6 míst a 516 ab.). Zvláště výmluvná jest však specifikace, kteráž na hospodářský význam různých krajů a obcí v českých zemích ostré světlo vrhá, Mělyť abonentních stanic v Čechách: Praha 1880, Liberec 513, Karlovy Vary 317, Plzeň 238, Teplice 237, Ústí nad Labem 173, Varnsdorf 132, Žatec 114, Jablonec 92, Budějovice 87, Cheb 86, Most 80, Děčín 79, Aš 66, Duchcov 60, Mariánské lázně 58, Trutnov 56, Kolín 54, Podmoklí 52, Česká Lípa 51, Vejprty 41, Kladno 40, Rumburk 40, Falknov 40,

mecku, z jichž spisů zde z opatrnosti vesměs čerpáme"⁴² Chtěli-jme v těchto i jiných statích do krajností využití alespoň těch možností, jaké v poměrech tehdejších byly dány. Důsledně psal na př. „0. N.“ proti jakémukoliv hospodářskopolitickému sblížení a zvláště proti celní jednotě s Německem, proti níž se také Průmyslová Jednota vyslovila na základě ryze věcně prováděného národohospodářského šetření již v roce 1848⁴³, i proti jakémukoliv odstrkování českých zemí a krajů i měst, zejména Prahy, na prospěch zemí alpských nebo uherských, a českých lidí proti jinonárodním. „Obzor“ opětovně upozorňoval, aby děj tak obrovského významu historického jako světová válka byl u nás také vědecky sledován, aby postaráno bylo o dostatečné a vždy objektivní zaznamenávání dnešních poměrů⁴⁴, aby v rodinných kronikách, v pamětních knihách obcí, společenstev, spolků, ústavů a pod. bylo zaznamenáváno, jak válka i hospodářské a sociální jevy ji provázející zrcadlily se v životě jejich a jejich vlastí, a zejména aby sbírán a uchován byl materiál pro posouzení účinků války na naše poměry hospodářské a sociální. Sami jsme v měsíčních rozhledech „Obzoru“ stopovali účinky světové války na všechny složky života hospodářského i kulturního, přibírajíce k poučení i války a válečné poměry dob minulých; zejména ročník 1915 obsahuje spoustu látky z hospodářské a kulturní historie, pokud souvisí s válkami. Při všech člancích a statích

Náchod 39, Chomutov 38, Frýdland 36, Slaný 31, Pardubice 29, Král. Dvůr n. L. 29, Roudnice 28, Ml. Boleslav 26, Bor (Hajdá) 26, Cvikov 25, Vrchlabí 25, Broumov 25, Král. Hradec 25, Krás. Lípa 24, Mělník 23, N. Brod 23, Litoměřice 22, Tanwald 21, Hrádek (Grottau) 20, Louny 20. Kadaň 20, Kamenný Šenov 19, Beroun 18, Chřibská 18, Lovosice 16, Frant. Lázně 15, Rokycany 15, Jirkov 14, Chrastavá (Kratzau) 13, Kralupy 13, Nixdorf 13, Ústěk 12, Česká Kamenice 12, Roztoky 12, Brandýs n. L. 12, Březnice (Pressnitz) 12, Benešov n. Ptouč. 10, Hořovice 10, Nový Bydžov 4, Smržovka (Morchenstern) 3, Haindorf 2. Mezi těmito 65 obcemi jest pouze 22, tedy třetina docela nebo převahou českých a v nich ve všech přes veliký podíl Prahy pouze 2656 stanic abonentních. Odečteme-li Prahu, připadá na český venkov 21 míst se 776 abon., na německý však 43 míst s 2728 abonenty. I když si uvědomíme, že na př. v Liberci přispívá k značnému počtu telefonových stanic širé průmyslové okolí, nebo že v Karlových Varech požadavky lázeňského komfortu přispěly ponejvíce k rozmnožení abonentů, zůstávají přece uvedené cifry jak v celku tak v jednotlivostech vážně poučné. Mezi německými obcemi kromě Kraslic nechybí tu žádné místo přes 10.000 duší čítající. Ale z českých pohřešujeme mnohá význačná města o 10—15.000 obyvatelích, zejména však Kutnou Horu, Příbram, Chrudim, Písek a Klatovy. **Je to testimonium paupertatis nebo co asi?** Na Moravě z 11 míst mají stanic abonentních; Brno 758, M. Ostrava 145, Olomouc 99, Šumperk 55, Jihlava 47, Nový Jičín 44, Místek 27, Znojmo 36, Šternberk 25, Příbor 8, Nezamyslice 2. Z těch můžeme čítati jen 4 za převážně česká; mají souhrnem 182 abon., kdežto 7 německých míst vykazuje 1054 abon. A zase z německých obcí přes 10.000 obyv. neschází jediná; za to mezi českými nenacházíme Prostějov (20.000 duší!), Přerov a Kroměříž. Město Prostějov již od r. 1888 vyjednává se správou pošt a telegrafů o připojení telefonní; již r. 1892 zajistila městská rada 20 stanic, r. 1895 pak min. obchodu zásadně svolilo k zřízení sítě telefonní, ale provedení odložilo, až prý bude v Prostějově postavena nová budova poštovní. I ta již nyní stojí, a když městská rada urgovala opětně ministerstvo, nařízeno nové šetření stran abonentů, a když opětně zjištěno více než 20 stanic, odpovědělo konečně ministerstvo rozhodnutím ze dne 2. února 1897, že na to nemá peněz. Intervence obchodní komory olomoucké neměla rovněž výsledku. Připomínáme, že Prostějovem jdou dráty telefonní trati Brno-Olomouc. Ve Slezsku mají Bílsko-Biala 230, Opava 137, Krnov 60, Těšín 45, Bruntál 34, Orlová 10 abonentských stanic. Z těchto míst ovšem žádné nelze za české pokládati. [Srovnej *Telefony v českých zemích*. Obzor národohospodářský 1897, r.II, s.123,140; *Telefony v Rakousku*. Obzor národohospodářský 1898, r.III, s.345].

33) Obzor národohospodářský 1918, r. XVIII, s.525-528.

34) *Dreadnoughty, naddreadnoughty, vzducholodě, aeroplány*. Viz např. Obzor národohospodářský 1914, XIX, s. 296-300.

35) Obzor národohospodářský, 1914, r. XIX, s. 204-205. Číslo toto vydáno 21. dubna 1914.

36) Vznik Protektorátu Čechy a Morava zaznamenal Obzor národohospodářský až 15. května 1939 ve dvoučísle 4-5, které vyšlo po č. 3 (4. března 1939).

37) *Za příčinou úmrtí J. c. a k. V. arcivévody Františka Ferdinanda svoláno na 2.t. m. ředitelstvo, v němž předseda p. cí. Rada inf. František Schiller učinil následující proslovení: Scházíme se dnes pod mocným dojmem tragické události, která těžce postihla náš nejjasnější rod panovnícký. Naše Jednota užívá vyznamenání, že na základě Nejvyššího povolení stojí na počátku pod bezprostřední ochranou J. c. a k. Apoštolského Veličenstva. Pamětliva toho, koná Jednota provždy vlasteneckou svou povinnost i tím, že s opravdovou oddaností brala i bere stále nejsrdečnější účast na všech osudech nejvyšší panovnícké rodiny. Dnes máme bohužel bolestivou příčinu k manifestaci této naší nejuctivější oddanosti a účasti. Zločin, kterým zahuben vzácný život vznešeného následníka J. c. a k. Výsosti p. arciknížete Františka Ferdinanda společně s jasnou jeho chotí, i náhlý zármutek, uvalený touto novou ranou osudu nezaslouženě na nejjasnějšího našeho mocnáře, zachvěl hluboce srdcem věrných občanů. A naplnil nás svorně se všemi národy a stavy říše nelícenou upřímnou soustrastí s bolem našeho těžce zkoušeného nejmilostivějšího císaře a krále. V zděděné nejuctivější loyálnosti pocítujeme živě potřebu osvědčiti Jeho Veličenstvu svoji vděčnou věrnost a oddanost v této těžké chvíli a vroucí žádosti, aby raněné srdce našeho nejmilostivějšího panovníka naplnilo se útěchou a zarmoucený Jeho duch aby povzněl se znovu i na dlouhá ještě léta k dalšímu požehnanému panování pro blaho a dobro národů, otcovské péče Jeho c. a k. Apoštolského veličenstva. Mluvíme pánové, zajisté ze srdce vás všech, navrhuje, aby dnešní projev naší nejhlubší soustrasti a našeho nejoddanějšího holdu Jeho Veličenstva i nejjasnějšímu rodu panovníckému byl prostřednictvím J. J. p. místopředsedatele jakožto stálého protektora na stupních nejvyššího trůnu nejuctivěji tlumočen.“ Shromáždění vyslechlo proslov ten stojíc a doprovodilo jej svým souhlasem, načež smuteční projev J. J. p. c. k. místopředsedatele odevzdán.* (Obzor národohospodářský, r.XIX, 1914, s. 348)

38) Obzor národohospodářský 1915, r. XIX, s. 400, 363.

39) Obzor národohospodářský 1915, r. XIX, s. 401.

40) Obzor národohospodářský, 1916, r. XXI, s. 285-289. Na počátku bylo vysvětleno, že od vzniku statistiky v moderním smyslu byla opětovně a od nejváženějších jejích zástupců podnikána zkoumání o blahobytu národa, snahy jedinou číslicí a sice peněžní hodnotou vystihnouti celkový jeho majetek nebo důchod pro účely praktické či teoretické, pro srovnání časová či

nikdy jsme nezadali od původu zaujatému hospodářskopokrokovému a národněhospodářskému programu „Obzoru“.

Ovšem bylo-li vůbec jakého očekávání, že naše vojsko policejní censura zachová alespoň meze, jaké byly projevům tiskovým popřány za války ve všech ostatních státech kulturních, doznalo naprostého zklamání. Hned první číslo O. N., které se obíralo poměry válečnými, propadlo konfiskaci (str. 405) Po mém citátu z německého národohospodáře Jul. Wolfa, že „nízké povahy nenávidějí toho, komu jsou zavázány díkem“, a konfiskace staly se potom „Obzoru“ údělem téměř pravidelným. Číslo následující, vyšlé dne 12. února 1915, propadlo konfiskaci hned na čtyřech místech rozhledů (str. 436-439), vždy 10 a více řádky, o stranicích i při jmenování technických úředníků, o Svůj k svému, o přeceňování hospodářských důsledků národní dohody českoněmecké, a rovněž poslední číslo zmínkou (str. 560) o nádherných silnicích, jichž bylo „v posledních letech Rakouskem s odstraněním jiných zemí tolik zbudováno v zemích alpských“.

Daleko ještě bohatší konfiskacemi byl ročník 1915. V čísle 1 vyšlém 2. dubna, bylo sice zabaveno toliko 10řádkové místo v čl. Dra Matysa o našem disaziu proti Německu a Itálii (také později byly v O. N. censurou škrtnuty jakékoliv zmínky nepřívznivé o stavu naší valuty až do doby, kdy po svolání parlamentu byly i valutní poměry vůbec přetřásány veřejně), v čísle 2 ze 16. dubna 1915 vyškrtávala censura dvě věty z čl. Dra Viškovského „Obilní politika ve válce“ (str. 67), ale z mého článku „Válka a peněžní poměry vůbec a v Rakousku“ škrtnuto 2/3 stránky 71, 1/2 strany 72 a celá 73 o válečné politice Rakousko-uherské banky, v čísle z 15. července 1915 konfiskován odstaveček o hospodářském a jazykovém bojkotu (str. 341) a i z literárních referátů celý téměř obsah brožury o anglických opatřeních a návrzích k vytlačení německého obchodu a průmyslu (konec str. 351 a celá str. 352)⁴⁵. Nejhuře pochodilo prosincové číslo. Zabaveno bylo v mých rozhledech místo na str. 534 o změnách v kabinetě Stúrgkhove propuštěním ministru vnitra, obchodu a financí (Heinolda, Schustra z Bonnotu a Engla) koncem listopadu 1915⁴⁶, na str. 535 bylo při zmínce o komisi pro

místní. Pro praktické stránce šlo starším politickým aritmetikům zvláště o to, odvážit navzájem sílu národa a měřiti dle toho jejich sílu poplatní, novějším jde zejména o účely národní obrany a úhradu výdajů válečných, sociální důsledky (pesimistům o důkaz, že bohatí se stávají bohatšími, optimistům o důkaz, že obecná úroveň blahobytu se zvyšila), nebo politické (např. uherský Fellner svými výpočty o národním majetku uherském u srovnání a Inama Sterneggerovými o majetku rakouském chtěl nabýti podkladu pro určení uherské kvóty k výdajům celofříšským).

41 Hospodářský problém středoevropský v r. 1917, „Vývoj sociálních ideí a hnutí“ v r. 1915 a 1916, „Peněžnictví po válce“ a „Stříbro“ v r. 1917, „Obchodní politika“ v r. 1918, kromě řady menších.

Přispívání články válečnými zůstalo pochopitelně většinou na redaktorovi a ovšem jako poslední léta vždy veškeré rozhledy, válečné i neválečné. Někteří autoři, kteří po převratu vystupovali v postoji neochvějných hrdinů, odřekli jakékoliv příspěvky (do O. N. i jinam), jelikož prý raději nepiší, nemohou-li psáti tak, jak by chtěli; a začali tím okázaleji vylézati z úkrytů, když o konečném výsledku nebylo lze pochybovati. Zajímavé je srovnání jmen autorů z ročníků válečných a pozdějších. Napsali v tu dobu do O. N. úvodní články o poměrech válečných: r. 1915 Dr. Karel Viškovský „Obilní politika ve válce“, Dr. Karel Písecký „Hospodářské dějiny“, F. A. Borovský „Zapisujeme své paměti“, Dr. Jos. Lukáš „Sociálněpolitický obsah zákonů válečných“, Dr. Frant. Weyr „Problém náhrady za škody válečné“, Dr. Jos. Drachovský „Válečné půjčky, jejich pojem a klasifikace“, r. 1916 Dr. Dobroslav Krejčí „Naše statistika ve válce“, Dr. Theodor Živanský „Veřejná úprava aprovisace v druhém roce válečném“, Dr. Jan Matys „Nové cesty průmyslového vývoje?“, r. 1917 JUC. Jan Sedlák „Zásobování a výživa za války“, Dr. V. Schuster „Poválečný pomocný úvěr živnostenský“ a „Přechod do mírového hospodářství a textilní průmysl“, Karel Váchal (pseudonym) „Německý zákon o vlastenecké službě pomocné“, r. 1918 Dr. Viktor Dvorský „Zeměpisné podmínky hospodářského života v čl. národním území“, Dr. C. Horáček „Válka a Knappova theorie peněžní“, Dr. Karej Krtek „Demobilisace osobní“, Dr. J. Matys „Zápas městské kultury o existenci“, A. G. Melichar „První dva roky válečných financí, jak je vidí Amerika“, řed. Ant. Nýdrle „Lihovarnický průmysl za války“, V. Schuster „Středostavovské živnosti v přechodu do mírového hospodářství“ (články: Dr. Karel Nermut „Studium ciziny“, S. „Peněžnictví po válce“, Dr. Karel Tykal „Státní nezbytnosti v oboru zemědělství“ v O. N. 1917 a též „Základy agrárního hospodářství v Rakousku“ r. 1916 jsou od redaktora).

42 O. N. 1914, str. 402 v pozn. Zde také odkaz na Masarykův článek „Válka“ v Naší Době 1914, str. 167 a násl.

43 Sr. O. N. 1913, str. 447 a opětně za války 1914, str. 494. V stejném smyslu proti našemu pohlcení Německem v jakékoli celní nebo hospodářské unii psal jsem i v Naší Době (čl. „Problémy obvodu světospodářských a idea celní unie mezi Rakousko-Uherskem a Německem“, říjen a listop. 1915, a „Němectí národni hospodáři o hospodářském sblížení Rakousko-Uherska s Německem“, září 1916), v České Revui („Otázka užšího hospodářského spěti Rak.-Uherska s Německem“, květen 1915 v Naší Době, květen 1915, též článek „Válka a hospodářské styky mezinárodní“.

44 Článek Dra Karla Píseckého (pseudon.) „Hospodářské dějiny“ O. N. 1914, str. 474, čl. F. A. Borovského „Zapisujeme své paměti“, O. N. 1915, str. 85.

45 V též čísle byl censurou ve „Zprávách“ zabaven celý sedmistránkový výtah ze Sombartova spisu „Händler und Helden, patriotische Besinnungen“ (Angličané-kramáři, hrdinové-Němci) pro celkovou prý protiněmeckou tendenci tohoto výtahu. Doufaje v uvolnění tlaku censurního, pokusil jsem se na jaře 1917 opětně o její otištění, byla však znovu zakázána a vyšla teprve po převratu v listopadu 1918 (str. 426).

46 Snad bude zajímaví, co všechno se nesmělo uveřejniti. V textu stálo, že tito ministři byli propuštěni (co následuje, bylo zabaveno) „všichni s obvyklými, jen poněkud odstupňovanými projevy uznání, ale všichni bez udání důvodu, pro které byli vystřídáni muži novými. Dr. Heinold vrátil se zajisté rád na moravské místodržitelství, z kterého přišel v úřad jemu ne valně vítaný, stejně jako Dr. Schuster, který v oboru jemu cizím a jim nedostatečně ovládaném nejvíce postrádal energie a ukazoval nerozhodnost, znovu se uvázal v dřívější úřad generálního guvernera poštovní spojitelný. Nejnepřívznivější kritiky doznal při

kontrolu státního dluhu zabaveno „jediný to zbytek parlamentních institucí v Rakousku, který ani za války nezastavil svou působnost“, na str. 536 propadlo konfiskaci devět řádků o tom, že „po úplném splacení třetí válečné půjčky (počátkem března 1916) bude potřeba půjčky nové, ne-li válečné, tedy jistě opět mírové, již pro splacení bankovek a zlepšení valuty“, v nichž byla i narážka na skrovnou půjčkovou ochotu venkovského obyvatelstva. „především v Uhrách i v rakouských zemích alpských, a hned na str. 537 dalších 12 řádek o malé účasti Uher, které přece „z válečné konjunktury zemědělské poměrně i absolutně nejvíce výtěžily“, že „zvláště zklamala účast svěřenského velkostatku i že také úpisy selského obyvatelstva „dostoupily jen 50–60 milionů“ a na str. 541 několik kritických slov o politice vlády Františkovy.⁴⁷

Vrcholu dostoupila asi konfiskační horečka v roce 1916. Od tohoto ročníku (ne-li snad již dříve) předkládala tiskárna k cenzuře vždy jen ruční, ne definitivní výtisky; čekajíc s konečným vytištěním, až projdou-li čísla cenzurou nezávadně. Hned první číslo zabaveno na 12 místech, věty, slova, i celé odstavce. V článku Dra Živanského „Veřejná úprava aprovisace v druhém roce válečném“ nepropustila cenzura dva odstavce (str. 2) o tom, že „naše říše a speciálně naše polovice předlitavská co do vlastní produkce potravin, kterých k normální výživě obyvatelstva potřebuje, soběstačnou není“, a téhož smyslu zmínka na str. 5, na str. 10 pak slova, že tísně zásobovací nezůstalo ušetřeno ani město sídelní (Vídeň) „orgány vládní vždy tolik protěžované“. V mém článku o celní unii rakousko-uhersko-německé propadla cenzura věta, že „císař František Josef sám prý tehdy o uskutečnění takového svazu se přičiňoval“. Ani ryze věcný a strážlivý článek Dra Dobrosl. Krejčího „Naše statistika po válce“ nedošel milosti: na str. 32 zabaveno 12 řádků, o tom, že „mnozí z úředníků a to velmi vysokých, kteří by teď byli najednou chtěli mít statistiku vševedoucí, bývali dříve hluší k jejím prosbám o nutnou podporu a úřední pomoc, bývalo jim pro ni líto peněz“ a chránili i sebe a své podřízené před „zbytečným obtěžováním statistickými výkazy“, ba (str. 34) mezi státy, které mají již t. zv. statistický zákon, muselo býti vynecháno „Srbsko“, protože bylo protistátní říci, že Srbsko má zákon, jehož nemá ještě ani Rakousko. V „rozhladech“ nesmělo se vytisknouti, že „vyliďňování venkova odváděním nových a nových rolníků pokračovalo“ (str. 45), ani dotknouti se při zmínce o cedulové bance anglické (str. 51) poměru a politiky banky Rakouskouherské ani kritizovati (str. 57) celní prohlídky našich státních občanů německými celníky na hranicích českoněmeckých. Z tuctu zabavených míst však největší rozhořčení cenzury vznítíl můj článek „Válka a populační problém“, z jehož tři zabavených míst (str. 25 a 26) nejcitelněji se úřadu dotkl tento passus: „... a teprv historie posoudí, na kom tkví hrozná zodpovědnost před lidstvem a kulturou, že se nepodařilo její výbuch jako již tolikrát zažehnat, a kdo ji snad uvedli v chod jako hodinový stroj, jakmile se domnívali, že jsou nyní lépe připraveni nežli jejich sousedé, a že by se prodléváním jejich výhodná situace mohla jenom zhoršiti“. Hned na další straně (26. shora) pak zabaveno 5 řádků o rostoucím populačním předskoku Ruska a dole 8 řádků poznámky o vývodech vyššího ruského důstojníka z pařížského Journalu⁴⁸. Dne 12. ledna 1916 musil jsem k vůli tomu do tiskového oddělení policejního ředitelství. Došlo k ostřejšímu rozhovoru, výsledek však byl, že z oněch 12 míst zabavených byla 4 propuštěna, asi dvě další musela býti změněna, nebyl však, jak zprvu hrozeno, ani „Obzor“ zastaven, ani já jako jeho redaktor aniž kdo jiný podle zákona trestního subjektivně stíhán ani „Jednota“ rozpuštěna.⁴⁹ Konfiskace

odchodu baron Engel: byrokrat, třeba jeden z nejnadanějších v kabinetě, který se správci odboru a referenty téměř ani neobcova, neponechával úřednictvu ani iniciativu ani provedení, zdržoval pasivním odporem mnoho důležitých zásadních rozhodnutí a v četných případech způsobil průtahem vyřízení mnoho škody, jsa tudíž neoblíben jak mezi úřednictvem, tak v kruzích obchodních i v širším obecnstvu. Byv po mnoho let jako přednosta rozpočtové sekce nepostradatelnou pravou rukou každého finančního ministra v parlamentě a neúprosným škrtilcem všech položek, které se zdály zbytečným zatěžkáním rozpočtu, nebyl ani finančním politikem, ani vynikajícím organizátorem služby finanční, za správce státních financí byl povolán teprve po předčasné smrti Záleského (v. O. N. 1913, str. 484) a ministrem byl jmenován teprve před rokem, jako ministr, neoblíben nahoře jako dole, provedl ovšem s úspěchem válečné půjčky (i tento úspěch však přisuzuje se jiným), jeho daňová opatření však, zejména v oboru daně lihové, došla kritiky odsuzující.“

47 Tato konfiskovaná místa zůstala v definitivním textu jako známé „vybilené“ skvrny. Míval jsem však tolik látky pro „Obzor“ i v letech válečných, že mně bývalo líto stránek nevyplněných a že jsem konfiskovaná místa nahrazoval jinou již hotovou sazbou o časových věcech, takže i výpočet konfiskací, jež podávám shora, byl skutečností ještě předstížen a že úplný přehled tehdejších konfiskací O. N. bylo by lze podatí jen na podkladě censurních výtisků, předkládaných tehdy policejnímu ředitelství a státnímu zastupitelství. Nahodile nalézám ve svých papírech na př. korekturní obsah zabaveného odstavce ke str. 335 O. N. 1915 o rozpočtovém provisoriu, při konečném tisku vynechaného, v němž ve 14 řádcích zabaveno i toto: „Poprvé také delegace se vůbec neunesly o společném rozpočtu, a naproti jiným státům, kde, jak čteme i ze zpráv naši c. k. kor. kane., vlády podaly parlamentům úvěrní válečné předlohy a dle potřeby i dodatečně úvěry i kde se většinou též uveřejňují i občasné výkazy o obnosech válkou již strávených. Rakousko jest jediný stát, který pracuje bez číselně určených úvěrů válečných. Zdali existují alespoň interní rozpočty pro válečnou a civilní správu, není známo, zcela nepochybně však pořízení rozpočtů a přehled již učiněných i ještě pravděpodobných očekávaných výdajů prospěšně působí na hospodárnost správy, jež právě při obrovských výdajích válečných je tím důležitější.“

48 Citát zabavený zněl: „Německá mechanika se opotřebuje. Německé napětí sil se zmenší a roztaje, ale nic nemůže změnití fakt, že my máme ještě k dispozici několik milionů lidí . . . že každý rok dostáváme 800.000 nových branců. Ano, příteli, nejmocnější ze všech strojů, to jest stále ještě stroj na plození dětí, to jest plodné lúno ruských žen. Ono jest, jež nese sílu ruské vlasti a ruského národa.“

49 Zevrubnější vypsání musím si zůstaviti k jiné příležitosti. Po převratu se mně můj tehdejší úřední odpůrce delším dopisem omlouval ze způsobu svého vystupování. Měl jsem arci vždy pochopení pro nesnadné postavení těch, kteří na zodpovědných

„Obzoru“ však neustaly. Čtvrté číslo 1916 shledáno opět závadným na 6 místech. Vadilo (na sír. 129) zase v mém článku populačním, že „s vojenského hlediska posuzováno ztratilo Rakousko ročně vystěhováním do ciziny alespoň. jeden armádní sbor“ a že „počet branců odvodem povinných sice stále ještě stoupá absolutně, klesá však již nyní v poměru k počtu obyvatelstva a klesne později i absolutně, až dostoupí branného věku slabší porodové ročníky posledních let⁵⁰, vadila i dvě místa v mých soč. rozhledech (str. 151 a 154) o národnostní povaze pruské kolonizace v Poznansku a dvě (str. 159 a 160) v referátě o Naumannově spise „Střední Evropa“ a Kautského „Spojených státech středoevropských“ (zde zejm. passus „na všechny strany samostatné a národnostně rovnoprávné a spravedlivé Rakousko“)! Zabavení neunikaly ani stati ryze historické; všude spatřovány narážky (často arci úmyslné) na nynější válečné poměry rakouské.⁵¹

V témž čísle (str. 199) zabaveny asi tři řádky ilustrující ryze sobecké celněpolitické stanovisko Německa k „spřátelené“ monarchii habsburské (síř. 226 a 232) i pouhé sestavení úředních kursů valutních naší správy poštovní.

V červnu 1916 chtěl jsem podati v „rozhledech“ souhrnnou zprávu o zásobovacích poměrech v Rakousku a v Německu, o zatajování zásob prodavači a o stoupaní cen, o stavu dobytka a cenách masa a tuku, o vídeňské „Společnosti pro zpeněžení. dobytka“ a jejich výdělcích i o vynořivším se návrhu na zavedení státního monopolu obchodu s dobytkem — celé dvě stránky (290—292) propadly konfiskaci i s obvyklými jejich titulky v záhlaví „rozhledů“.⁵²

místech jsou exponováni často větší hrdinství prokázali tím, co smlčeli nebo neučinili, než mnozí jiní, jejichž jediná zásluha spočívala v opatrném vzdalování se, až dle toho, jak to dopadne.

50 Také na str. 175 čísla dubnového škrtnuty mně 2 řádky o dětech zplozených násilnickými vojáky nepřátelskými.

51 V květnu 1916 uveřejnil jsem ve „Zprávách“ O. N. stať „Stoleté jubileum banky Rakouskouherské“ (str. 192 a násl.), dle pramenů „z censurních ohledu“ (str. 192) vesměs jen vídeňských a v O. N. přesně udaných, z níž však přesto zabaveno víc než celá jedna strana (v hotovém vyšlém čísle na str. 194 ponechána bílá skvrna pouze, pokud přesahovala jednu stranu) znění následujícího (o poměrech v Rakousku před bankrotem měny z r. 1811): „Přiházelo se, že vyšší státní úředníci vyhrávali v noci v předměstských hostincích k tanci, aby si vydělali na večeri, ženy a dcery úředníku najímaly se za služby nebo se vydávaly prostituci. Strašná újmatnost zavládla a podkopávala vážnost rakouského úřednictva, právem, kdysi tak vysoko ceněného“ (Schmid). Konečně odhodlala se vláda k zjevnému bankrotu: pověstný finanční patent z 20. února 1811, dílo presidenta dvorské komory hrab. Wallisa, snížil hodnotu bankocetlí na pětinu hodnoty nominální a nařídil stažení všech v tomto patentu na obnos 1060,798.753 zl. konv. m. odhadnutých bankocetlí za jiné rovněž nesměnitelné a nuceným oběhem opatřené papírové peníze, tak zv. směnné listy, jichž se mělo tudíž vydati nanejvýš 212,159.750 zl. Tyto směnné listy měly jakožto „vídeňská měna“ tvořiti jedinou měnu zemskou a býti později vyměněny za mince konvenční. Aby se v obecnstvu vzbudila důvěra, nepřejal vydání směnných listů stát sám, nýbrž přenechal je „spojené směnné antiuhořovací deputaci“, složené z 15 vyslanců jednotlivých zemí a obchodních grémií vídeňského a pražského, a deputace musila se přísahou zavázati, že nevydá jich více nežli obnos zákonem stanovený. Dnes již je těžko si učiniti správnou představu, jak pronikavé byly účinky finančního patentu z r. 1811. „Bankrot byl potají připravován, a když 15. března 1811 jako čarovným proutkem patent v celé říši najednou byl prohlášen, byl zpečetěn osud všech majetných ... Kdo měl bankocetle, ztratil rázem čtyři pětiny svého jmění. Kdo několik dní před patentem prodal realitu za 100.000 zl., měl po patentu jen ještě 20.000 zl. a jen v směnných listech, ve skutečnosti však sotva 9000 zl. konvenční měny, protože směnné listy hned po svém vydání měly disážio“ (Reinitz str. 70) proti stříbru, které činilo až 300"/i. Proslulý historik hr. Majláth vypravuje, že tehdy přišel takto o 300.000 zl., že tehdy fiakru od divadla na Vídeňce do města musilo se platiti 30 zl. v bankocetlích a že se večer v restaurantu sotva mohlo jísti za méně než za 100 zl. v bankocetlích. Beethoven stěžuje si ve svých listech, že dostával svůj plat 4000 zl. v znehodnocených bankocetlích a později v opět znehodnocených směnných listech, že stal se se svým na 900 zl. sníženým platem žebrákem a musil, aby mohl býti živ, své nejlepší skladby prodávati za babku. (Reinitz, str. 71). O účincích patentu v Čechách a v Praze krásně vypravuje Jirásek v svém F. L. Věkoví.) Dluhy, které byly v letech před znehodnocením peněz v dobrých penězích vypůjčeny, mohly nyní splaceny býti pouhým zlomkem své dřívější hodnoty - při tom byli poškozeni věřitelé často daleko chudší nežli dlužníci: lidumilné nařízení Josefa II., aby peníze sirotčích pokladen byly především v hypotékách ukládány, stalo se nyní osudným, protože hypotékami dlužníci, často bohatí a mocní statkáři, spláceli nyní své dluhy dle předpisu finančního patentu pouze zlomkem dříve přijaté skutečné hodnoty a obohacovali se takto - arci ve vší právní formě - nuzným grošem sirotků. Zkáza nesčetných rodin, hromadné sebevraždy byly následek finančního patentu. Nadto vše se však ani naděje, že tímto násilným opatřením bude konečně učiněn pořádek v peněžnictví, neosvědčila. Nové zbrojení vedlo k novému vydávání papírových peněz; aby se však vyhovělo slibu vlády a přísaze členů deputace, že nebude směnných listů vydáno nad obnos patentem stanovený, nerozmnoženy sice směnné listy, ale vydány vedle nich touž deputací a rovněž jako „vídeňská měna“ dle patentu z 16. dubna a 7. května 1813 nové státní papírové peníze, „listy anticipační“, v obnosu 45 milionů zlatých, které měly býti do 12 let umořeny z určitých předem vyhrazených příjmů státních, jichž oběh byl však vládou potají rozmnožen až na 406,556.175 zl. V červenci 1815, bezprostředně před bitvou u Waterloo, byl kurs vídeňské měny v Augšpurce 430.

52 V témž čísle zabavena dále (nyn. strany 292, 293 a 297) tři místa (o státním tajemníkovi německém dru Heifferichovi, že jeho dosavadní projevy ukazují jej imperialistou stejně jako byrokratem), str. 293, že rozvržení čtvrté válečné půjčky mohlo býti ještě příznivější, („kdyby se byla komise pro kontrolu státního dluhu již dříve odhodlala obětovati své ústavní pochybnosti“, str. 297 o tehdejší projekt biskupa Prohaszky, původně Čecha z Moravy, na provedení agrární reformy v Uhrách věta: „Po stránce národní sotva lze čekati něco spravedlivějšího nežli jednostranné národní kolonizaci maďarskou, podobně jako při osazování zpustošených osad, pěči o válečné opuštěné sirotky a pod.: vestigia terrent, a kdo věří, že by se bylo válkou myšlení lidí úplně obrátilo, zklame se.“ Ze zabavených dvou stran o tehdejší situaci zásobovací (v červnu 1916) uvádíme alespoň toto : „Není pochyby, že se přes stále nepochoybny celkový dostatek potravinových zásob těsně před novou

Bdělosti censory neušel ani můj ryze historický „Vývoj sociálních ideí a hnutí“; v 12. kapitole o sociálních utopiích zabavena v roce 1916 O. N. (str. 323) téměř polovice stati o „Testamentu“ francouzského utopisty, faráře Jeana Mesliera z konce 17. a počátkem 18. stol.⁵³ V témž ročníku (1916) zabaveny ještě dvě poznámky o daních a válečných půjčkách (str. 388 a 389), v tom i pouhé konstatování (str. 389), že v Rakousku byly v létě 1916 nové daně „nikoli jako v Uhrách parlamentu předloženy a v něm projednávány, nýbrž“ ihned prostě pomocí § 14. zavedeny.

V roce 1917 nastalo změnou na trůně a zvláště po opětném svolání parlamentu uvolnění i v censaře. Počet konfiskovaných čísel i míst klesl. Arci teprve znenáhla, jisté věci platily dlouho ještě za netýkavku (pokles valuty, potíže zásobovací, obavy populační) a prováděny škrty opravdu přímo malicherné.⁵⁴ Když jsem v listopadu 1917 upozorňoval české akcionáře Rakousko-uherské banky na potřebu nejčetnější jejich účasti na očekávané valné hromadě banky, škrtila mi censura celý závěrečný odstavec s touto kritikou banky (str. 449;: „Naše valuta nebyla by se musila tak zhoršiti, kdyby Rakousko-uherská banka byla věnovala náležitou péči dovozu a vývozu, takto však stála naše měna až do vypuknutí ruské revoluce z měn všech válečných států nejhůře a od té doby je na druhém stupni od konce. Jedinou přípravou banky na válku zdá se bylo, že již dávno před jejím vypuknutím bylo

sklizní poměry zásobovací v Rakousku a ještě více v Německu silně přiosřídily. Ceny všech téměř potravin dosáhly obrovské výše a ještě hůře jest, že leckterých produktů vůbec ani dostati nelze, vždyť občas tu brambory, tu máslo, tu vejce zmizí z trhu a ve velkoměstech houfy lidí stojí hodiny před krámy, aby se nakonec vrátili s nepořízenou, opatření několik kilogramů zemáku, pul libry másla nebo několik vajec stojí několik hodin času a sběhání několik ulic, a velmi husté jsou stížnosti na neochotu a hrubé chování se obchodníků a překupníků. Zásoby se odnímají trhu a zatajují, až by se ceny ještě více vyšroubovaly, v Berlíně a jiných městech německých sama policie k ukonejšení rozčileného obecnstva otvírala zavřené pro předstíraný nedostatek zboží krámy a sklepy a zabavovala i k prodeji přiváděla zásoby. Zavedeny v Německu namnoze poukázky na máslo i maso, ale neosvědčily se, aby se lidem uspořilo hromadné tísňení a čekání (utvořen proto výraz „butterstehen“), zmenšeny denní porce másla, aby se dostalo na všechny, a zavedeny číslované listky, ale vše marno, „polonezy“ (také nové označení šibeničního humoru berlínského) žen a dětí od časných ranních hodin před prodejními krámy byly vždy hustší a delší. V Rakousku, buď že zásoby a trvalá produkce přece je poměrně větší, buď že z míru již jsme zvyklí na menší konsum nežli blahobytnější Německo, poměry dosud přece byly lepší, třebaže nesmírná drahota zvláště skrovně placené nižší úředníky a zřízence již po měsíce nutí k výhradně skoro výživě suchými brambory, špatnou kávu, turínem a pod., a chlebem. Maso je širokým vrstvám — pokud nejde o dělnictvo válečných podniků s velkými výdělky — nedostupné, dozraly! zejména ceny masa a tuku přeznaceného stoupnutí. Doufalo se, že pokles cen masa, který se dostavil na podzim r. 1915, když přicházel dobytek z letních pastvin na trh a pozdní roční měsíce svými většími nakoupenou na zimu a vánoce spotřebě masa nejsou příznivý, bude trvalý, objevovali se současně na trzích tuzemských i zahraničních, dosahoval až 25% a značné přívozy zahraničního dobytka i masa, jež byly tehdy na cestě, musely býti prodány se ztrátou. Importy z Holandska a Dánska pro civilní obyvatelstvo přestaly, ježto potřebu stačilo zúplna hraditi tuzemsko, a nikdo nepomýšlel na to stupňování zahraničních přívozu, dokud je bylo lze levně dostati, utvořiti zálohu pro časy budoucí. Návrat silně zvýšených cen dobytka zastal nás pak zcela nepřipraveny. Ceny stoupaly skokem i v uvedených zemích neutrálních, zejména od počátku t. r. silně zvýšenou a trvalou potřebou Německa. Rakousko je i v míru co do dobytka značně pasivní a odkázáno na přívoz z Uher, které zjednávají dodnes, ač neznatnou, celoříšskou naši soběstačnost dobytkařskou, proti Německu je však potud ve výhodě, že není daleko tak závislé na přívozu zahraničních píceňin, za které Německo r. 1913 zaplatilo skoro miliardou marek. Nyní za války zvláště nepříznivá sklizeň píceňin i větší potřeba armády - mezi miliony postupně nové a nově povolávanými jistě většina nebyla zvyklá denní masové porci u vojska obvyklé a nezbytné, mají-li vojáci zdraví čeliti námahám válečným - vedla jak ke zmenšení počtu kusu, tak ke snížení průměrné váhy dobytka. Přesto se tvrdí, že stav dobytka v Rakousku zůstal i za války až snad na vepřový brav stále neobyčejně značný - bude provedeno prý jeho přesné statistické zjištění — a že jen vadná organizace zavinila, není-li dosti příhonu na trhy přes obrovské ceny a přes počínající zelené krmení („péče o maso je bolavá rána, stydlivé místo naší vyživovací služby vůbec“, Arb. Ztg. 26. května), a požaduje se plán dobytčího hospodaření, který by sáhal nejméně do podzimu 1917, ke sklonku nejbližší sklizňové periody, bez ohledu, kdy dojde snad k uzavření míru, péče o záměrný odchov a opatření dostatečných krmiv, organizace příhonu dobytka i rozdělování masných zásob. V jakých rukou je zásobování masem, ukázal 5 l., milionový zisk, jehož při celkovém obratu 127 mil. K dosáhla za rok vídeňská „Společnost pro zpeněžení dobytka“ ustavená již před válkou l. května 1913 jako společnost „obecně prospěšná“ pro celé Rakousko, zejména však pro Vídeň, v očích obecnstva domněle jakožto odbytová organizace rolnictva samého. Ukázalo se však, že hospodářská družstva, a i to ještě uvěrní a nikoliv odbytová, ze 3000 akcií nemají ani čtvrtiny, kdežto skoro 2/5 měla v rukou vídeňská Všeobecná depositní banka, již musela Společnost platiti za poskytnutý úvěr převysoké úroky, a 1/5 akcií město Vídeň. Když obrovský její výdělek vzbudil rozruch a když propuklo, že na př. Společnost v Linci levně rekvirovala domněle pro Vídeň dobytek, ježž potom za vysoké ceny vídeňského trhu dodávala intendancím vojenským, hájila se Společnost, že tento zisk je nepatrností proti ziskům vídeňské firmy Saborsky, které připadly 2/3 vojenských dodávek, kdežto Společnosti pouze 1/8, i že by bylo záslužným činem obrátiti veřejnou pozornost na mohutné, v mystické temno zahalené zisky této firmy, která nadto celý obrovský výnos do kapsy strčila sama. Nakonec vydalo (27. května) samo ministerstvo orby jakousi obranu Společnosti, za jeho součinnosti zřízené: cisty zisk 5%, mil. K při akciovém kapitálu l,5 mil. K a obratu 170 mil. K (Společnost sama udala obrat jen 127 mil. K) při obchodu s dobyttem prý není nadměrným, vláda prý však nicméně zakročila, aby celý ryzí výtěžek byl po 5,5% zúrokování akcií a dotování rezervních fondů dán k dispozici pro akce za zlepšení obchodu s dobyttem a zásobování. Také vídeňský magistrát ujal se Společnosti: čítáme-li prý potřebu armády od počátku války do dneška (konec května) na 3-4 miliony kusu v ceně alespoň 3 miliard a dodavatelské zisky při tom na 200 mil., jest účast Společnosti při těchto dodávkách nepatrná (76 mil.) a zisk 5 mil. nikoli nepoměrný. Vyskytly se z té celé situace návrhy, aby byl dle německého příkladu zaveden státní monopol obchodu s dobyttem, všelike meziobchodnické zisky vylučující.

53 Otiskl jsem ji hned po převratu celou znovu v O. N. v prosinci 1918, sír. 464/5.

v úvahu vzato zastavení jejich výkazů, které nebylo odvoláno, ani když všechny ostatní cedulové banky se v krátkce k uveřejňování výkazů navrátily, takže dnes banka Rakousko-uherská v nápadné a neslavné izolaci tvoří jedinou výjimku v Evropě. Pro rozmnožení našeho zlatého pokladu nestalo se nic (zatím co říšská banka německá za války svůj zlatý poklad téměř zdvojnásobila), ve Vídni, Budapešti atd. provozuje se čilý obchod se zlatými mincemi, za něž se platí až 300%, a namísto, co by se jako v Německu prodávaly šperky do neutrální ciziny, která za ně platí obrovské ceny, u nás se naopak podporoval jejich dovoz. Téměř všechno to i s onou severní plavbou našeho nejvyššího úředníka banky cedulové⁵⁵ tvořilo obsah téměř tří stránek censurou nám škrtnutých v druhém čísle ročníku 1915 (sír. 71-73)."

Také ještě z r. 1918 mám uschováno několik čísel, v nichž censura provedla charakteristicko črty. Hned v lednu (str. 39 a 40) o nedostatku uhlí, zvl. v Čechách a v Praze, a jeho příčinách: „Výkony horníků, nevydatnou stravou oslabených, klesají, co se pak vytěží, nemůže býti z dolů všechno ani včas odvezeno pro nedostatek vagónů, k tomu stranická politika úřední i dodavatelská jakoby určité kraje a třídy obyvatelstva přímo bojkotovala. Stojí-li výkonné české mlýny zcela nedostatečně zaměstnáváné větší část týdne, přihlížejíce bezmocně, jak se za jediný týden vyvázejí sta vagónů do Schöllerových mlýnů dolnorakouských, tak se i přes Prahu a kolem Prahy odvázejí tisíce vagónů českého uhlí kamenného i hnědého do zemí a míst daleko lépe zásobovaných, zatím co v Praze tramway večer nejezdí, uliční osvětlení od 9 hodiny je zastaveno, elektrické osvětlování obmezeno a denně se hrozí zastavením dodávání plynu, který je při naprostém nedostatku uhlí v obrovské většině domácností namnoze jediným prostředkem k vaření a topení. Není šíře ani známo, že v celém západním Rakousku není jediné země a jediné hlavního města, jež by nebylo opatřováno českým uhlím hnědým nebo kamenným, třeba (jako ve Vídni) mělo i bohaté přivozy uhlí odjinud, zejm. z revíru ostravského, a že tyto přivozy z Čech v roce české tísne uhelné, 1920, proti 1915 často ještě stouply.“⁵⁶ V dubnu 1918 potlačila censura zmínku (str. 182) o projektu hospodářského, politického a vojenského spěti, a dříve či později úplného podmanění trojice rakousko-uhersko-polské Německem (na místo neuskutečnitelného již cíle Berlín — Bagdad) a v květnovém čísle (sír. 214) dvě zmínky, jednak o censuře a zastírání skutečného stavu jak zásob, tak financí a dluhů státních, jednak o „kruté pociťovaných“ rekvizicích vojenských.⁵⁷

Končíme tuto censurní mosaiku, přes všechnu obsáhlost asi ještě neúplnou. Leccos se nám ani nezachovalo. V prosincovém čísle 1918 jsme se s válečnou censurou vojensko-policejní rozloučili těmito slovy (str. 463-465): „... Jen kdo byl jakkoliv zúčastněn tisku a literatury, ví, co znamenal tlak censury vojenskopolicejní. Na spisy nově vycházející i na literaturu starší. V nových knihách a časopisech pečlivě vyhlazováno nejen vše, co by snad v nejextenzivnějším výkladu bylo s to ohroziti válečné operace nebo poškoditi brannou moc monarchie, nýbrž nepřipustěná ani jakákoliv kritičtější zmínka, ba i pouhé pravdivé, zcela střízlivé vyličení poměrů zásobovacích, valutních a finančních, dopravních a obchodních. Jistých themat nesmělo vůbec býti dotčeno, jistá jména — Masaryk, Denis, Srbsko, král Petr atd. - nesměla vůbec býti vyslovena. Trpěly nejen deníky, nýbrž i odborné revue, ba na měsíčníky kladeno druhdy výslovně přísnější měřítko, jelikož prý zůstávají dlouho v rukou čtenářstva a skoro naveskrz váží se v knihy. Jest nám teď zadostiučiněním, způsobovalo však tehdy mnoho nepřijemných chvil a pochůzek, že z vycházejících měsíčníků právě náš Obzor byl v nadprůměrné míře předmětem zvláštní pozornosti vojenskopolitické censury a že bývaly nám konfiskovány i věci, v nichž jsme se mohli dovolati jako pramenů i listů vídeňských a německých pražských. Zprávy o denních kursech valut a devis, které bývaly připouštěny, v denících nebo dokonce vyvěšovány u pokladen poštovních a nádražních, propadly bez milosti škrtnu censorovu, jakmile byly shrnuty v přehled měsíční, protože z něho vysvítalo rapidně postupující zhoršování naší měny, jež pobuřovalo. Nesmělo se projevití nijaké pochybnosti nebo přísnějšího slova o nadvádajících bankovek, o nedostatečnosti zásob, o vadách zásobovacích organisace, nebo dokonce již psátí ostřeji o Svůj k svému, o preferování českých úředníků, o německé kolonizační politice protipolské nebo o maďarské proti-slovenské v Uhrách, o šikanování cestujících při přechodu přes hranice německé, o nových ministrech, o administrativních experimentech a pod. Někdy horlivost censury nabývala příchuti komické. Napsalo-li se a dovodilo číslicemi, že také v Rakousku porodů ubývá, prohlášeno to s počátku za ohrožování branné síly

54 V prvním čísle (leden 1917) neprošly tři poznámky (na str. 50 a 51): že v Albánsku „sedláci za každých 8 K ve stříbrě platí 20 K v bankovkách“, že úvodní proslov nového ministra financí Spitzmüllera „byl nepokrytým doznáním valutních našich nesnází, které kde kdo cítil, o které se však dosud na škodu státu nesmělo ani zaváditi“. V březnovém čísle nepropuštěna zlomyslná prý poznámka (str. 142), že „doslovnému vyhledování Anglie netřeba proto arci ještě věřiti; co dokáže omezování a racionování spotřeby, které teď asi nastane ve všech zemích dovozních, víme nejlépe sami“, a na str. 143 škrtila censura u Sombartovy knihy „Händler und Helden“ přívlastek „nenávistná“, v listopadovém čísle (str. 448) byl censurou vyřazen „úžasný pokles naší valuty“.

55 V době, když válka vypukla, nalézal se generální sekretář Rakousko-uherské banky na výletní plavbě k severnímu mysu a mohl se jen s bídou teprv mnoho dní po započeti války vrátiti do Vídně -. v takové nevědomosti o přípravách válečných udržovaly vojenské kruhy rakousko-uherské samu naši banku cedulovou!

56 Toto tvrzení bylo v textu doloženo statistikou dodávek českého uhlí hnědého a kamenného do Vídně, Lince, St. Hradce, Solnohradu, Celovce, Lublaně, Inšpruku, jež rovněž škrtnuta.

57 V titulku rozhledů téhož čísla škrtnuta hesla: „Zoufalá vyživovací situace v městech. — Praha nejdražší a nejhůře zásobované velkoměsto střední Evropy“ a dále: „Nedostatečnost rakouské obilní produkce“.

monarchie a škrtnuto, teprv na osobní rekriminaci přiznáno, že čísla o dnešních porodových úbytcích mohou účinek projevit teprv za dvacet let, až půjdou dnešní nemluvnata k odvodu (vůbec nám v člancích o populaci zejm. r. 1916 bylo silně škrtnuto, pro jednu zmínku pohroženo subjektivním stíháním trestním), nepřipuštno vytisknouti, že již i Srbsko mělo „statistický zákon“, k jakému Rakousko dosud nedospělo — našli bychom toho klasobraní až nadbytek. Neodsuzujeme paušálně a nevybizíme k odvetě ani k posměškům; byli jsme si vědomi, že státní zástupce nemůže vystupovati jako nezávislý lékař, inženýr, advokát, žurnalista, úředník autonomní korporace a pod., znali jsme tlak shora, a vytýkali jsme jen, nikoli pravidelnou, zbytečnou horlivost a osobní příkrost, na štěstí jen řídkou. Přináseti v těchto poměrech národohospodářské poučení bylo věci nadmíru svízelnou; někteří autoři vůbec se za války odmlčeli, některé listy veřejnohospodářskou rubriku vůbec vypustily. Náš list, když nakladatelství počátkem 1915 se k návrhu redaktorovu rozhodlo jej znovu vydávati, plnil své poslání i za války způsobem, který mu zjednal nových sympatií i nového rozšíření; čtenáři dovedli čísti mezi řádky a vyplniti si náležitě bílé mezery, a ústní i písemné projevy od nejčelnějších mužů národa a zejm. i od českého důstojnictva i mužstva ze zákopů i etap, odkud se nám vděčně přihlašovali čtenáři osobně nám zcela neznámí, byly a zůstanou nám světlým lícem překonaných těžkých dob. Byla doba, kde zápasili jsme o každý škrtnutý odstavec a vynutili na konec přece v řadě případů připuštění. Některým, jichž uveřejnění ještě dnes není bez zájmu, pomohl na světlo teprv říjnový převrat státní."

Viděti snad, že i v líčení válečných let, „Obzoru“ nejde pouze o několik roků v dlouhém poměrně životě jednoho časopisu, nýbrž také o třebaš malý, přece snad charakteristický kus válečné historie našeho národa.

Uzavíráme prozatím své redakční vzpomínky. Snad budou prominuty tomu, kdo dnes do svého časopisu vkládá třicátý rok svého života!

Dílčí závěr

Výše uvedenými slovy ukončil pan Gruber rovněž v podstatě své angažmá v časopise a ukázal nám tak trochu práci redakce zevnitř v přímém přenosu. Na příkladu s výběrem látky pro časopis během první světové války lze demonstrovat cílevědomou redakční práci jak s autory článků, tak na zprostředkováním informací čtenářstvu vůbec.

Články v časopisu Obzor národohospodářský 1911-1915 podle témat a jejich autoři

OBZOR NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ. Časopis věnovaný otázkám národohospodářským a sociálněpolitickým. Orgán Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách a Vývozního spolku pro Čechy, Moravu a Slezsko. Vychází s podporou České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.	Rok: 1911	Ročník: XVI.
<i>Periodicita:</i> měsíčník (s výjimkou srpna) <i>Rozsah:</i> 536 stran	<i>Náklad:</i> neuvedeno	
Cena (předplatné): neuvedeno	Redaktor: Dr. Jos. Gruber	
Rubriky: články, zprávy a rozhledy, knihy a časopisy, Věstník jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách	Vydavatel: J. Otto	
Témata článků: (20)	Autor (autoři): název, stránky	
Dopravnictví:		
Finanční hospodářství: (1; 5%)	Mildschuh Vilibald, doc. Dr.: Účinky daně výdělkové, ukládané obchodním bankám a založnám rakouským 274, 316, 358, 404, 467, 506	
Hospodářství Československa: (3; 15%)	Gruber Josef: Založení národohospodářského ústavu při České Akademii v Praze 497 Koudela Jan., doc., Dr.: Náš rozvoj národohospodářský v nové době a prof. JUDr. Albin Bráf (přednáška na výroční valné hromadě Průmyslové jednoty) 353,401 Mayer Alfred M., JUDr.: Očista českých krajů od	

	<i>Německé držby pozemkové 449</i>
Obecné otázky hospodářské: (2; 10%)	Koudela Jan, doc. Dr.: <i>Albín Bráf, sociální a národní politik hospodářský 74</i> Horáček Cyril: <i>Albín Bráf, badatel a učitel 6</i>
Obchod: (1;5%)	Meissner Emil, JUDr.: <i>O živnostenských oprávněních obchodníkůvých 222,266</i>
Peněžnictví: (1;5%)	Mildschuh Vilibald, doc. Dr.: <i>O obligatorním placení hotovými 11</i>
Průmysl a živnosti: (2; 10%)	Bašus Albín, Inž.: <i>Akce ke zvelebování průmyslu 21</i> Polák Karel, JUDr.: <i>Příspěvek k počátkům živnostenských kooperací u nás 161, 216</i>
Různé otázky: (1; 5%)	Gruber Josef: Dr. <i>Stolice věd právních a státních na české vysoké škole technické v Praze 257, 305</i>
Sociální otázky a politika: (2; 10%)	Auerhan, Jan, JUDr.: <i>Návrh organisace pro řešení české otázky vystěhovalecké v širším slova smyslu 132</i> Novák J.B., JUDr.: <i>O mateřském pojišťování 29, 177, 228</i>
Statistika:	
Zahraníční otázky hospodářské: (3; 15%)	Bašus Albín, Inž.: <i>Obchodní inženýři 169</i> Bayerová Anna, Mudr.: <i>The all British shopping week 411,454</i> Veselý Jaroslav, inž.: <i>Konflikty průmyslu a zemědělství</i>
Zemědělství: (4; 20%)	Auerhan, Jan, Judr.: <i>Vliv rozdělení pozemkového majetku na hustotu zemědělského obyvatelstva 282, 324</i> Gruber Josef: <i>Agrární zřízení 371,420, 459, 519</i> Koloušek Jan: <i>Naše zemědělství proti zemědělství v Belgii, Dánsku a Německu 34, 120</i> Sedlák Jan, JUC.: <i>Nedostatek dělnictva v zemědělství 1, 113</i>

OBZOR NÁROHOSPODÁŘSKÝ. Časopis věnovaný otázkám národohospodářským a sociálněpolitickým. Orgán Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách a Vývozního spolku pro Čechy, Moravu a Slezsko. Vychází s podporou České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.	Ročník: XVII. Rok: 1912
Periodicita: Rozsah (počet stránek): 536	Náklad:
Cena (předplatné)	Redaktor: Dr.Jos. Gruber Redakce:
Rubriky: Články, Zprávy a rozhledy (Hospodářské, Sociální), Věstník Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách, Knihy a časopisy	Vydavatel: J. Otto
Témata článků: (25)	Autor (autoři) název stránky
Dopravnictví:	
Stát a finanční hospodářství: (5; 20%)	Fáček Vladimír, Dr.: <i>Vládní předloha nového zákona družstevního 27, 79</i> Paludán Jan, Dr.: <i>Železářská cla 449, 497</i> Pilař Josef, Dr.: <i>Zemské finance a nové berní předlohy 8</i> Ševčík Otakar, Dr.: <i>K chystané úpravě kartelů 426, 469.</i> Winter Lev, Dr.: <i>Kartely ve sněmovně poslanecké</i>

	169.
Hospodářství Československa: (4; 16%)	Gruber Josef, prof. Dr.: Činnost Národohospodářského ústavu při České Akademii 286, 314. Havlíček Rudolf: Hospodářská činnost našich obranných jednot 377. Matys Jan, Dr.: České hospodářsko-politické aktuálnosti 161 Mayer Alfred, Dr.: Několik poznámek k našemu nejnovějšímu hospodářskému vývoji 215, 267.
Obecné otázky hospodářské: (3; 12%)	Dědek Vladimír: Příspěvek ke vzniku trustů 74. Koudela Jan, doc. Dr.: O povaze a platnosti theoretických nauk národohospodářských 257 Šimák J. V., prof. Dr.: Dr. Zikmund Winter a česká věda národohospodářská 363
Obchod: (1; 4%)	<i>Kaizlova Věda správní (Politika tržebni)</i> 357, 401, 462, 505
Peněžnictví: (1; 4%)	Macek Josef, Dr.: O maloživnostenském úvěru 174, 222, 278, 807
Průmysl: (1; 4%)	Polák Karel, JUDr.: Žena v organizaci živnostenské 114
Různé otázky: (3; 12%)	Boháč Antonín, Dr.: Vývoj populace v Cechách se zřetelem k národnosti 410, 474 Dvořák Ladislav Fr., JUDr.: Studium věd národohospodářských, státních a obchodních u nás a jinde 419, 512 Gruber Josef, prof. Dr.: Dr. Albín Bráf 305
Sociální otázky: (1; 4%)	Viškovský Karel, Dr.: Sociální pojišťování v zemědělství 33, 83
Statistika:	
Zahraniční otázky hospodářské: (4; 16%)	Auerhan Jan, JUDr.: Národohospodářský význam českých osad ve Volyňské gubernii 368 Ševčík Otakar, Dr. Anglický zákon o minimální mzdě 238 Veselý Jarosl., ing.: Umělé indigo a umělý kaučuk 364. Weigner Leopold: Péče a ochranu mládeže pracující v Německu 124
Zemědělství: (2; 8%)	Brdlík Vladislav, prof. Dr.: Vysokoškolské studium zemědělství 1 65 Schindler Em., JUDr.: Zemědělství a moderní vývoj hospodářský 209.

OBZOR NÁROHOSPODÁŘSKÝ. Časopis věnovaný otázkám národohospodářským a sociálněpolitickým. Orgán Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách a Vývozního spolku pro Čechy, Moravu a Slezsko. Vychází s podporou České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v Praze.	Ročník: XVIII Rok: 1913
Periodicita: měsíčník (s výjimkou srpna) Rozsah (počet stránek): 536	Náklad:
Cena (předplatné)	Redaktor: Dr. Jos. Gruber Redakce:
Rubriky: Články, Zprávy a rozhledy (Hospodářské, Sociální), Věstník Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách, Knihy a časopisy	Vydavatel: J. Otto
Témata článků: (24)	Autor (autoři) název stránky
Dopravnictví:	
Finanční hospodářství: (2; 8,3%)	Meissner Emil, Dr.: O povinném předkládání knih v berním řízení 213.

	Živanský Theodor, Dr.: <i>K nové úpravě státních údelů zemím</i> 78, 181.
Hospodářství Československa: (1; 4,2%)	Hodač Frant., Dr.: <i>Hospodářská Morava</i> 87, 276, 409.
Obecné otázky hospodářské: (3; 12,5%)	Horáček Cyril, prof. Dr.: <i>Věda národohospodářská a soukromohospodářská</i> 209. Tobolka Zdenek V., Dr.: <i>Kaizlova činnost v oboru vědy národohospodářské a finanční</i> 257, 305, 353, 4.01, 449, 497. Winter Lev, Dr.: <i>Donucovací prostředky kartelu</i> 31.
Obchod a obchodní politika: (1; 4,2%)	Peroutka Frant., Dr.: <i>Přípravy k novým obchodním smlouvám</i> 73, 120.
Peněžnictví, měna a banky:	
Průmysl a živnosti: (5; 20,8%)	Beneš Vladislav, Dr.: <i>České živnostnictvo a jeho organizace v komorním obvodu chebském</i> 231. Oltis Adolf, Dr.: <i>Obec a živnosti</i> 183, 268, 309. Polák Karel, Dr.: <i>Naši právníci a české živnostnictvo</i> 322. Polák Karel, Dr.: <i>Organizace maloživnostenských uvěren v mých vzpomínkách</i> 377. Polák Karel, Dr.: <i>Staré cechy</i> 479.
Různé otázky: (3; 12,5%)	Bláha Arnošt In. Dr.: <i>Sociální a kulturní význam měst</i> 138. Müller Bohuslav, ing.: <i>Instituce civilních techniků a autoritativní inženýrské komory</i> 161, 261. Rössler Frant.: <i>Výstava v Chomutově</i> 515.
Sociální otázky a politika: (2; 8,3%)	Štern Evžen: <i>Z nejnovější literatury o dělnických domácnostních rozpočtech</i> 370, 456. Záhorský Vladimír, Dr.: <i>Národní šlechta</i> 28, 93, 14.6, 197, 238.
Statistika: (2; 8,3%)	Boháč Antonín, prof. Dr.: <i>Z hospodářské statistiky rakouské: Obilní ceny i produkce v Rakousku</i> 357, 413. Weyr František, prof. Dr.: <i>Vysokoškolská anketa studentská v Brně 1912</i> 425, 463, 509.
Zahraniční otázky hospodářské: (3; 12,5%)	Bašus Albín, ing.: <i>Obchodní politika průmyslových závodů v Německu</i> 16 Horáček Cyril, prof. Dr.: <i>Kniha o amerických Slovanech</i> 57. Matys Jan, Dr.: <i>Americké dojmy</i> 8.
Zemědělství: (2; 8,3%)	Bašus Albín, ing.: <i>Motorová orba</i> 318. Brdlík Vladislav, prof. Dr.: <i>Ústav pro zemědělské účetnictví českého odboru rady zemědělské pro království České v Praze</i> 1, 113, 170.

XXXXX

OBZOR NÁROHOSPODÁŘSKÝ. Časopis věnovaný otázkám národohospodářským a sociálněpolitickým. Orgán Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách a Vývozního spolku pro Čechy, Moravu a Slezsko. Vychází s podporou České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.	Ročník: XIX Rok: (neuveđen)
Periodicita: měsíčník (do 15.7. 1914), čtrnáctideník (29.1. 1915- 19.3.1915) Rozsah (počet stránek): 536	Náklad:
Cena (předplatné)	Redaktor: Dr.Josef Gruber Redakce:
Rubriky: Články, Zprávy a rozhledy (Hospodářské, Sociální), Věstník Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách, Věstník Spolku funkcionářů československého peněžnictví, Knihy a časopisy	Vydavatel: J. Otto
Témata článků: (22)	Autor (autoři) název stránky

Dopravnictví:	
Finanční hospodářství: (3; 13,6%)	Engliš Karel, prof. Dr.: <i>Sanace moravských zemských financí</i> 174, 219, 265 Gruber Josef, prof. Dr.: <i>Hospodářské poznámky k válce roku 1914.</i> <i>I. Hospodářské pozadí války</i> 401, 449. <i>II. Válečné náklady a jejich uhrazení</i> 454. <i>III. Úhrada válečných břemen po válce</i> 510. Meissner Emil, Dr : <i>Daň z příjmu a bilance</i> 312, 365
Hospodářství Československa: (2; 9,1%)	Havlíček Rudolf: <i>Jihočeská otázka</i> 408. Matys Jan, Dr.: <i>Některé význačnější skutečnosti hospodářské z roku 1912 a 1913</i> 214.
Obecné otázky hospodářské: (3; 13,6%)	Gruber Josef, prof. Dr.: <i>Sombartovy »duševní dějiny moderního člověka hospodářského«</i> 27, 272. Gruber Josef, prof. Dr.: <i>JUDr. František Čuhel</i> 423 Písecký Karel, Dr.: <i>Hospodářské dějiny</i> 474.
Obchod:	
Peněžnictví: (1; 4,5%)	Polák Karel, Dr.: <i>Pražská záložna řemeslnická</i> 21.
Průmysl: (3; 13,6%)	Ctibor Jan. <i>O průmyslu soukenickém v Táboře v druhé polovině předešlého století</i> 863. Flégl Oldřich, Dr.: <i>K přeměně cechovního zřízení u nás v 18. stol.</i> 183. Chylík Jindřich, Dr.: <i>Domácký průmysl hračkářský ve Skálové</i> 130.
Různé otázky: (2; 9,1%)	Bráf, Antonín: <i>Několik vzpomínek ze života Dra Albína Bráfa</i> 257. Gruber Josef, prof. Dr.: <i>O reformě právnických studií</i> 305, 358
Sociální otázky: (2; 9,1%)	Bláha. Arnošt, Dr.: <i>Sociální rozvrstvení městského obyvatelstva</i> 84. Boháč Antonín, Dr.: <i>Český problém populační a některé pozoruhodné zjevy v naší měně přirozené</i> 7, 57, 113.
Statistika: (1; 4,5%)	Reich Edvard: <i>Statistické poměry v chovu dobytka se zřetelem k cenám produktů zemědělských</i> 328, 874.
Zahraniční otázky hospodářské: (4; 18,2%)	Besarović Vojislav, Dr.: <i>Řemeslnická otázka v Bosně a Hercegovině</i> 93, 133. Daneš J. V., prof. Dr.: <i>Hospodářský význam teritoriálních změn na balkánském poloostrově</i> 1. Knotek Alois: <i>Bulharská zemědělská banka</i> 224. List Vladimír, inž. prof.: <i>Časové hospodářské a právní otázky v elektrotechnice</i> 15, 75, 121, 166, 228, 278, 322, 463.

OBZOR NÁROHOSPODÁŘSKÝ. Časopis věnovaný otázkám národohospodářským a sociálně-politickým. Orgán Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách a Vývozního spolku pro Čechy, Moravu a Slezsko. Vychází s podporou České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění.	Ročník: XX Rok 1915
Periodicita: První číslo bylo vydáno 2. dubna 1915. Druhé mělo vyjít 16. dubna 1915, další pak až do 15. června ve lhůtách čtrnáctidenních. Rozsah (počet stránek): 552 s.	Náklad
Cena (předplatné)	Redaktor: DR. Jos. Gruber Redakce:
Rubriky: Články, Zprávy a rozhledy (Hospodářské, Sociální), Věstník Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách, Věstník Spolku funkcionářů	Vydavatel: Nákladem J. Otty v Praze

československého peněžnictví, Knihy a časopisy	
Témata článků: (21)	Autor (autoři) název stránky
Dopravnictví: (1; 4,8%)	Šmíd Otakar, doc.: <i>Některé důležitější otázky z teorie železničního tarifnictví</i> 359, 423, 490.
Finanční hospodářství: (3; 14,3%)	Drachovský Josef, prof. Dr.: <i>Válečné výpůjčky, jejich pojem a klasifikace</i> 11, 161, 221. Gruber Josef, prof. Dr. <i>Hospodářské poznámky k válce roku 1914 :</i> <i>IV. Válka a peněžní poměry vůbec a v Rakousku</i> 70, 119, 168. <i>V. Válka a prostředky komunikační a dopravní</i> 209, 257. <i>VI. Válka a obchod mezinárodní</i> 305, 353. <i>VII. Válka a hospodářská opatření proti příslušníkům nepřátelské ciziny</i> 401, 496, 513. Weyr Frant., prof. Dr.: <i>Problém náhrady za škody válečné</i> 407, 475, 518.
Hospodářství Československa:	
Obecné otázky hospodářské: (1; 4,8%)	Bašus Albín, inž.: <i>Scientific Management.</i> 27, 79. (článek byl psán v září 1914)
Obchod: (2; 9,5%)	Matys Jan, Dr.: <i>Obchodněpolitické otázky</i> 7. Viškovský Karel, Dr.: <i>Obilní politika ve válce</i> 1, 65.
Peněžnictví:	
Průmysl: (1; 4,8%)	Veselý Jaroslav, inž.: <i>Třaskaviny a kyselina dusičná</i> 128.
Různé otázky: (8; 38,1%)	Borovský F. A.: <i>Zapisujme své paměti</i> 85. Chalupný Emanuel, Dr.: <i>Grubrova osobnost</i> 473. Chylik -Jindřich, Dr.: <i>Obecní hospodářství moravského městečka před rokem 1848</i> 179, 228. Macek Josef, prof. Dr.: <i>Prof. Dr. Josef Gruber jako učitel a spisovatel</i> 449. Matys Jan, Dr.: <i>Dr. Gruber a český praktický život hospodářský</i> 466. Odstrčil Bedřich, doc.: <i>Dr. Gruber — sociální politik</i> 467. Prunar Josef, Dr.: <i>Prof. Dr. Josef Gruber jako generální jednatel Národohospod. ústavu při České Akademii</i> 4-60. Špaček Stanislav, inž.: <i>Za inženýrem Albinem Bašusem</i> 270.
Sociální otázky: (3; 14,3%)	Gruber Josef, prof. Dr.; <i>Vývoj sociálních ideí a hnutí: 1. Pojem socialismu</i> 35. <i>2. Prvotný komunismus a legenda o zlatém věku</i> 37. <i>3. Sociální otázka v klasickém starověku</i> 38. <i>4.. Sociální poměry a ideje v Řecku do doby Platonovy</i> 41. <i>5. Učení Platonovo</i> 324. <i>6. Aristoteles</i> 327. <i>7. Stolkové</i> 328. <i>8. Hospodářský vývoj Říma</i> 330. <i>9. Sociální otázka v starém Izraeli</i> 376. Lukáš Josef, prof. Dr.: <i>Sociálněpolitický obsah zákonu válečných</i> 118, 263, 312 Odstrčil Bedřich, doc. Dr.: <i>Čtvrtstoletí úrazového pojištění dělnického v Rakousku</i> 18.
Statistika: (2; 9,5%)	Engliš Karel, prof. Dr.: <i>Domácí hospodářství 43 učitelských rodin na Moravě</i> 232, 276, 318, 307, 4.15, 483, 627. Weyr Frant., prof. Dr.: <i>Statistika obecních výdajů v a příjmů r. 1907</i> 132

Zahraniční otázky hospodářské:	
Zemědělství:	